

Hallituksen esitys eduskunnalle vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vakuutusyhtiölakia, työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia vakuutusyhdistyslakia ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia muutettavaksi siten, että kyseisten lakien kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskeviin säännökset sopeutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin 2001/65/EY ja 2003/51/EY.

Vastaavat muutokset esitetään tehtäväksi myös Merimieseläkelakiin ja maatalousyrittäjien eläkelakiin koskemaan merimieseläkettä ja maatalousyrittäjien eläkelaitosta. Eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin esitetään tehtäväksi olennaisilta osin vastaavat muutokset.

Lisäksi vakuutusyhtiölakia esitetään muutettavaksi siten, että vakuutusyhtiöt, joiden arvopapereita on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi yhteisön alueella, veloitetaan laatimaan konsernitilinpäätöksensä noudattaen kansainvälisiä IAS/IFRS tilinpäätösstandardeja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. Velvoite seuraa muutoinkin asetuksen pakottavasta soveltamisalasta. Myös tytäryhtiönä olevalle vakuutusyhtiölle esitetään oikeutta vapaaehtoisuuteen perustuen laatia oma konsernitilinpäätöksensä kansainvälisten tilin-

päätösstandardien mukaisesti, jos emoyritys laatii konsernitilinpäätöksensä kyseisten standardien mukaisesti. Myös muu vakuutusyritys saa laatia konsernitilinpäätöksensä mainittuja standardeja noudattaen. Mikäli vakuutusyhtiö, jonka arvopapereita on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi, ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä, yhtiön tilinpäätös olisi laadittava kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti.

Suomessa vakuutustoimialalla toimiville yrityksille ei esitetä vapaaehtoisuuteen perustuvaa oikeutta laatia erillistilinpäätöksiään hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Vakuutusyhdistyslakia esitetään muutettavaksi siten, että se rakenteellisesti ja sisällöllisesti 10 luvun osalta noudattaisi mahdollisimman tarkasti vakuutusyhtiölain 10 lukua.

Edellä mainittuihin lakeihin esitetään lisäksi eräitä teknisluonteisia korjauksia, jotka johtuvat kirjanpitolakiin esitetyistä muutoksista. Kirjanpitolakiin viitataan joko suorasti tai välillisesti kyseisiä vakuutuslaitoksia koskevassa lainsäädännössä.

Lait on tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytyt ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila.....	4
2. Muutostarve	4
2.1. IAS-asetus sekä tilinpäätösdirektiivien muutokset	4
2.1.1. Fair value -direktiivistä johtuvat muutokset vakuutusyritysten tilinpäätöksiin	6
2.1.2. Modernisointidirektiivistä johtuvat muutokset vakuutusyritysten tilinpäätöksiin	7
2.1.3. Eläkelaitoksia koskevat muutokset	10
2.2. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen vakuutusyrityksiin	11
2.3. Nykytilan arviointi.....	11
2.3.1. Vakuutus sopimuksen ja rahoitusvälineen rajanvedon ongelmia.....	12
2.3.2. Verotus.....	13
2.4. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen Euroopan yhteisössä	13
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	14
4. Esityksen vaikutukset	15
4.1. Taloudelliset vaikutukset	15
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	16
5. Asian valmistelu	17
5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	17
5.2. Lausunnot.....	17
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	17
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18
1. Lakiehdotusten perustelut	18
1.1. Vakuutusyhtiölaki.....	18
1 luku. Yleisiä säännöksiä	18
8 luku. Yhtiökokous	18
9 luku. Tilintarkastus ja erityinen tarkastus	18
10 luku. Tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus ja vastuuvelan kattaminen	18
11 luku. Toimintapääoma.....	30
12 luku. Voitonjako ja varojen muu käyttö.....	30
14 luku. Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta	31
16 luku. Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus.....	31
16 a luku. Vakuutuskannan luovuttaminen.....	31
18 luku. Erinäisiä säännöksiä.....	31

1.2.	Vakuutusyhdistyslaki	32
1 luku.	Yleisiä säännöksiä	32
7 luku.	Yhdistyskokous.....	32
9 luku.	Tilintarkastus ja erityinen tarkastus	32
10 luku.	Tilinpäätös konsernitilinpäätös toimintakertomus ja vastuuvelan kattaminen	32
11 luku.	Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö.....	34
12 luku.	Vakuutusyhdistysten valvonta	34
14 luku.	Sulautuminen	35
14 a luku.	Vakuutuskannan luovuttaminen.....	35
16 luku.	Erinäisiä säännöksiä.....	35
1.3.	Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	35
1.4.	Laki työeläkevakuutusyhtiöistä.....	36
1.5.	Eläkesäätiölaki	36
5 luku.	Tilinpäätös ja toimintakertomus.....	36
1.6.	Vakuutuskassalaki.....	39
6 luku.	Tilinpäätös ja toimintakertomus.....	39
1.7.	Merimieseläkelaki.....	41
7 luku.	Tilinpäätös, toimintakertomus ja omaisuus.....	41
1.8.	Maatalousyrittäjien eläkelaki	43
2.	Voimaantulo	44
	vakuutusyhtiölain muuttamisesta	45
	vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	54
	ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	62
	työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 § muuttamisesta	64
	eläkesäätiölain muuttamisesta.....	64
	vakuutuskassalain muuttamisesta	68
	merimieseläkelain muuttamisesta	72
	maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	74
	LIITE	77
	RINNAKKAISTEKSTIT	77
	vakuutusyhtiölain muuttamisesta	77
	vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	95
	ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	114
	työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	117
	eläkesäätiölain muuttamisesta.....	118
	vakuutuskassalain muuttamisesta	126
	merimieseläkelain muuttamisesta	135
	maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	140

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Euroopan unionin jäsenvaltioiden vakuutusyhtiöitä koskevaa tilinpäätösnormistoa säännellään neuvoston direktiivillä 78/660/ETY yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä, direktiivillä 83/349/ETY konsolidoiduista tilinpäätöksistä sekä direktiivillä vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä 91/674/ETY. Viimeksi mainitulla direktiivillä annetaan vakuutusyritysten tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevat vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat säännökset siltä osin kuin vakuutus toimialalla poiketaan tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien direktiivien yleisistä säännöksistä.

Sovellettavien tilinpäätös-, konsernitilinpäätös- ja vakuutusyhtiöitä koskevan tilinpäätös direktiivin säännökset on saatettu voimaan kirjanpitolain (1336/1997) ja osakeyhtiölain (734/1978) vuoden 1997 muutoksilla (145/1997), vakuutusyhtiölain ja vakuutusyhdistyslain vuoden 1995 muutoksilla (389/1995 ja 451/1995) ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) ja sen vuoden 2002 muutoksilla (359/2002).

Eläkelaitoksia koskevat säännökset vastaavat olennaisilta osiltaan muiden vakuutusyritysten vastaavia kirjanpito- ja tilinpäätös säännöksiä.

2. Muutostarve

Vaikka edellä mainitut tilinpäätös direktiivit vastaavat edelleen pääosin niitä raportointivaatimuksia, joita voidaan edellyttää yritysten tilinpäätöksistä ja konsernitilinpäätöksistä, direktiivien edellyttämät tiedot eivät vastaa niitä vaatimuksia joita edellytetään listautuilta yrityksiltä. Näiden direktiivien tilinpäätösraportointia koskevat vaatimukset eivät takaa riittävää pörssiyhtiöiden tilinpäätösten läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta. Kansainväliset IAS/IFRS-tilinpäätös standardit luovat puitteet tällaiselle tilinpäätösten läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta edistävälle tilinpäätösraportoinnille yhteisön alueella.

2.1. IAS-asetus sekä tilinpäätös direktiivien muutokset

Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto antoivat heinäkuussa 2002 asetuksen (EY) N:o 1606/2002 kansainvälisten tilinpäätös standardien soveltamisesta unionin alueella (*IAS-asetus*). Asetus tuli voimaan 14 päivänä syyskuuta 2002. Asetuksella veloitetaan jäsenvaltioiden yritykset, joiden arvopapereita on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi jäsenvaltioissa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla, laatimaan konsolidoidut tilinpäätöksensä 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta kansainvälisten tilinpäätös standardien (*IAS/IFRS –standardit*) mukaisesti.

Yrityksille, joiden julkisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit ovat vain velkainstrumentteja ja yrityksille, jotka ovat listautuneet EU-alueen ulkopuolelle ja jotka ovat laatineet tilinpäätöksensä muita kuin edellä mainittuja kansainvälisesti hyväksytyjä tilinpäätös standardeja noudattaen, jäsenvaltiot voivat myöntää siirtymäaikaa 1 tammikuuta 2007 asti. Tämän pakollisen soveltamisalan lisäksi jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että listautuneet yritykset laativat myös erillistilinpäätöksensä IAS/IFRS-standardin mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat lisäksi sallia tai vaatia, että myös muut kuin listautuneet yritykset laativat konsernitilinpäätöksensä ja/tai erillistilinpäätöksensä IAS/IFRS -standardeja noudattaen.

Yhteisön alueella sovellettavista standardeista päätetään yhteispäätös menettely päätöksen 1999/468/EY mukaisessa komiteamenettelyssä, Euroopan komission yhteydessä toimivassa tilinpäätöskysymysten sääntelykomiteassa. Standardit voidaan hyväksyä osaksi yhteisön lainsäädäntöä vain, jos ne eivät ole tilinpäätös direktiivissä ja konsernitilinpäätös direktiivissä tarkoitetun oikean ja riittävän kuvan periaatteen vastaisia. Lisäksi edellytetään, että standardit ovat yleisen edun mukaisia ja täyttävät ne ymmärrettävyyden, olennaisuuden, luotettavuuden ja vertailtavuuden vaatimukset, joita edellytetään talou-

dellisessä päätöksenteossa ja yritysjohton toimien arvioinnissa tarvittavalta tilinpäätösinformaatiolta. Voimassa olevat IAS – standardit, lukuun ottamatta rahoitusvälineitä koskevia IAS 32 ja IAS 39 standardeja, hyväksyttiin komission asetuksella 1725/2003 29 päivänä syyskuuta 2003.

Euroopan Parlamentti ja neuvosto antoivat syyskuussa 2001 direktiivin 2001/65/EY (*fair value -direktiivi*) neljännen neuvoston direktiivin yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksestä (78/660/ETY) (*tilinpäätösdirektiivi*), seitsemännen konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin (83/349/ETY) (*konsernitilinpäätösdirektiivi*) ja pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annetun neuvoston direktiivin (86/635/ETY) (*BAD*) muuttamisesta. Fair value -direktiivi perustuu pääosin rahoitusinstrumenttien arvostamista koskeviin IAS 32 ja IAS 39 standardeihin.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on sallittava tai vaadittava kaikkien yhtiöiden tai yhtiöluokkien osalta, että rahoitusvälineet, mukaan lukien johdannaissopimukset, arvostetaan tilinpäätösdirektiivin pääsäännöstä hankintameno- tai tuotantokustannuksiin arvostamisesta poiketen käypään arvoon. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin rajoittaa käypään arvoon arvostamista koskemaan ainoastaan yritysten konsernitilinpäätöksiä.

Tämän lisäksi komissio on 18 päivänä kesäkuuta 2003 antanut direktiivin 2003/51/EY (*modernisointidirektiivi*) edellä mainittujen tilinpäätösdirektiivien ja vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin (91/674/ETY) (*IAD*) muuttamisesta. Modernisointidirektiivillä ulotetaan fair value -direktiivin säännökset koskemaan pääosin myös vakuutusyrityksiä. Direktiivimuutosten tarkoituksena on poistaa tilinpäätösdirektiiveissä olevat ristiriitaisuudet IAS/IFRS standardeihin nähden lisäämällä direktiiveihin optioita, jotka mahdollistavat IAS/IFRS standardien mukaiset kirjaustavat.

Osa direktiivien säännöksistä ovat pakottavia. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan modernisointidirektiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 1 tammiukuuta 2005 mennessä.

Direktiivimuutosten tavoitteena on lisäksi mahdollistaa sellaiset vaihtoehtoiset kirjaustavat, jotka ovat pääpiirteissään yhdenmukaisia IAS/IFRS standardien kanssa, jotta ne kirjanpitovelvolliset, jotka eivät laadi tilinpäätöksiään ja/tai konsernitilinpäätöksiään suoraan neuvoston ja parlamentin IAS-asetuksen nojalla hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, voivat laatia tilinpäätöksensä pääpiirteissään samanlaisten säännösten nojalla kuin kirjanpitovelvolliset jotka noudattavat IAS/IFRS standardeja. Näin tilinpäätösten vertailtavuutta voidaan parantaa edellyttäen, että vakuutusyritykset vapaaehtoisesti soveltavat uusia direktiivien mahdollistamia kirjaustapoja, niiltä osin kuin direktiivien mahdollistamat vaihtoehtoiset kirjaustavat säädetään mahdollisiksi kansallisessa lainsäädännössä.

Edellä esitetyn johdosta jäsenvaltioilla on varsin laajat mahdollisuudet valita menettelyt jolla tilinpäätösraportointia kehitetään. IAS-asetuksen pakollinen soveltamisala koskee sellaisten yritysten konsernitilinpäätöksiä, joiden arvopapereita on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Asetuksen soveltamisalaa voidaan laajentaa kansallisella päätöksellä. Asetuksen soveltamisalaa laajentamalla jäsenvaltioiden mahdollisuudet puuttua tilinpäätösten sisältöön kaventuvat olennaisesti, sillä asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä ja kohdistuu suoraan yrityksille. Myöskin tilinpäätösdirektiivien muutokset antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden, mutta vain harvassa tapauksessa velvoitetta, sallia yrityksille uusia vaihtoehtoisia kirjaustapoja, jotka ovat pääpiirteissään yhdenmukaisia kansainvälisten tilinpäätösstandardien kanssa.

Jäsenvaltioilla on direktiivien rajoissa huomattavasti laajemmat mahdollisuudet vaikuttaa sääntelyn sisältöön kuin sovellettaessa suoraan IAS -asetuksen nojalla sovellettavia kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Kansallisen tilinpäätösraportoinnin sääntelyn yhdenmukaisuus kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin nähden riippuu siten kansallisesti omaksutuista ratkaisuksista, ellei ole kyse suoraan IAS-asetuksen perusteella sovellettavista kansainvälisistä IAS/IFRS-standardeista ja niitä koskevista SIC/IFRIC-tulkinnosta.

2.1.1. *Fair value -direktiivistä johtuvat muutokset vakuutusyritysten tilinpäätöksiin*

Fair value -direktiivin pääasiallisena kohteena ovat tilinpäätöskäytännön laadinnassa noudatettavat vaihtoehtoiset arvostussäännöt, jotka koskevat rahoitusvälineitä. Nämä kansallisesti implementoitavat säännökset eivät koske vakuutusyrityksiä niiltä osin, kun ne laativat konsernitilinpäätöksensä tai erillistilinpäätöksensä IAS-asetuksen ja Suomen kansallisen lainsäädännön perusteella IAS/IFRS-standardien mukaisesti.

Tilinpäätösdirektiiviin on fair value -direktiivillä lisätty uudet 7 a jakson 42 a—42 d artiklat joiden perusteella eräät rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon.

Fair value -direktiivillä tilinpäätösdirektiiviin lisätyn 42 a artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sallittava tai vaadittava kaikkien yhtiöiden tai yhtiöluokkien osalta, että rahoitusvälineet, mukaan lukien johdannaiset, arvostetaan 32 artiklan yleissäännöksestä poiketen käypään arvoon. Yleissäännöksen mukaan arvostuksen lähtökohtana on hankintameno tai tuotantokustannukset. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin rajata luvan tai vaatimuksen konsernitilinpäätösdirektiivissä määriteltäviin konsernitilinpäätöksiin.

Direktiivin 42 a artiklan 2 kohdan mukaan hyödykkeisiin perustuvia sopimuksia, joissa toiselle sopimuspuolelle annetaan oikeus selvitykseen käteisellä tai jollakin muulla rahoitusvälineellä, pidetään rahoitusjohdannaisina, lukuun ottamatta niitä, jotka:

a) on tehty täyttämään ja jotka edelleen täyttävät hyödykettä koskevat yhtiön odotetut hankinta-, myynti-, tai käyttövaatimukset

b) alun perin on tarkoitettu tähän tarkoitukseen; ja

c) odotetaan selvitettävän hyödykkeen toimituksella.

Käypään arvoon arvostamista sovelletaan tilinpäätösdirektiivin 42 a artiklan kolmannen kohdan mukaan ainoastaan sellaisiin velkoihin jotka ovat osa kaupankäyntisalkkua tai rahoitusjohdannaisia. Vakuutusyrityksillä ei toistaiseksi ole ollut selkeästi määriteltäviä kaupankäyntisalkkua. Kaupankäyntisalkun määrittäminen tulee olemaan ensisijaisesti vakuutusyrityksen harkinnassa, mutta määrit-

telyn osalta oletuksena on, että se on pääpiirteissään yhdenmukainen IAS -standardien kanssa.

Direktiivin 42 a artiklan 4 kohdan mukaan käypään arvoon arvostamista ei sovelleta rahoitusvälineisiin, jotka eivät ole johdannaisia ja joita pidetään niiden eräpäivään saakka, yhtiön itse myöntämiin lainoihin ja muihin saamisiin joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa ja osuuksiin tytär-, sidos-, ja yhteisyrityksissä, yhtiön oman pääoman ehdoin liikkeeseen laskemiin välineisiin, ehdollista vastiketta koskeviin sopimuksiin yritysten yhteenliittymässä ja muihin rahoitusvälineisiin, joissa on sellaisia erityispiirteitä, että kyseisiin rahoitusvälineisiin olisi yleisesti hyväksytyn käytännön mukaan sovellettava muista rahoitusvälineistä poikkeavia laskentatäytäntöjä.

Direktiivin 42 a artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia, että vara tai velka, jota voidaan pitää suojattuna eränä käypää arvoa koskevan suojauslaskentamenettelyn mukaisesti taikka tällaisen varan tai velan yksilöity osa, arvostetaan kyseisessä menettelyssä edellytetyn määräisenä.

Direktiivin 42 b artiklan 1 kohdassa säädetään miten käypä arvo määritetään. Käypä arvo määritetään käyttäen markkina-arvoa niiden rahoitusvälineiden osalta, joille on vaikeuksitta määriteltävissä luotettavat markkinat. Jos markkina-arvo ei ole vaikeuksitta määriteltävissä jonkin rahoitusvälineen osalta, mutta sen osien tai samanlaisen välineen markkina-arvo on määriteltävissä, markkina-arvo voidaan johtaa sen osien tai samanlaisen välineen markkina-arvosta. Jos edellä kuvattua markkina-arvoa ei ole saatavissa, käypä arvo voidaan määrittää yleisesti hyväksytyjen arvostusmallien ja tekniikoiden avulla edellyttäen, että tällaiset arvostusmallit ja tekniikat takaavat kohtuullisen tarkan arvion markkina-arvosta. Artiklan 2 kohdan mukaan ne rahoitusvälineet, joita ei voida luotettavasti määrittää 1 kohdassa kuvatuilla menetelmillä, on arvostettava 34-42 artiklan mukaisesti.

Direktiivin 42 c artiklan 1 kohdan mukaan kunkin 42 b artiklan mukaisesti arvostetun rahoitusvälineen arvon muutokset on kirjattava tuloslaskelmaan. Muutokset on kuitenkin kirjattava käyvän arvon rahastoon, kun

kyseessä on suojauslaskentamenettelyssä käytetyn välineen kirjaus, jolla koko arvomuutoksen tai sen osan kirjaamatta jättäminen tuloslaskelmaan mahdollistetaan tai tällainen arvomuutos aiheutuu yhtiön ulkomaisen yhteisöön tekemiin nettoinvestointeihin sisältyvän valuuttaerän kurssimuutoksesta. Toisen kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia tai vaatia, että muiden myyntiin käytettävissä olevien rahoitusvarojen kuin rahoitusjohdannaisten arvon muutos kirjataan suoraan käyvän arvon rahastoon. Kolmannen kohdan mukaan käyvän arvon rahastoa on oikaistava, kun siihen kirjatut erät eivät enää ole tarpeen 1 ja 2 kohdan soveltamiseksi.

Lisätyssä 42 d artiklassa määritellään tilinpäätöksen liitetiedoissa rahoitusvälineistä ilmoitettavat tiedot. Liitetiedoissa on ilmoitettava merkittävät oletukset, joihin arvostusmallit ja tekniikat perustuvat, jos käyvät arvot on määritetty 42 b artiklan 1 kohdan mukaisesti. Lisäksi on ilmoitettava kunkin rahoitusvälineen osalta käypä arvo ja suoraan tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset sekä käyvän arvon rahastoon kirjatut muutokset. Kunkin rahoitusjohdannaisten lajin osalta on ilmoitettava tiedot johdannaisten käytön laajuudesta ja niiden luonteesta mukaan lukien olennaiset ehdot, jotka saattavat vaikuttaa tulevien kassavirojen määrään, ajoitukseen ja varmuuteen. Liitetietoihin on myös sisällytettävä taulukko, josta ilmenevät käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana.

Neljännän tilinpäätösdirektiivin 43 artiklan 1 kohtaan on lisätty alakohta, jonka mukaan jos rahoitusvälineiden arvostusta käypään arvoon ei ole sovellettu 7 a jakson mukaisesti, kunkin rahoitusjohdannaisten lajin osalta on ilmoitettava välineiden käypä arvo, jos arvo voidaan määrittellä jollain 42 b artiklan 1 kohdassa säädettyjen menetelmien avulla. Lisäksi on ilmoitettava tiedot välineiden käytön laajuudesta ja luonteesta. Direktiivin 42 a artiklan kattaman pysyvän rahoitusomaisuuden osalta, joka on kirjattu käypää arvoa korkeampaan arvoon eikä 35 artiklan 1 kohdan c alakohdan aa alakohdan mukaista arvonoikaisua ole tehty, on ilmoitettava joko yksittäisten omaisuuserien tai tarkoituksenmukaisesti ryhmiteltyjen yksittäisten omaisuuserien kirjanpitoarvo ja käypä arvo sekä

perustelut sille, ettei kirjanpitoarvoa ole alennettu, mukaan lukien perusteltu näyttö siitä, että arvo myöhemmin jälleen saavutetaan.

Tilinpäätösdirektiivin 46 artiklan 2 kohtaan on lisätty f alakohta, jonka mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot yhtiön käyttämistä rahoitusvälineistä ja, jos tämä on olennaista yhtiön varojen, velkojen, rahoitusaseman sekä voiton tai tappion arvioimisen kannalta, yhtiön rahoitusriskien hallinnan tavoitteet ja menettelytavat, mukaan luettuna kunkin sellaisen ennakoidun liiketoimen päälain suojausmenettely, johon sovelletaan suojauslaskentaa, ja tiedot yhtiön hinta-, luotto-, likviditeetti- ja kassavirtariskeistä.

Fair value -direktiivin 2 artiklan nojalla vastaavat muutokset koskevat myös seitsemättä konsernitilinpäätösdirektiiviä.

Neljännän tilinpäätösdirektiivin 7 a jakson 42 a—42 d artiklojen mahdollistamat kirjaus- ja ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölakiin, vakuutusyhdistyslakiin, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettuun lakiin, eläkesäätiölakiin ja vakuutuslakiin. Annettavat säännökset koskisivat näin vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten tilinpäätöksiä ja konsernitilinpäätöksiä sekä kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston laatimaa tilinpäätöstä.

Merimieseläkekassaan ja maatalousyrittäjien eläkelaitokseen sovelletaan pääosin vakuutusyhtiöitä koskevia kirjanpitosäännöksiä. Kyseisiä eläkelaitoksia koskeviin lakeihin ehdotetaan siksi sisällytettäväksi viittaus- ja säännökset, joiden perusteella kyseisten laitojen tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä niiden laatimaan toimintakertomukseen voidaan soveltaa vastaavia vaihtoehtoisia kirjaustapoja jotka sallitaan vakuutusyrityksille. Eläkesäätiölakiin ja vakuutuslakiin ehdotetaan sisällytettäväksi vastaavat säännökset kuin vakuutusyrityksiä koskevaan lainsäädäntöön.

2.1.2. Modernisointidirektiivistä johtuvat muutokset vakuutusyritysten tilinpäätöksiin

Modernisointidirektiivin tavoitteena on poistaa kaikki voimassa olevien IAS/IFRS -standardien ja tilinpäätösdirektiivien ristiriit-

taisuudet. Tarkoituksena on varmistaa, että yrityksillä, joiden tilinpäätöslainsäädännön perustana tilinpäätösdirektiivit edelleen ovat, on käytettävissään standardien mukaiset vaihtoehtoiset kirjaustavat edellyttäen, että nämä menettelyt sallitaan kansallisessa lainsäädännössä. Modernisointidirektiivillä pyritään myös ajanmukaistamaan tilinpäätösdirektiivien perusrakenne siten, että ne tarjoavat tilinpäätösraportoinnille puitteet, jotka ovat riittävän joustavat, jotta tilinpäätösraportointi voi kehittyä edelleen huomioon ottaen IAS/IFRS-standardien valmisteilla olevat muutokset.

Komission on tarkoitus selvittää, aiheuttavatko tilinpäätösdirektiivien muutokset muutostarpeita myös henki- ja vahinkovakuutus toimintaa säänteleviin muihin direktiiveihin.

Modernisointidirektiivillä on neljännen direktiivin 2 artiklaan lisätty alakohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että tilinpäätökseen sisällytetään taseen, tuloslaskelman ja liitetietojen lisäksi muita asiakirjoja. Tiettyjen muiden tietojen, esimerkiksi rahavirtalaskelman, esittäminen tilinpäätöksessä on yleinen käytäntö. Uudessa alakohdassa ei nimenomaisesti määritellä, mitä muilla asiakirjoilla tarkoitetaan. Vastava lisäys on tehty seitsemänteen konsernitilinpäätösdirektiiviin.

Tilinpäätösdirektiivin 4 artiklaan on lisätty 6 kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että liiketoimen tai sopimuksen tosiasiallinen luonne otetaan huomioon esittäessä tuloslaskelmassa tai taseessa. Tämän salliminen tai vaatiminen voidaan rajoittaa koskemaan tiettyjä yhtiöryhmiä tai konsernitilinpäätösdirektiivissä määriteltyjä konsolidoituja tilinpäätöksiä. ”Asia ennen muotoa” (sisältöpainotteisuus) on tilinpäätöksen laadintaperiaate, jossa liiketoimen tai sopimuksen oikeudellisen muodon lisäksi otetaan huomioon sen taloudellinen vaikutus. Tämä periaate on sopusoinnussa sen vaatimuksen kanssa, että tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva, joka on sisällynyt ennestään direktiivin 2 artiklan 3 kohtaan. Tämä tarkistus antaa jäsenvaltioille nimenomaisesti valtuudet sallia tai vaatia, että määritettäessä mihin kaavan erään tietty summa olisi sisällytettävä, voidaan ottaa huomioon sekä asia että muoto.

Modernisointidirektiivillä on neljännen direktiivin 8 artiklaan lisätty kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että yhtiöt tai tietyt yhtiöryhmät esittävät taseen erät jakaen ne lyhyt- ja pitkäaikaisiin eriin, kunhan tietosisältö vastaa muutoin vähintään 9 ja 10 artiklassa edellytettyä. Vakuutusyrityksille ei sallita tase- ja tuloslaskelmakavaoista poikkeamista, vaan vakuutusyritykset noudattavat IAD-direktiivissä säädettyjä kaavoja. Vakuutusyrityksen taseen- ja tuloslaskelmaan sisältyvien erien esittäminen tulee sisältymään julkaistavaan IFRS-vakuutus sopimusstandardiin. Vakuutusyritysten taseen ja tuloslaskelman kaavoihin ei näin ollen ehdoteta muutoksia tässä yhteydessä. Mahdolliset muutokset toteutetaan sitten, kun vakuutus sopimuksia koskeva IFRS-standardi julkaistaan.

Tilinpäätösdirektiivin 22 artiklaan lisätyn uuden kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat lisäksi sallia tai vaatia, että kaikki yhtiöt tai yhtiöryhmät esittävät toimintansa tuloksellisuutta koskevan selvityksen direktiivin 23—36 artikloissa säädettyjen tuloslaskelmakavaojen sijaista kunhan tietosisältö vastaa vähintään kyseisissä artikloissa edellytettyä. Modernisointidirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan muutos ei koske vakuutusyrityksiä.

IAD-direktiivin 46 artiklan 5 kohtaan on tehty lisäys, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia poikkeamisen ensimmäisestä alakohdasta. Muutos on käytännössä välttämätön, sillä neljännen direktiivin 7 a jakson mukaan samaan tase-erään voi kuulua sekä käypään arvoon arvostettuja rahoitusvälineitä, suojauslaskennan kohteena olevia rahoitusvälineitä että erääntymiseen saakka pidettäviä rahoitusvälineitä, jotka arvostetaan niiden jaksotettuun hankintamenuun tai tarkemmin IAS-standardien tunnistamaa efektiivisen koron menetelmää soveltaen. Artiklan 5 kohdan lisäys otetaan huomioon vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1340/2002). Artiklan 6 kohtaa otetaan huomioon tilanne, jossa eri arvostusmenetelmiä on saatettu soveltaa samaan tase-erään. Kuudennen kohdan mukaan jokaiseen sijoitusten kohtaan sovellettu menetelmä tai menetelmät sekä niiden avulla määritellyt luvut on yksilöitävä tilinpäätöksen liitetiedo-

sa.

Vakuutusyhtiöitä koskevat tase- ja tuloslaskelmakaavat on saatettu Suomessa voimaan edellisessä kappaleessa mainitulla sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella. Tase- ja tuloslaskelmakaavoihin ei näin ollen modernisointidirektiivin säännöksistä johtuen aiheudu merkittäviä muutostarpeita. Kirjanpitolain muutokset edellyttävät tiettyjä tarkistuksia muun muassa sen johdosta, että perustamis- ja tutkimusmenot on ehdotettujen säännösten mukaan kirjattava kuluksi, eikä niitä enää voida aktivoida taseeseen. Joustavien siirtymäsäännösten nojalla ennen uusien säännösten voimaantuloa aktivoidut perustamis- ja tutkimusmenot voidaan kuitenkin poistaa niiden aktivointiajankohdan mukaisia voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

IAS-standardien perusteella tehtävät varaukset on määritelty täsmällisemmin kuin tilinpäätösdirektiivin varaukset. Neljännen tilinpäätösdirektiivin 31 artiklaa on muutettu siten, että IAS -standardien mukainen esittämistapa hyväksytään, mutta samalla jäsenvaltioille annetaan edelleen mahdollisuus sallia tai vaatia direktiivin mukainen esittämistapa.

Artiklaan on lisätty uusi 1 a kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat 31 artiklan 1 c alakohdan bb alakohdan mukaisesti esitettyjen lukujen lisäksi sallia tai vaatia, että kaikki sellaiset ennakoitavissa olevat vastuut ja mahdolliset menetykset, jotka liittyvät kyseiseen tai aikaisempaan tilikauteen, otetaan huomioon, vaikka tällaiset vastuut ja menetykset tulisivat tietoon vasta tilinpäätöspäivän ja tilinpäätöksen laatimisen välisenä aikana.

Samalla neljännen tilinpäätösdirektiivin 20 artiklaa on muutettu. Artiklan mukaan varaukset on tarkoitettu sellaisia luonteeltaan selvästi määriteltyjä velkoja varten, jotka tilinpäätöspäivänä ovat joko todennäköisiä tai varmoja, mutta joiden määrä ja syntymisen ajankohta on epävarma. Tilinpäätösdirektiivin 42 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan varaukset eivät saa olla suurempia kuin on tarpeen. Nämä muutokset eivät koske vakuutustekniseen vastuuvélkaan tehtäviä varauksia, joihin sovelletaan edelleen vakuutusdirektiivien säännöksiä.

Neljännen tilinpäätösdirektiivin 7 a jaksoon on lisätty uudet 42 e ja 42 f artiklat. Ensin

mainitun artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat 32 artiklasta poiketen sallia tai vaatia, että kaikki yhtiöt tai jotkin yhtiöryhmät arvostavat käypään arvoon tietynlaiset omaisuuserät, jotka eivät ole rahoitusvälineitä. Tämän salliminen tai vaatiminen voidaan rajoittaa seitsemännessä konsernitilinpäätösdirektiivissä määriteltyihin konsolidoituihin tilinpäätöksiin. Direktiivin 42 f artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että kaikki yhtiöt tai jotkin yhtiöryhmät sisällyttävät arvon muutoksen tuloslaskelmaan, jos omaisuuserä arvostetaan 42 e artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 31 artiklan 1 kohdan c alakohdan varovaisuuden periaatteen soveltamista. Direktiivin 42 e ja 42 f artikloissa ei nimenomaisesti sallita fair value -direktiivin 42 c artiklan mukaista vaihtoehtoa kirjata arvonmuutos suoraan käyvän arvon rahastoon.

Uusien säännösten tarkoitus on mahdollistaa käyvän arvon mukainen arvostus ainoastaan niissä tilanteissa, joissa se on IAS/IFRS-standardien mukaan mahdollista. Tällä hetkellä käyvän arvon mukaista arvostusta koskevia säännöksiä on IAS 39 -standardin lisäksi muun muassa sijoituskiinteistöjä koskevassa IAS 40 -standardissa ja maatalous IAS 41 -standardissa. Artiklojen joustavat säännökset mahdollistavat jäsenvaltioille kansallisen lainsäädännön sopeuttamisen kansainvälisten tilinpäätösstandardien tulevaan kehitykseen.

Neljännen tilinpäätösdirektiivin 46 artiklan 1 kohtaa on muutettu siten, että toimintakertomuksessa on oltava yhtiön liiketoiminnan kehittämisestä ja sen tilasta selostus, joka antaa ainakin tosiasioita vastaavan kuvan. Selostuksessa on oltava yhtiön liiketoiminnan kehittämisestä ja sen tilasta tasapuolinen ja kattava analyysi. Annettavat tiedot eivät saa rajoittua yhtiön liiketoiminnan taloudellisiin näkökohtiin.

Toimintakertomuksessa esitettävään analyysiin on tarvittaessa sisällytettävä tietoa ja lisäselvityksiä esitetyistä luvuista. Lisäksi toimintakertomuksessa on annettava tiedot yhtiön todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä merkittävistä epävarmuustekijöistä ja riskeistä, jotka voivat vaikuttaa kehitykseen. IAS-standardit eivät tunne toimintakertomusta. Toimintakertomus ei siten enää ole osa tilinpäätöstä, vaan tilinpäätöksen yhteydessä

esitettävä muu asiakirja. Tästä syystä lakeja on muutettava siten, että myös toimintakertomukseen sovelletaan jatkossa tilinpäätöksen laatimista koskevia yleisiä periaatteita.

Tilintarkastusta koskevaa tilinpäätösdirektiivin 49 artiklan kolmatta virkettä ehdotetaan muutettavaksi. Muutos koskee säännöstä, joka koskee tilintarkastuskertomuksen ja tilintarkastajan lausunnon julkistamista siinä tapauksessa, että tilinpäätöstä ei julkisteta kokonaisuudessaan. Yrityksen on ilmoitettava myös sellaisista asioista, joihin tilintarkastaja on kiinnittänyt huomiota, antamatta kuitenkaan aihetta tilintarkastuskertomuksessa muistutuksiin. Direktiivin 51 artiklan 1 kohta muutetaan siten, että yritysten on annettava tilinpäätöksensä tarkastettavaksi yhdelle tai useammalle sellaiselle henkilölle, jonka jäsenvaltiot ovat hyväksyneet suorittamaan lakisääteistä tilintarkastusta. Tilintarkastajien on lisäksi varmistettava, että toimintakertomus on sopusoinnussa saman tilikauden tilinpäätöksen kanssa.

Lisäksi neljänteen tilinpäätösdirektiiviin lisätään uusi 51 a artikla, joka koskee tilintarkastuskertomuksen sisältöä. Tilintarkastuskertomusta koskevat muutosehdotukset vastaavat parhaita tilintarkastuskertomuksen muotoa ja sisältöä koskevia nykykäytäntöjä ja edistävät niiden yhdenmukaistamista jäsenvaltioissa.

Modernisointidirektiivin 2 artiklan mukaan konsernitilinpäätökseen voidaan sisällyttää myös muita asiakirjoja. Direktiivin 36 artiklaa muutettu siten, että konsolidoidun toimintakertomuksen sisältöä koskevat vaatimukset vastaavat neljänteen direktiiviin tehtyjä vastaavia muutoksia. Konsolidoidun tilinpäätöksen tilintarkastuskertomusta koskevat muutokset vastaavat neljännen direktiivin muutoksia.

Konsernitilinpäätösdirektiivin 1 artiklassa määritellään yritykset, joita pidetään emoyrityksen tytäryrityksinä. IAS-standardien mukaan yritys on tytäryritys, jos emoyritys käyttää siinä määräysvaltaa siitä riippumatta, onko emoyrityksellä osuutta kyseisen yrityksen pääomasta. Nykyisten direktiivin säännösten mukaan edellytetään omistusyhteyttä. Tytäryrityksen määritelmää koskevat muutokset tehdään kirjanpitolakiin, eikä tämä siten edellytä muutoksia vakuutusyrityksiä koskeviin

lakeihin.

Seitsemännen konsernitilinpäätösdirektiivin mukaan yritys jätetään konsolidoidun tilinpäätöksen ulkopuolelle, jos sen toiminta poikkeaa siinä määrin emoyrityksen toiminnasta, että sen sisällyttäminen tilinpäätökseen estäisi oikean ja riittävän kuvan antamisen konsolidointiin kuuluvista yrityksistä kokonaisuutena. Konsernitilinpäätösdirektiivin 14 artikla on kumottu, minkä vuoksi kirjanpitolain 6 luvun 17 § esitetään kumottavaksi.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 a §:n ensimmäisen momentin toisessa virkkeen mukaan lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan tytär- tai osakkuusyhtiön tilinpäätöstietoja ei saa yhdistellä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen. Vastaava säännös on myös työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 11 luvun 30 §:ssä. Poikkeukset tytäryrityksen yhdistelemisvelvollisuudesta perustuvat kirjanpitolain 6 luvun 3 §:ään, jonka peruste on konsernitilinpäätösdirektiivin 13 artiklan 3 kohdassa.

EU:n tilinpäätösdirektiivien muutokset eivät muuta vakuutusyritysten vakuutussojimuksia koskevia kirjanpitosäännöksiä.

2.1.3. Eläkelaitoksia koskevat muutokset

Eläkelaitoksia koskevat kirjanpito- ja tilinpäätössäännökset noudattavat olennaisilta osin kirjanpitolain vakuutusyrityksiin sovellettavia säännöksiä. Tämän johdosta on nähty perustelluksi sisällyttää eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin vastaavat vaihtoehtoiset varojen ja eräiden velkojen arvostamisperiaatteet kuin vakuutusyhtiöille.

Modernisointidirektiivin edellä kuvatulla muutoksella poistettiin poikkeavien liiketoimintojen yhdistelykielto. Yhdistelemisen kannalta olennaista on määräysvaltasuhteen olemassaolo.

Voimassa olevassa eläkesäätiölain 37 a §:ssä on vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 a §:ää vastaava säännös siitä, että eläkesäätiötä ei sisällytetä toisen yhteisön konsernitilinpäätökseen. Voimassa oleva ehdoton yhdistelykielto on näiltä osin yhdenmukainen eläkevakuutusyhtiöitä koskevien säännösten kanssa.

Työeläkevakuutusyhtiöiden osalta on katsottu, että voimassa oleva lainsäädäntö ja yh-

tiöiden nykyinen tapa organisoida toimintansa ei saata työeläkevakuutusyhtiötä sellaiseen määräysvaltasuhteeseen, joka olisi peruste sen tilinpäätöksen yhdistämiselle toisen yrityksen konsernitilinpäätökseen.

Eläkesäätiö tai vakuutuskassa ei ole velvolinen laatimaan konsernitilinpäätöstä eläkesäätiölain 37 a §:n ja vakuutuskassalain 71 §:n perusteella.

Merimieseläkekassaa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitosta koskevat säännökset perustuvat olennaisilta osin työeläkevakuutusyhtiöitä koskeviin vastaaviin säännöksiin. Näiden yhteisöjen osalta konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus määräytyy yleisten kirjanpitolain säännösten perusteella.

2.2. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen vakuutusyrityksiin

International Accounting Standards Board (jäljempänä IASB) valmistelee IFRS-standardia, joka koskee vakuutus sopimusten kirjanpitokäsittelyä. Kyseinen standardi on edelleen keskeisiltä osin valmisteilla, ja sen vuoksi vakuutus sopimusten kirjanpidossa noudatetaan vakuutuslaskentastandardin hyväksymiseen saakka (niin sanottu välivaihe) pääosin kansallisia säännöksiä. Voimassa olevat IAS/IFRS-standardit tulevat vaikuttamaan osittain myös vakuutusyritysten vakuutus sopimuksista aiheutuvien velvoitteiden kirjaamiskäytäntöihin tilinpäätöksissä ja konsernitilinpäätöksissä sekä lisäämään tilinpäätöksen liitetietovaatimuksia, niiltä osin kun standardeja sovelletaan tilinpäätöksiin ja konsernitilinpäätöksiin.

IASB on julkaissut IFRS-4 vakuutus sopimuksia koskevan standardin, jota on tarkoitus soveltaa välivaiheessa, kunnes lopullinen vakuutuslaskentastandardi on valmis. Välivaiheessa pääperiaate on se, että vakuutusyritykset jatkavat, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, nykyistä kirjanpitokäytäntöään vakuutus sopimusten osalta. Vakuutus sopimuksia, joissa ei ole riittävästi vakuutusriskiä, tulee kuitenkin jo ensimmäisessä vaiheessa käsitellä rahoitusvälineinä. Lisäksi tasoitusmäärää ja katastrofivarausta ei enää saa sisällyttää vastuuvelkaan. Toisessa vaiheessa, eli

IFRS-vakuutus sopimusstandardin valmistuksen yhteydessä, ei ensimmäisessä vaiheessa omaksuttuja ratkaisuja enää muutettaisi niiltä osin kun esimerkiksi IASB:n julkaisemia hyväksytyjä standardeja sovelletaan vakuutus sopimuksiksi luokiteltuihin sopimuksiin.

Välivaiheessa eräs puute on varojen ja velkojen epäsymmetrinen arvostus. Rahoitusvälineiden arvostaminen käyppään arvoon merkitsee yhdenmukaisia arvostusperiaatteita eri toimialojen yrityksissä ja siten lisää tilinpäätösten vertailtavuutta. Vakuutusyhtiöissä vakuustekninen vastuuvetka arvostetaan edelleen pääasiassa kansallisten normien mukaisesti myös sovellettaessa kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja.

Lopullisen IFRS-vakuutus sopimusstandardin oletetaan luovan edellytykset sellaiselle laskentakehikolle, jossa vakuustekninen vastuuvetlan raportointi nykyistä enemmän perustuu arvioon sen käyvistä arvosta. Käyvän arvon osalta analogiaa haetaan varojen arvostamisesta markkina-arvoon. Vakuutus toimialaa edustavat kansalliset ja kansainväliset järjestöt ovat kuitenkin lausunnoissaan kiinnittäneet huomiota siihen, että vakuusteknisen vastuuvetlan markkina-arvon määrittämiselle ei ole olemassa sellaisia toimivia jälkimarkkinoita tai muita keinoja, joiden nojalla markkina-arvo voitaisiin luotettavasti arvioida.

2.3. Nykytilan arviointi

Kansainvälisessä tilinpäätöskäytännössä on viimeisen vuosikymmenen aikana painotettu yhä enemmän sitä, että tilinpäätöksen olisi annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta asemasta. Tässä suhteessa tilinpäätöksen laatimisessa omaksutusta varovaisuusperiaatteesta, jossa varat arvostetaan niiden hankintameno- tai tuotantokustannuksiin tai todennäköisempään alempaan arvoon, ja velat niiden nimellisarvoon tai sitä korkeampaan arvoon, on osittain luovuttu. Kansainvälisessä tilinpäätöskäytännössä on asteittain siirrytty käypiin arvoihin siten, että esimerkiksi vakuutusyritykset esittävät liitetietoina sijoituksiksi luokiteltavien varojen käyvät arvot.

Kyseinen säännös on ollut voimassa IAD-direktiivin voimaantulosta saakka, eli vuodesta 1991. Direktiivin mukaan on mahdollista arvostaa sijoitukset myös käypiin arvoihin, jolloin hankintameno on ilmoitettava liitetietona. IAD-direktiivin käyvän arvon määritelmä (current value) poikkeaa tietyiltä vähäisiltä osin fair value -direktiivin ja siihen keskeisesti liittyvän IAS 39 standardin käyvän arvon käsitteestä (fair value).

Vakavaraisuuslaskennassa vakuutusyritykset ovat Suomessa pääsääntöisesti arvostaneet sijoituksensa käypään arvoon. Tämän vuoksi käyvän arvon soveltamista ehdotetaan vakuutusyritysten kirjanpidossa laajennettavan koskemaan myös sijoituskiinteistöjä ja IAS 41 standardin kattavia biologisia hyödykkeitä (käytännössä metsävarallisuutta). Koska vakuutusyritykset voivat arvostaa maapohjan käypään arvoon, myös kasvava puusto on tarkoituksenmukaista arvostaa käypään arvoon. Käytännössä maapohja ja sillä kasvava puusto liittyvät keskeisesti yhteen.

Valvontaa varten toimivaltaiset viranomaiset voivat edelleen edellyttää yrityksiltä muita tarpeelliseksi katsomiaan laskelmia ja selvityksiä. Kansainvälisissä tilinpäätösstandardeissa omaksutut määritelmät koskevat vain kirjanpidollista käsittelyä. Siten esimerkiksi vakuutus sopimuksen määritelmä IAS-standardien rajoissa ei rajoita sitä, miten toimivaltaiset valvonnasta vastaavat viranomaiset kohdistavat valvontansa vakuutustoimintaa harjoittaviin yhteisöihin.

Kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät myöskään aseta estettä sille, että yrityksiä veloitetaan laatimaan erillinen verotusta koskeva laskelma.

Sijoittajien ja rahoittajien kannalta yhdenmukaiset tilinpäätösperiaatteet auttavat eri yritysten tilinpäätösten vertailtavuutta. Kun tilinpäätöskäytäntö muuttuu eri jäsenvaltioissa yhdenmukaisemmaksi ja tilinpäätökset yhä läpinäkyvämmiksi, tilinpäätöksen informaatioarvo lisääntyy. Yhdenmukaisen tilinpäätösraportoinnin voidaan olettaa lisäävän markkinoiden yleistä tehokkuutta ja siten vähentävän yritysten pääomakustannuksia myös oman pääoman ehtoisen rahoituksen osalta.

2.3.1. *Vakuutus sopimuksen ja rahoitusvälineen rajanvedon ongelmia*

Vakuutusyhtiöiden toimiluvat myönnetään vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Vakuutusluokista säädetään suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten sekä Suomessa toimivien ulkomaisten vakuutusyhtiöiden vakuutusluokista annetussa sosiaalija terveysministeriön päätöksessä (858/1995).

Vakuutus sopimuksesta ei ole kirjanpidon kannalta kattavaa kansallista määritelmää, minkä vuoksi rajanveto vakuutus sopimuksen ja muun sopimuksen välillä on ongelmallinen. Vakuutuksen kattavaa määritelmää ei ole muuallakaan kansallisessa lainsäädännössä. Valvonnan kannalta ongelmalliseksi nähdään tilanne, jossa vakuutus sopimusten kirjanpidollinen määritelmä eroaa määritelmästä, jolla vakavaraisuusvaatimukset mitoitetaan tai jonka mukaan valvonta kohdistetaan. Myöskään vakuutusdirektiivit eivät sisällä vakuutuksen määritelmää valvonnan näkökulmasta.

Eräät nykyään vakuutuksiksi kirjatut sopimukset eivät sisällä käytännössä lainkaan tai hyvin vähän vakuutusriskiä, vaikka kyseiset sopimukset kuuluvat johonkin vakuutusluokkaan. Lisäksi on vakuutus sopimuksia, jotka sisältävät kytketyksi johdannaiseksi luokitellun elementin tai talletuskomponentin, jotka välivaiheen ratkaisun lausunnolla olevassa IASB:n luonnoksessa olisi eräissä tapauksissa eroteltava vakuutus sopimuksesta.

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaan tasoitusvastuu ja katastrofivaraukset eivät tulisi kirjatuksi osaksi vakuutusteknistä vastuuelkaa. Kirjanpidollisen käsittelyn kannalta on arvioitavissa, että IASB:n omaksumat vakuutus sopimusten ja sijoitusinstrumenttien määritelmät tulevat pidemmän ajanjakson kuluessa ohjaamaan myös kansallista käytäntöä eri tyyppisten vakuutus sopimusten merkitsemisessä tilinpäätökseen.

Vakuutus sopimuksen määritelmän eräs keskeinen ongelma on vakuutusriskin olennaisuuden arviointi. Eräät pitkäaikaissäästämiseen tarkoitetut henkivakuutus sopimukset merkittäneen jo välivaiheessa kirjanpitoon sijoitusinstrumentteina siltä osin kun ne eivät sisällä olennaista vakuutusriskiä, vaikka ne

oikeudelliselta muodoltaan olisivatkin vakuutus sopimuksia. IASB:n omaksuma vakuutus sopimuksen määritelmä on tarkoitettu ainoastaan kirjanpidollista käsittelyä varten. Määritelmä ei sido jäsenvaltioita vakavaraisuussääntelyn, valvonnan tai verotuksen osalta.

IASB:n eräänä keskeisenä tavoitteena on luoda sellaiset kansainväliset standardit, joiden rajoissa eri toimialoilla toimivat yritykset voivat raportoida yhdenmukaisesti tekemänsä sitoumukset tilinpäätöksessä niiden tosiasialliseen luonteeseen perustuen.

Suomessa omaksuttu käytäntö perustuu siihen, että tilinpäätöksen mukaisia tietoja käytetään myös vakavaraisuussääntelyssä ja suureksi osaksi myös valvonnassa, joskin Vakuutusvalvontavirasto kerää myös muuta tietoa valvontaa varten.

Komissio on käynnistänyt niin kutsutun solvenssi II hankkeen, joka koskee muun muassa vakavaraisuusvaatimusten uudelleen mitoittamista. Hankkeen eräänä tavoitteena on luoda sellaiset puitteet taloudelliselle raportoinnille, jossa samoja tietoja voidaan hyödyntää sekä vakavaraisuusvaatimusten asettamisessa, valvonnassa, että tilinpäätösraportoinnissa. Taloudellisen raportoinnin periaatteet myös solvenssi II -hankkeessa tulevat kansainvälisistä IAS/IFRS -standardeista. Tosin viranomaiset voivat valvonnallisiin tarkoituksiin nykykäytännön mukaisesti edellyttää tiettyjen oikaisujen tekemistä tai lisätietojen antamista. Solvenssi II -hanke on kuitenkin edelleen keskeneräinen, ja sen odotetaan valmistuvan vasta muutamien vuosien päästä.

Koska vakuutusyhtiön tilinpäätöksen vastuvelan käsite ja vakavaraisuusvalvonnassa käytetty vastuvelan käsite ovat Suomessa olleet käytännössä yhdenmukaiset, tässä vaiheessa ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi erottaa näitä kahta käsitettä toisistaan, vaan nykyinen asiantila ehdotetaan säilytettäväksi. Poikkeuksen tästä periaatteesta muodostaa tilanne, jossa vakuutusyhtiön arvopaperit ovat julkisen kaupankäynnin kohteena ja yritys ei ole velvollinen laatimaan konsernitalinpäätöstä. Tällöin kansallisten periaatteiden mukaisesti laskettu vastuvelka ilmoitettaisiin tilinpäätöksen liitetietona.

2.3.2. Verotus

Merkittävä este sekä kansainvälisten tilinpäätösstandardien että fair value ja modernisointidirektiivien mahdollistamalle käypään arvoon arvostamiselle on se, että elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) (*elinkeinoverolaki*) verotettavan elinkeinotulon laskentaa koskevat säännökset pohjautuvat vahvasti kirjanpidolliseen tilinpäätökseen. Erityisesti vakuutuslaitoksien sijoitusten arvonkorotusta koskevat säännökset edellyttäisivät täsmennystä elinkeinoverolaissa. Elinkeinoverolaki ei selkeästi erota tilannetta, jossa sijoitusomaisuudeksi katsottavaan hyödykkeeseen tehdään vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c pykälän 3 momentin mukainen harkinnanvarainen tuloutettu arvonorotus tilanteesta, jossa sijoitukset arvostetaan tämän esityksen mukaisesti käypään arvoon.

Koska elinkeinotulon laskenta perustuu erillistilinpäätöksiin, käypään arvoon arvostamisen ulkopuoliset vaikutukset korostuvat tilanteissa, joissa vakuutusyhtiön varat on arvostettu käypää arvoa alempaan arvoon. Myös käypään arvoon siirtymisen jälkeen käyvän arvon muutoksista johtuvien vielä realisoimattomien voittojen lukeminen veronalaiseksi elinkeinotuloksi kiristäisi vakuutusyhtiön verotusta.

Käytännössä käypään arvoon arvostaminen on mahdollista, jos verotuksessa tunnustetaan, että realisoimattomat laskennalliset voitot eivät ole vakuutusyhtiöissä luettavissa veronalaiseksi tuloksi. Käyvän arvon rahastoon vietyjen arvomuutosten osalta ongelma on vakuutusyhtiöiden lisäksi yhteinen myös muilla toimialoilla toimivilla yrityksillä.

Myös vakuutusyhtiöiden osalta olisi tarkoituksenmukaista soveltaa yhdenmukaisia varojen ja velkojen arvostusperiaatteita, jolloin varojen arvostaminen käypään arvoon on luontevin vaihtoehto. Tilinpäätösten arvostusperiaatteiden muutoksilla ei kuitenkaan tulisi heikentää yritysten toimintaedellytyksiä.

2.4. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen Euroopan yhteisössä

Komissiossa on tehty selvitys Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja ETA-valtioiden vi-

reillä olevista lainsäädäntöhankkeista, miten kansainvälisiä IAS/IFRS-standardeja sovelletaan eri jäsenvaltioissa. Selvityksen mukaan IAS/IFRS-standardien noudattaminen sallitaan listattujen yhtiöiden erillistilinpäätöksissä Tanskassa, Englannissa, Suomessa, Saksassa, Alankomaissa, Ruotsissa, Islannissa ja Lichtensteinissa. Italiassa, Portugalissa ja Islannissa vaaditaan listattujen yhtiöiden erillistilinpäätökset laadittaviksi IAS/IFRS-standardien mukaisesti. Tanskassa erillistilinpäätösten laatiminen on vapaaehtoista vuoteen 2009, mutta pakollista tämän jälkeen. Belgiassa IAS-standardien soveltaminen on mahdollista osana kansallista lainsäädäntöä. Itävallassa, Ranskassa, Espanjassa ja Norjassa listattujen yritysten erillistilinpäätöksiä laadimista kyseisiä hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen ei sallita.

Konsernitilinpäätösten laatiminen kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen muissa kuin listatuissa yhtiöissä sallitaan Itävallassa, Belgiassa, Tanskassa, Ranskassa, Saksassa, Kreikassa, Italiassa, Portugalissa, Espanjassa, Ruotsissa, Norjassa, Englannissa, Islannissa ja Lichtensteinissa. Ainoastaan Alankomaissa ja Italiassa edellytetään myös listaamattomien luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden laativan konsernitilinpäätökset IAS/IFRS-standardien mukaisesti. IAS/IFRS-standardien mukaisesti laaditut erillistilinpäätökset muiden kuin listattujen yritysten osalta sallitaan Belgiassa osana kansallista lainsäädäntöä, Tanskassa, Saksassa, Kreikassa, Portugalissa, Ruotsissa, Englannissa Islannissa ja Lichtensteinissa. Italiassa tämä ei kuitenkaan koske vakuutusyhtiöitä. Missään jäsenvaltiossa, Italiaa lukuun ottamatta, jossa IAS-standardien noudattaminen on pakollista eräissä rahoituslaitoksissa, ei vaadita erillistilinpäätöksen laatimista IAS/IFRS-standardien mukaisesti, jos yrityksen arvopapereita ei ole otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Ruotsissa vakuutusyhtiöt veloitetaan arvostamaan rahoitusvälineet käypään arvoon tilinpäätöksissään.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen keskeisenä tavoitteena on mah-

dollistaa suomalaisille vakuutusyrityksille sellaiset vaihtoehtoiset kirjaustavat, jotka ovat pääpiirteissään yhdenmukaisia kansainvälisten tilinpäätösstandardien kanssa. Käypään arvoon arvostamista ja käyvän arvon määrittästä koskevat säännökset pyritään laatimaan yhdenmukaisiksi kirjanpitolain ja luottolaitoksista annetun lain kanssa. Sääntely ehdotetaan toteutettavaksi samalla normitasolla kuin muiden kirjanpitovelvollisten osalta.

Sallimalla modernisointidirektiivin mahdollistamat vaihtoehtoiset kirjaustavat vakuutusyritykset voivat valita niille sopivan kirjanpitokäsittelyn.

Vakuutusyhtiölakia, vakuutusyhdistyslakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia, eläkesäätölakia ja vakuutuskassalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutusyhtiöille, vakuutusyhdistyksille ja kolmannen maan vakuutusyhtiöiden edustustoille (jäljempänä vakuutusyritykset) mahdollistetaan fair value -direktiivin ja modernisointidirektiivin sallimat vaihtoehtoiset kirjaustavat. Nämä kirjaustavat vähentävät vakuutusyritysten muutoin kahdenkertaisesta seurannasta aiheutuvia kustannuksia, kun konsernitilinpäätökset laaditaan IAS/IFRS standardien mukaisesti.

Ongelman muodostaa se, että IFRS-vakuutus sopimusstandardi on vasta kehitteillä ja sen valmistuminen ja hyväksyminen viivästyy vuoden 2005 jälkeiseen aikaan. Näin ollen vakuutusyritysten suurin vastattavien puolen erä, vakuutustekninen vastuuvetka, on edelleen, ainakin pääosin, sääntelemättä kansainvälisten tilinpäätösstandardeissa. Myös se, miten voimassa olevia kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja sovelletaan vakuutusyritysten nykyiseen vakuutustekniseen vastuuvetkaan (tiettyihin vakuutus sopimuksiin) on edelleen ainakin osittain avoin.

Esityksessä ehdotetaan, että IAS-asetusta sovelletaan ensivaiheessa pörssinoteerattujen vakuutusyritysten konsernitilinpäätöksiin ja alakonsernitilinpäätöksiin. Lisäksi julkisesti noteeratun vakuutusyhtiön, joka ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä, olisi laadittava erillistilinpäätös kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Erillistilinpäätöksen laatiminen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti saat-

taa muuttaa tilinpäätöksessä esitetyn vakuutusteknisen vastuuvelan määrää ratkaisevasti, minkä vuoksi on katsottu välttämättömäksi, että vakuutusyhtiön on esitettävä tilinpäätöksen yhteydessä erillinen selvitys, jossa vakuutustekninen vastuuvelka on esitetään kansallisten säädösten mukaan laskettuna. Näin pyritään varmistamaan se, että myös IAS-tilinpäätöksen laativa vakuutusyhtiö ilmoittaa vakuutusteknistä vastuuvelkaa koskevat tiedot yhdenmukaisesti muiden vakuutusyhtiöiden kanssa. Lisäksi Vakuutusvalvontavirastolle ehdotetaan valtuutta antaa tarkempia määräyksiä vakuutusteknisen vastuuvelan ja vakavaraisuuden esittämisestä tilinpäätöksen yhteydessä.

Muista toimialoista poiketen vakuutustoimialalla ei esitetä sallittavaksi vapaaehtoisuuteen perustuvaa, IAS-standardien mukaista erillistilinpäätöksen laatimista. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että lopullinen IFRS-vakuutussopimusstandardi on edelleen kehitteillä.

Ehdotetulla menettelyllä pyritään varmistamaan, että vakavaraisuussäätelyssä käytettävien vakuutusyritysten tilinpäätösten keskeisten käsitteiden, kuten vakuutusmaksutulon, korvauskulujen ja vakuutusteknisen vastuuvelan sisältö ei muutu. Näin vakuutusyhtiön vieraan pääoman erään ”Vakuutustekninen vastuuvelka” luettaisiin erillistilinpäätöksissä edelleen tasoitusmäärä ja katastrofivaraukset, jotka asiallisesti muodostavat vakuutusyhtiöille pääomavaatimuksen. Tasoitusmäärää ja katastrofivarausta ei nyky sääntelyn puitteissa voitaisi missään tapauksessa katsoa voitonjakokelpoisiksi eriksi.

Tasoitusmäärä, joka on runsasvahinkoisten vuosien varalta vastuupillisesti määritelty varaus, jolla tasoitetaan riskiliikkeen satunnaisvaihteluita ja joka määräytyy vakuutusyhtiöiden laskuperusteiden mukaisesti, katsotaan IAS-tilinpäätöksessä kuuluvan vapaaseen omaan pääomaan.

Vakuutusyhdistyslakia ehdotetaan muutettavaksi rakenteellisesti siten, että laissa esitetään kirjanpitoa, tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat säännökset samassa järjestyksessä vakuutusyhtiölain kanssa. Eräiden säännösten muotoilua ehdotetaan myös muutettavaksi, jotta lakien tulkinta olisi mahdollisimman yhden-

mukainen vakuutusyhtiölain kanssa.

Samoin kuin vakuutusyhtiölaissa myöskään vakuutusyhdistyslaissa ei voida välttyä viittauksilta kirjanpitolakiin tai osakeyhtiölakiin.

Vakuutusyhtiölakia ja vakuutusyhdistyslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut, jotka on kirjanpidossa merkitty käyvän arvon rahastoon ja tilikauden tulokseen ja voittovarioihin tulisi vähentää omasta pääomasta jakokelvottomina erinä määritettäessä voitonjakokelpoisen vapaan oman pääoman määrää.

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskeva sääntely on ehdotetaan toteutettavaksi pääosin viittaamalla vakuutusyhtiölain säännöksiin.

Vakuutuskassalakiin ja eläkesäätiölakiin ehdotetaan tehtäväksi vaihtoehtoisia arvostustapoja koskevat muutokset ja kirjanpitolain muutoksista johtuvat tekniset viittauskorjaukset.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Elinkeinoelämä. Esityksellä tehdään mahdolliseksi vakuutusyrityksille tilinpäätösdirektiivien mahdollistamat vaihtoehtoiset arvostus- ja kirjaustavat sijoituksiksi luokiteltavien varojen ja velkojen osalta. Siirtyminen käyvän arvon arvostukseen lisää jossain määrin tilinpäätösten kansainvälistä vertailtavuutta, erityisesti silloin, kun konsernitilinpäätökset laaditaan IAS-standardien mukaisesti. Vakuutusyritykset voisivat näin harkintansa mukaan siirtyä sellaiseen kirjanpitoikäytäntöön, mikä on kansainvälisten tilinpäätösstandardien periaatteiden mukaista.

Esityksen tavoitteena on kuitenkin se, että vakuutusyritysten vakuutusteknisen vastuuvelan esittämistä tilinpäätöksissä ei muutetaisi ennen kuin vakuutussopimuksia koskeva kansainvälinen IFRS-vakuutusstandardi on valmistunut.

Sallimalla vakuutusyritykselle hyväksytyjen IAS-standardien mukainen konsernitilinpäätöksen laatiminen vakuutusyritykset voivat konsernitilinpäätöksissään esittää taloudellista kehitystä koskevat tiedot yhdenmu-

kaisesti muiden toimialojen yritysten kanssa. Näin vakuutusyritykset voivat antaa sijoittajille ja muille sidosryhmille paremmin vertailukelpoisia tietoja toiminnastaan.

Se, että olemassa olevia arvostus- ja tulovaihtoehtojen rinnalle nostetaan uusia vaihtoehtoisia menettelytapoja, saattaa johtaa siihen, että tilinpäätösten keskinäinen vertailukelpoisuus vähenee. Kun vakuutusyritys soveltaa kansainvälisiä IAS-standardeja, sen on esitettävä tilinpäätöksen yhteydessä selvitys vakuutusteknisen vastuuvelan määrästä kansallisten säännösten mukaan laskettuna. Tällä on vaikutusta muun muassa vakuutusyhtiön konsernin voitonjakokykyyn, koska vain vakuutusteknisen vastuuvelan ja toimintatapääoman vähimmäismäärän ylittävät varat olisivat jakokelpoisia.

Kansainvälisten IAS-standardien mukaisesti laadittu tilinpäätös ja konsernitilinpäätös lisäävät tilinpäätösten läpinäkyvyyttä ja kansainvälistä vertailtavuutta. Sijoittajien näkökulmasta katsottuna tilinpäätösten vertailukelpoisuuden lisääminen vähentää sijoittajien epävarmuutta ja sen tulisi siten vähentää vakuutusyritysten oman pääoman ehtoisen rahoituksen kustannuksia. Myös vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen, esimerkiksi julkisen liikkeelle lasketun pääomalainan muodossa hankitun rahoituksen, kustannusten voidaan osaltaan olettaa pienenevän.

Täydellisen IAS-tilinpäätöksen laatiminen edellyttää IAS 1 standardin mukaan sitä, että kaikkia IAS/IFRS-standardeja noudatetaan. Koska IAS-erillistilinpäätösten laatiminen on mahdollista vain, jos vakuutusyrityksen arvopaperit on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi, ja vakuutusyritys ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä, täydellisen IAS-tilinpäätöksen laatiminen ei ole Suomessa mahdollista vakuutusyrityksille. Tämä johtaa siihen, että vakuutusyritysten tai konsernin, johon vakuutusyritys kuuluu, on ylläpidettävä kahdenkertaista laskentajärjestelmää, jotta sekä kansallisten säännösten mukaisen tilinpäätöksen edellyttämät tiedot, että IAS-tilinpäätöksen mukaiset tiedot voidaan tuottaa.

Vakuutusyhtiöt toimivat useassa tapauksessa samassa konsernissa kuin luottolaitos tai sijoituspalveluyritys. Koska luottolaitokselta ja sijoituspalveluyritykseltä edellytetään

IAS-tilinpäätöksen laatimista, kahden laskentatietojärjestelmän ylläpitäminen konsernissa lisää kustannuksia ja vaikeuttaa konsernitilinpäätöksen laatimista. Vakuutustoiminnan osalta joudutaan tekemään eräitä oikaisuja yhdisteltäessä vakuutusyhtiön tilinpäätös emoyrityksenä olevan yhteisön konsernitilinpäätökseen.

Fair value - ja modernisointidirektiivien mahdollistamien optioiden hyödyntäminen edellyttää joka tapauksessa tietojärjestelmämuutoksia vakuutusyrityksissä. Koska kyse on vaihtoehtoisista kirjaustavoista, jotka eivät pääsääntöisesti ole pakottavia, muutosten taloudelliset vaikutukset riippuvat siitä missä määrin vakuutusyritykset päätyvät noudattamaan vaihtoehtoisia kirjaustapoja.

Verotus. Suomessa tilinpäätösraportointia käytetään hyväksi myös yritysten verotuksessa. Tilinpäätösraportoinnin muuttamisen tulisi johtaa verotuksellisesti neutraaliin tilanteeseen. Käyvän arvon periaatteesta johtuvat verovaikutukset olisi syytä selvittää vakuutus-toimialan osalta. Todennäköisesti epäedullisten verovaikutusten vuoksi vakuutusyritykset eivät erillistilinpäätöksissään tule siirtymään laajamittaiseen käyvän arvon soveltamiseen.

Kotitaloudet ja ympäristö. Esitykseen sisältyvät ehdotukset eivät vaikuta välittömästi kotitalouksien asemaan eikä niillä ole ympäristövaikutuksia.

Julkistalous. Esityksellä ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. IAS-standardien käyttöönotto edistää myös viranomaisien mahdollisuuksia saada läpinäkyvää ja vertailukelpoista vakuutus- ja eläkelaitoksista.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

IAS-asetuksen pakollisen soveltamisalan osalta vakuutusyhtiöiden on ylläpidettävä osittain kahdenkertaisia raportointijärjestelmiä. Lisäksi voidaan arvioida, että IAS-mukaisen tilinpäätössääntelyyn piiriin kuuluvien vakuutusyritysten henkilökunta tarvitsee lisää koulutusta.

Tällä hallituksen esityksellä ei ole organisaatio- eikä henkilöstövaikutuksia julkisten vianomaisten kannalta. IAS-tilinpäätösten valvonnan järjestämistä selvitetään valtion-

varainministeriössä ja siitä tullaan antamaan erillinen hallituksen esitys.

valvontaviraston ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton edustajia.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 2 päivänä lokakuuta 2002 työryhmän, joka otti nimekseen IAS-sääntelyryhmä. Työryhmän tehtävänä oli selvittää kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen sekä siihen liittyvän sektorilainsäädännön muutostarpeet ottaen erityisesti huomioon Euroopan unionin tilinpäätösnormiston kehitys. Työryhmä esitti muutoksia myös vakuutusyhtiölain kirjanpitosäännöksiin. Työryhmä katsoo loppuraportissaan (kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmäraportteja 9/2003), että IAS/IFRS-standardien laaja käyttöönottoaminen parantaisi yritysten tilinpäätösten kansainvälistä vertailukelpoisuutta ja läpinäkyvyyttä.

IAS-sääntelytyöryhmän ja siitä annettujen lausuntojen pohjalta esitystä on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Vakuutus-

5.2. Lausunnot

Esitysehdotuksesta on pyydetty lausunnot kirjanpitolautakunnalta, Vakuutusvalvontavirastolta, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Lähivakuutus-ryhmän Keskusliitolta, Lokalförsäkringsgruppen Svenska Förbundet, Työeläkevakuuttajat TELA:lta, Eläkesäätiöyhdistys ESY r.y.:ltä, Vakuutuskasojen yhdistykseltä, Merimieseläkekassalta ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta.

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on hallituksen esityksessä otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi kirjanpitolain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 126/2004 vp.). Nyt annettu hallituksen esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi yhdessä ensin mainitun hallituksen esityksen kanssa ja kumpaankin esitykseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

10 luku. **Tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus ja vastuvelan kattaminen**

1.1. Vakuutusyhtiölaki

1 luku. **Yleisiä säännöksiä**

3 §. Pykälän 3 momentti sisältää henkivakuutuksen ja vahinkovakuutuksen määritelmät. Henkivakuutuksen osalta momentissa viitataan ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä 79/267/ETY tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin. Mainittu direktiivi ei enää ole voimassa, koska se ja kaksi muuta myöhemmin annettua henkivakuutusta koskevaa direktiiviä on yhdistetty yhdeksi direktiiviksi vuonna 2002 henkivakuutuksesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/83/EY. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkivakuutuksen määritelmän osalta viitataan viimeksi mainitussa direktiivissä 2002/83/EY tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin. Muutos on tekninen.

8 luku. **Yhtiökokous**

7 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi teknisuontoinen lisäys. Koska toimintakertomus on erotettu varsinaisesta tilinpäätöksessä ehdotetaan, että myös toimintakertomus on, jäljempänä 10 luvun 1 §:n yhteydessä esitettyjen perustelujen mukaisesti, esitettävä yhtiökokouksessa. Asiallisesti kyse ei ole muutoksesta nykykäytäntöön.

8 a §. Pykälän 4 momenttiin esitetään 7 §:n 1 momenttia vastaavin perustein lisättäväksi maininta toimintakertomuksesta.

9 luku. **Tilintarkastus ja erityinen tarkastus**

3 a §. Pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

Momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

Koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä, 10 luvun otsikkoon lisätään sana toimintakertomus.

1 §. Neljännen tilinpäätösdirektiivin 2 artiklan mukaan tilinpäätös käsittää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Tilinpäätösdirektiivin mukaan toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä. Toimintakertomus ei myöskään sisälly IAS/IFRS-standardien mukaisesti laadittuun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen. Direktiivissä on kuitenkin säännökset toimintakertomuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta. Hallituksen esityksessä kirjanpitolain muuttamisesta esitetään, että toimintakertomus on tilinpäätöksen kuulumaan, mutta siihen liitettävä asiakirja. Neuvoston ja komission yhteisen lausuman mukaan toimintakertomukseen sovelletaan edelleen neljännen ja seitsemännen direktiivien toimintakertomusta käsittäviä artikloja, myös laadittaessa IAS/IFRS-standardien mukainen tilinpäätös tai konsernitilinpäätös.

Pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan tämän johdosta lisättäväksi sana toimintakertomus, mistä johtuen vakuutusyhtiön tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan kyseisessä momentissa säädettyjä osakeyhtiölain säännöksiä. Muutos perustuu siihen, että toimintakertomus ehdotetaan kirjanpitolaissa erotettavaksi tilinpäätöksestä. Toimintakertomus on kuitenkin tilinpäätöksen yhteydessä esitettävä muu asiakirja. Voimassa olevan kirjanpitolain mukaan toimintakertomus on osa tilinpäätöstä, joten kyse ei ole asiallisesta muutoksesta nykykäytäntöön nähden.

Koska osakeyhtiölain 11 luvun 9 a §:ään lisätty uutta 4 momenttia ei sovelleta vakuutusyhtiöihin, momentin viittaussäännökseen ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus.

Pykälän 2 momentin mukaan vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatet-

tava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta, jollei tämän luvun säännöksistä tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu. Vastaavasti kuin ensimmäisen momentin osalta vakuutusyhtiön tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä näiden yhteydessä esitettävään toimintakertomukseen on noudatettava kirjanpitolakia ja kirjanpitoasetusta, jollei vakuutusyhtiölain 10 luvun säännöksistä muuta johdu.

Teknisluonteisena korjauksena asianomainen ministeriö ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöksi.

Pykälän 3 momentissa luetellaan ne kirjanpitolain kohdat joita ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen. Kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n 2 momentin toinen virke ei sovellu vakuutusyhtiön noudatettavaksi, koska vakuutusyhtiön tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Luvun 1 b §:ää ehdotetaan kuitenkin jäljempänä muutettavaksi siten, että se muutoin vastaa kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n 2 momenttia. Viittaus voimassa olevaan kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 3 momenttiin ehdotetaan kumottavaksi, koska kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 3 momentin sisältöä on ehdotettu muutettavaksi.

Vakuutusyhtiölain 10 lukuun ehdotetaan sisällytettäväksi tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältöä koskeva 1 c §, jolloin ehdotetun kirjanpitolain 3 luvun 1 §:ää ei sovelletaisi vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen. Ehdotetun kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältö ei ehdotettujen kokorajoitusten vuoksi sovellu vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen, minkä vuoksi ehdotetaan, että vastaava säännöstö sisällytetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 1 momenttiin. Selvyyden vuoksi ehdotetaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältöä koskevan säännöksen sisällyttämistä kokonaisuudessaan vakuutusyhtiölakiin, vaikka ehdotetun kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 1, 2 ja 5 momentti soveltuvatkin vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen.

Ehdotetun kirjanpitolain 3 luvun 13 §:n muutettaviksi ehdotettuja säännöksiä voidaan

soveltaa vakuutusyhtiön tase-erittelyihin ja liitetietojen erittelyihin, minkä vuoksi viittaus kirjanpitolain 3 luvun 13 §:n 1 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi.

Luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jossa määritellään mitä kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutusyhtiön taseessa. Momentissa määritellään myös mitä vaihto-omaisuudella tarkoitetaan vakuutusyhtiön taseessa. Ehdotetun kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 3 ja 4 momenteja voidaan soveltaa, kun 6 momentissa määritellään miten edellä mainittujen lainkohtien määritelmät soveltuvat vakuutusyhtiön taseeseen eriin aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet ja tavaravarastot.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus kirjanpitolain 5 luvun 3 §:n 2 momenttiin, koska kirjanpitolaista on ehdotettu kumottavaksi edellä mainittu momentti. Ehdotus ei tosiasiallisesti muuta nykyistä käytäntöä ulkomaanrahan määräisten saamisten, velkojen ja muiden sitoumusten käsittelystä vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimisessa.

Kirjanpitolain 5 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §, joka koskee rahoitusvälineiden arvostamista ja merkitsemistä tilinpäätökseen. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisestä, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella.

Säännökset sijoitusten arvostuksesta ja niiden arvomuutosten merkitsemisestä tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sisältyvät vakuutusyhtiölakiin. Vakuutusyhtiölaissa on myös säännökset vakuutusteknistä vastuuvulkaa kattavasta omaisuudesta. Kirjanpitolain 5 luvun 2 a §:ää ei ehdoteta tästä syystä sovellettavaksi vakuutusyhtiöiden tilinpäätösten laatimiseen, vaan kirjanpitolakia vastaavat säännökset sisällytetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 5 momenttiin.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 6 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan vakuutusyhtiöt voivat arvostaa myös muita varoja käypään arvoon. Ensimmäisessä säännösehdoitus koskee sijoitukseen

teistöjen arvostusta käypään arvoon. Momen-
tissa ei kuitenkaan rajata käypään arvoon arvostamista vain sijoituskiinteistöihin, vaan myös muut sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut varat voidaan arvostaa käypään arvoon. Näin voidaan ottaa huomioon tulevan tilinpäätösnormiston kehitys ja direktiivien sallimat mahdollisuudet. Esimerkiksi metsävarallisuus sallitaan arvostettavaksi käypään arvoon ja aineeton omaisuus voidaan uudelleen arvostaa, mikä asiallisesti vastaa käypään arvoon arvostamista.

Vastaavasti vakuutusyhtiöitä koskevat tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisista edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten kirjaamisesta tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä näistä eristä annettavista tiedoista annettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa.

Kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 2 momentti, jossa ammatinharjoittajaa, yhdistystä ja säätiötä ei velvoiteta tekemään suunnitelman mukaisia poistoja, ei käytännössä tule sovellettavaksi vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laadinnassa. Koska jäljempänä ehdotetaan poistettavaksi viittaukset myös kirjanpitolain 7 lukuun, jota ei käytännössä sovelleta vakuutusyhtiöihin, ehdotetaan poistettavaksi viittaus myös kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 2 momenttiin. Viittauksen poistamisella ei asiallisesti muuteta nykykäytäntöä.

Kirjanpitolain 5 luvun 13 §:ää voidaan soveltaa vakuutusyhtiön aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin ja kirjanpitolain 5 luvun 16 §:ää voidaan soveltaa vakuutusyhtiön tavaravarastoihin ja aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin, kun pysyvien vastaavien ja vaihto-omaisuuden määritelmistä annetaan vakuutusyhtiöitä koskeva säännös vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 6 momentissa. Koska kirjanpitolain 5 luvun 13 ja 16 §:ää sovelletaan rajoitetummin vakuutusyhtiöiden taseeseen eriin kuin mitä kirjanpitolain soveltamisesta muutoin seuraisi, ja 1 §:n 6 momentissa täsmennetään miten kyseisiä kirjanpitolain pykäläiä sovelletaan vakuutusyhtiöiden tilinpäätöksissä, 1 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että 5 luvun 13 ja 16:ää ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen.

Pysyvien vastaavien ja tavaravaraston arvonalentumisista koskevat säännökset tulevat

sovellettaviksi kirjanpitolaista niiltä osin kuin kirjanpitolain säännöksiä sovelletaan näihin eriin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 6 momentin perusteella. Sijoituksia koskevat säännökset arvonalentumisista on tarkoitus säilyttää vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:ssä.

Ehdotetun kirjanpitolain 5 luvun 17 §:ää ei ehdoteta sovellettavaksi vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen, koska sijoitusten arvonorotuksia koskeva sääntely on tarkoituksenmukaista säilyttää vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:ssä.

Pykälän 3 momentista ehdotetaan teknisenä muutoksena poistettavaksi viittaus kirjanpitolain 5 luvun 20 §:ään, joka koskee hyödykkeen ottamista liikkeestä tai ammatista kirjanpitovelvollisen omaan käyttöön. Vastaavasti poistettaisiin viittaus kirjanpitolain 7 lukuun, joka koskee liikkeen ja ammatinharjoittajan kirjanpitoa, jota ei käytännössä kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiön kirjanpitoon. Asiallisesti viittauksen poistaminen 7 lukuun ei muuta vakuutusyhtiön kirjanpito-käsittelyä.

Kirjanpitolain 7 a luvun 2 ja 3 §:n säännöksiä vastaavat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölakiin, jäljempänä 7 momenttiin. Vakuutus sopimuksia koskeva IFRS-vakuutus sopimusstandardi saattaa valmistuessaan vaatia toimialakohtaista lisäsääntelyä. Tällä hetkellä Suomessa on vain yksi vakuutusomistusyhteisö, jonka konsernin toiminta on vakuutus painotteinen.

Koska vakuutusyhtiöille ei ehdoteta annettavaksi mahdollisuutta laatia vapaaehtoisesti erillistilinpäätöstä kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, ehdotetaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momentissa, että ehdotetun kirjanpitolain 7 a luvun 3 §:ää ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen.

Osa ehdotetun kirjanpitolain 7 a luvun 4 §:n säännöksistä sisältyy vakuutusyhtiölakiin, mistä syystä ehdotetun kirjanpitolain 7 a luvun 4 §:n 2 momentin mukainen luettelo sovellettavista kirjanpitolain säännöksistä ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 8 momenttiin. Tämän vuoksina vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus kirjanpitolain 7 a luvun säännöksiin, joista säädetään erikseen vakuutusyhtiölaissa. Kos-

ka kirjanpitolain 7 a luvun 2 §:ssä on viittaus saman luvun 4 §:ään, jota ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen, ehdotetaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momenttiin viittaukset kirjanpitolain 7 a luvun 2—5 §:iin.

Kirjanpitolain 7 a luvun 5 §:ää vastaavat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 10 momenttiin. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään niistä tilinpäätöksessä tai tilinpäätöksen yhteydestä annettavista lisätiedoista, joihin kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita.

Ehdotetun kirjanpitolain 8 luvun 6 §:n 1 momenttia ei ehdoteta sovellettavaksi koskemaan vakuutusyhtiöiden tilinpäätöksiä, koska vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuen on tarkoituksenmukaista, että vakuutuslaitosten norminannosta vastaavat viranomaiset antavat vastaavat säännökset. Tämän sisältöinen säännös ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ään. Koska kokorajoja ei sovelleta vakuutusyhtiöiden tilinpäätösten laadinnassa, on ehdotetun kirjanpitolain 8 luvun 6 §:n 2 momentti vakuutuslalla tarpeeton.

Ehdotetun kirjanpitolain 6 luvun 1 §:n säännöstä konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta ei ehdoteta pykälän 4 momentin mukaan sovellettavaksi vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen laatimiseen, vaan kirjanpitolain 6 luvun 1 §:ää vastaavat säännökset ehdotetaan annettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:ssä. Lisäksi ehdotetun kirjanpitolain 6 luvun 2 §:ää vastaavat säännökset ehdotetaan lisättäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:ään, jolloin säännökset konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta sen sisällöstä ja emoyrityksen toimintakertomuksessa esitettävistä tiedoista ovat kokonaisuudessaan 11 §:ssä.

Pykälän 3 momenttia vastaavalla tavalla ehdotetaan, ettei kirjanpitolain 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää sovelleta vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen laatimiseen. Kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 3 momentin säännöksiä, lukuun ottamatta 3 momentissa mainittuja säännöksiä, kuitenkin sovellettaisiin vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momenttiin

(yleiset tilinpäätösperiaatteet) esitetään lisättäväksi uusi 2 a alakohta, jonka mukaan huomiota tulisi kiinnittää tilinpäätöstä laadittaessa ja tilinavausta tehtäessä liiketapahtumien tosiasialliseen luonteeseen eikä pelkää sen oikeudelliseen muotoon (sisältöpainotteisuus). Asia ennen muotoa periaate (substance over form) on yksi tärkeimmistä kansainvälisiä tilinpäätösperiaatteista, ja sitä pidetään osana hyvää kirjanpitolittoa.

Asia ennen muotoa -periaate sisältyy modernisointidirektiivin uuteen 4 (6) artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että liiketoimen tai sopimuksen tosiasiallinen luonne otetaan huomioon esitettäessä lukuja tuloslaskelman ja taseen erissä.

Vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun direktiivin mukaan vakuutuslupamuksesta johtuvat velvoitteet esitetään taseen erässä ”Vakuutustekninen vastuuelvelka” ja tulos vakuutusteknisen katteen alla. Näin ollen vakuutusyrityksen esittää vakuutuslupamuksesta johtuvat sitoumuksensa pääsääntöisesti IAD:n mukaisesti, mistä seuraa, että tietyt vakuutuslupamukset esitetään eri toimialojen yritysten tilinpäätöksissä eri tavalla.

Tiettyjen vakuutuslupamusten esittäminen tilinpäätöksessä tulee todennäköisesti muuttamaan merkittävästi kun vakuutuslupamuksesta koskeva IFRS-standardi valmistuu. Tästä syystä pykälän 5 momentissa ehdotetaan, että sisältöpainotteisuutta (asia ennen muotoa -periaate) ei edellytettäisi sovellettavaksi vakuutuslupamusten osalta. Vakuutuslupamusten tilinpäätöskäytäntöä ei tulisi jatkuvuusperiaate huomioon ottaen muuttaa lyhyin aikavälein, vaan tarkoituksenmukaista olisi soveltaa asia ennen muotoa -periaatetta vakuutuslupamukseen vakuutusyritysten erillistilinpäätöksissä vasta vakuutuslupamustandardin julkaisemisen ja hyväksymisen jälkeen.

Kyse on kansallisesti siitä, että kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisen vakuutuslupamuksen määritelmän noudattaminen ei tule kysymykseen muissa tapauksissa kuin niissä, joissa standardien noudattaminen on sallittu tai pakottavaa. Käytännössä rajaus koskee näin ollen erillistilinpäätöksissä noudatettavaa vakuutuslupamuksen määritelmää, silloin kun vakuutusyhtiö ei ole velvollinen laatimaan erillistilinpäätöstä kansainvälisten

tilinpäätösstandardien mukaisesti vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 7 momentin 3 kohdan mukaisesti.

Ensimmäisessä vaiheessa, jonka aikana vakuutusyritykset soveltavat hyväksytyjä IAS/IFRS -standardeja, mutta jossa hyväksytyä vakuutusstandardia ei ole ehdotetaan, että sisältöpainotteisuuden periaatetta ei sovellettaisi vakuutusopimuksista tilinpäätökseen merkittäviin eriin. Ensimmäisessä vaiheessa vakuutusmaksutuotot, korvauskulut, vakuutustekninen vastuuvetä ja sen muutokset esitetään näin ollen merkittäväksi tilinpäätökseen nykyisen käytännön mukaisesti. IAS-standardit sisältävät kirjanpidollisen vakuutusopimuksen määritelmän, mutta tarkoitus on, että vakuutusopimuksia ei merkittäisi ensimmäisessä vaiheessa ”asia ennen muotoa” periaatteen perusteella tilinpäätöksiin, vaan vakuutusopimukset käsiteltäisiin tilinpäätöksissä vallitsevan kansallisen käytännön mukaisesti.

Pykälän 6 momentissa täsmennettäisiin, mihin vakuutusyhtiön tase-eriin kirjanpitolain pysyvien vastaavien ja vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan. Aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin sovelletaan kirjanpitolain 5 luvun 13 ja 16 §:ää ja tavara-varastoihin kirjanpitolain 5 luvun 16 §:ää.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 7 momentissa säädetään kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti laadittavasta tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä kirjanpitolain 7 a luvun 2—5 §:ää vastaavalla tavalla. Koska kirjanpitolain edellä mainittuja säännöksiä ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen, vastaavat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi uuteen 7 momenttiin.

Momentin ensimmäisessä kohdassa ehdotetaan, että vakuutusyhtiö ja vakuutusomistusyhteisö, joka on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 (IAS-asetus) 4 artiklassa tarkoitettu julkisesti noteerattu vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöksensä kyseisiä kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä määriteltyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen. Tämä vastaa IAS-asetuksen 4 artiklan säännöstä.

Momentin 2 kohdassa laajennetaan kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti

laadittavien tilinpäätösten pakollista soveltamisalaa IAS-asetuksen 5 artiklan 1 momentin a alakohdan mukaisesti tilinpäätöksiin. IAS-asetuksen 5 artiklan a alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että 4 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden laativat tilinpäätöksensä 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti hyväksytyjen tilinpäätösstandardien mukaisesti. Säännös vastaa IAS-sääntelyryhmän linjausta kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta.

Momentin 3 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutusyhtiö saa laatia konsernitilinpäätöksensä noudattaen kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettujen hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti. Tämä mahdollistaa sen, että tytäryrityksenä oleva vakuutusyhtiö laatii oman konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen. Myös mikä tahansa muu vakuutusyhtiö saa laatia konsernitilinpäätöksensä IAS-standardeja noudattaen. Käytännössä tällaiset tilanteet lienevät harvinaisia, sillä yleisesti ottaen kirjanpitojärjestelmät edellyttävät samojen periaatteiden soveltamista sekä yksittäisen yrityksen että konsernin tasolla.

Jäljempänä tämän luvun 11 §:n 7 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tämän luvun säännökset konsernitilinpäätöksestä ja emoyhtiön toimintakertomuksessa esitettävistä tiedoista tulisivat soveltuvin osin sovellettavaksi myös vakuutusomistusyhteisön konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisessa.

Pykälän 8 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä kirjanpitolain säännöksistä, joita sovelletaan myös IAS/IFRS-tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laativaan vakuutusyhtiöön tai vakuutusomistusyhteisöön. Näitä ovat kirjanpitolain säännökset 1 luvun 1 §:ssä kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaisesta kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitoavasta, 5 §:ssä määräysvallasta, 6 §:ssä konserniyrityksestä, emoyrityksestä ja tytäryrityksestä, 2 luvussa liiketapahtumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päiväyksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekirjasta, 9 §:ssä tilinpäätöksen rekisteröinnistä, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvel-

vollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä ja 6 luvun 19 §:ssä yhdistelylaskelmien säilyttämisestä.

Momentti vastaa kirjanpitolain 7 a luvun 4 §:n mukaista luetteloa lukuun ottamatta kirjanpitolain 6 luvun 2 §:n 3 momentin toimintakertomusta koskevia säännöksiä sekä kirjanpitolain 6 luvun 1 §:n säännöksiä konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta, joista säädetään erikseen vakuutusyhtiölaissa.

Pykälän 9 momentissa lueteltaisiin ne vakuutusyhtiölain säännökset, joita sovellettaisiin IAS/IFRS-tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatiin vakuutusyhtiöihin ja vakuutusomistusyhteisöihin. Näitä ovat säännökset 10 luvun 1 b §:ssä liiketapahtumien kirjaamisesta, 1 c §:ssä tilinpäätöksen laatimisajasta ja toimintakertomuksesta, 2 §:n 7 momentissa vakuutusteknisestä vastuuvastausta ja vakavaraisuudesta, 4 d §:ssä sijoitussidonnaisen vakuutuksen vastuuvastuun katteena olevien sijoitusten esittämisestä taseessa ja 11 §:n 1 momentissa konsernitilinpäätöksen sisällöstä ja liitetiedoista sekä 12 §:ssä toimintakertomuksesta.

Pykälän 10 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, että tilinpäätöksessä, konsernitilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa tai näiden yhteydessä on annettava sellaisia lisätietoja, joiden antamiseen kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita. Norminantovaltuus perustuu neljännen direktiivin 2 alakohtaan ja seitsemännen direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan tehtyihin lisäyksiin, joiden mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tai vaatia, että tilinpäätökseen sisällytetään taseen, tuloslaskelman ja liitetietojen lisäksi muita asiakirjoja.

Modernisointidirektiivin 1 artiklan 1 kohdan perusteluissa todetaan, että direktiivin tarkistus antaa jäsenvaltioille nimenomaisesti mahdollisuuden sallia tai vaatia, että tilinpäätökseen sisällytetään tällaisia asiakirjoja. Ehdotus vastaa kirjanpitolain 7 a luvun 5 §:ää, jonka mukaan vastaavat lisätiedot annetaan valtioneuvoston asetuksella. Vakuutusyhtiörytysten osalta norminantovaltuus on sosiaali- ja terveysministeriöllä.

1 b §. Kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan ”Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava aikajärjestykseen viivy-

tyksettä päiväkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti tai muulla jaksotuksella neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä.”. Edellä mainitun säännösehdotuksen toista lausetta ei voida soveltaa vakuutusyhtiön tilinpäätökseen, koska vakuutusyhtiön tilinpäätös on voimassa olevan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 b §:n mukaan laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tämän johdosta myös kaikki kirjaukset on tehtävä saman ajan kuluessa. Tästä syystä ehdotetaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 b §:ää muutettavaksi niin, että se sisällöllisesti vastaa ehdotetun kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n 2 momenttia.

Vakuutusyhtiölain voimassa olevan 10 luvun 1 b §:n säännökset ehdotetaan siirrettäväksi saman luvun 1 c §:n 1 momenttiin, jotta vakuutusyhtiölain kirjanpitosäännökset esitettäisiin ennen tilinpäätössäännöksiä yhdenmukaisesti kirjanpitolain säännösjärjestyksen kanssa. Mainittu säännös koskee juoksevaa kirjanpitoa, eikä se perustu direktiiveihin.

1 c §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan kirjanpitolain 3 luvun 1 §:ää vastaavasti säädettäväksi vakuutusyhtiön tilinpäätöksen sisällöstä. Vakuutusyhtiön tilinpäätös sisältää:

- 1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;
- 2) tuloksen muodostumista koskevan tuloslaskelman;
- 3) rahoituslaskelman; sekä
- 4) taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (liitetiedot). Ehdotetun kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan tilinpäätökseen sisältyy rahoituslaskelma. Rahoituslaskelmaa koskeva sääntely ei perustu yhtiödirektiiveihin, vaan kansallisiin säännöksiin.

Voimassa olevan vakuutusyhtiölain 10 luvun 10 §:n 1 momentissa säädetään vakuutusyhtiön ja sen konsernin rahoituslaskelma. Mainittu säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska 10 luvun 1 c §:n 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan säännöstä, joka koskisi rahoituslaskelmaa. Emoyhtiönä olevan vakuutusyhtiön rahoituslaskelmasta ehdotetaan tarkempia säännöksiä vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:ään.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 2 mo-

mentiksi ehdotetaan kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaavat säännökset siitä, että kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Jos taseen, tuloslaskelman tai rahoituslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Kirjanpitolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 luvun 1 §:n 4 momentti, jonka mukaan tilinpäätöksen yhteydessä on esitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista, jos tietyt 4 momentin 1 ja 2 luetelmakohtadassa määritellyt kriteerit täyttyvät. Säännökset perustuvat 4 direktiivin 46 artiklan 1 ja 2 kohtaan, joita sovelletaan myös vakuutusyrityksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Pykälän 3 momentin mukaan vakuutusyhtiön tilinpäätökseen on vastaavasti liitettävä toimintakertomus, jossa esitetään toiminnan kehittymistä koskevat tärkeät seikat. Vakuutusyhtiöt ovat kirjanpitolaista poiketen aina velvollisia laatimaan toimintakertomuksen. Toimintakertomuksesta annetaan, vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvia, täydentäviä määräyksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä.

IAS/IFRS-standardit eivät edellytä toimintakertomuksen sisällyttämistä tilinpäätökseen, vaan toimintakertomuksen osalta tilinpäätösdirektiivit ovat IAS/IFRS-standardeja täydentäviä. Tästä syystä kirjanpitolakia ja vakuutusyhtiölakia esitetään muutettavaksi siten, että tilinpäätökseen kuulumaton, mutta siihen liitettävää toimintakertomusta koskevat säännökset annetaan erillisessä 3 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Sisällöllisesti 4 momentti vastaa kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 5 momenttia.

Voimassa oleva 10 luvun 1 b §:n säännös ehdotetaan siirrettäväksi 1 c §:n 5 momentiksi. Tilinpäätöksen sisällön muuttumisen vuoksi 5 momentissa todetaan, että myös tilinpäätöksen yhteydessä esitettävä toiminta-

kertomus on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

2 §. Voimassa olevaan 6 momenttiin esitetään tehtäväksi tekninen korjaus, jolla sosiaali- ja terveysministeriö muutetaan Vakuutusvalvontavirastoksi. Momenttiin esitetään myös tehtäväksi toinen lähinnä tekninen korjaus, jossa momentin ensimmäisen virkkeen ilmaisu suomalaiselle vakuutusyhtiölle muutetaan muotoon suomalaiselle vakuutuslaitokselle. Sääntely muutetaan näiltä osin vastaamaan vakuutusyhdistyslain voimassa olevaan 10 luvun 3 §:n 4 momenttia.

Suomalainen vakuutuslaitos on käsitteenä laajempi kuin suomalainen vakuutusyhtiö. Koska vakuutusyhtiöt ja vakuutusyhdistykset kilpailevat keskenään useassa vahinkovakuutusluokassa, sääntelyn yhdenmukaisuuden sekä kilpailuneutraalisuuden kannalta ei ole katsottu perustelluksi rajoittaa vakuutusyhtiöiden toimintamahdollisuuksia eri tavoin kuin vakuutusyhdistysten osalta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti jonka perusteella kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti tilinpäätöksensä laativan vakuutusyhtiön liitettävä tilinpäätökseen selvitys vakuutusteknisestä vastuvelasta kansallisten säädösten mukaan laskettuna ja vakavaraisuudesta. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus antaa tarkempia määräyksiä vakuutusteknisen vastuuelan ja vakavaraisuuden ilmoittamisesta tilinpäätöksessä.

IAS/IFRS-standardien mukaan määritelty taseen vakuutustekninen vastuuelka ja kansallisten säädösten mukaan määritelty taseen vakuutustekninen vastuuelka tulevat mahdollisesti eroamaan toisistaan. Tämän johdosta tilinpäätöksen yhteydessä on perusteltua ilmoittaa kansallisten säännösten mukaisesti laskettu vakuutustekninen vastuuelka. Norminantovaltuus perustuu modernisointidirektiivin 1(1) ja 2(7) artikloihin

Käytännössä ilmoitettavat tiedot vastaavat pääosin niitä tietoja jotka ilmoitetaan vakuutusyhtiölain 4 b §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Jos vakuutusyhtiö laatii tilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen 4 b §:ää vastaavat tiedot esitetäisiin tilinpäätöksen liitetiedoissa tai tilinpäätökseen liitettävässä erillisessä asiakirjassa. Kyse on myös tilinpäätöksen lukijan kan-

nalta olennaisesta lisätiedosta, koska vakavaraisuusvaatimukset asetetaan vakuutusteknisen vastuuvelan perusteella. Siten vakuutusteknistä vastuuvalkaa vastaavia varoja ja vakavaraisuusvaatimuksen vähimmäistasoa edellyttäviä muita varoja ei voi jakaa ulos vakuutusyhtiöistä.

Momentin tarkoitus on varmistaa se, että vakuutusyhtiön sidosryhmille annetaan tilinpäätöksessä tai sen yhteydessä sellaiset tiedot, joiden puitteissa vakavaraisuusvaatimukset voidaan arvioida suhteessa niihin yhtiöihin, jotka laativat tilinpäätöksensä kansallisten säännösten mukaan.

4 b §. Pykälän 1 momentin toiseen kohtaan ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus. Kohdassa oleva viittaus muutettaisiin koskemaan voimassa olevaa asetusta 248/1999.

4 c §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lakiteknisesti selventävää muutosta. Voimassa olevan ensimmäisen virkkeen sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmän ”sijoitukset” sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan eräitä teknisiä korjauksia. Sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltuutta säätää edellytyksistä, joiden mukaisesti joukkovelkakirjat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä hankintamenoperiaatteen alimman arvon periaatteesta poikkeavalla tavalla ei ehdoteta muutettavaksi.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti jolla täsmennetään vakuutusyhtiön sijoituksiin kuuluvan rakennuksen arvonorotuksen poistokäytäntöä. Jos sijoituksiin kuuluvan rakennuksen arvoa on korotettu, poisto laskettaisiin hankintameno ja arvonorotuksen yhteismäärästä. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta arvonorotus merkittäisiin kirjanpitolain yleissäännöksestä poiketen tuloslaskelmaan. Sijoituksiin tehty kuluvaan omaisuuteen, eli lähinnä kiinteistöihin, kohdistuneet arvonorotukset ovat ennestään olleet vakuutusyhtiöissä poistokäytännön kohteena.

Momentin toiseksi virkkeeksi esitetään sisällytettäväksi säännökset siitä, että arvonorotusrahosta voidaan siirtää aikaisempien tilikausien voitot ja tappiot sisältävään taseeseen rinnastettavaksi erilliseksi eräksi sel-

lainen määrä, joka vastaa arvonorotuksesta tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta tehtyjä poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmaan kuluksi. Tämä on vakuutusyhtiöksiä koskeva erityissäännös, joka johtuu siitä, että kirjanpitolaissa arvonorotus voidaan tehdä vain kulumattomaan omaisuuteen. Vakuutusyhtiöissä arvonorotus voidaan kohdistaa myös kuluvaan käyttöomaisuuskiinteistöön. Arvonorotus merkitään käyttöomaisuudeksi katsottavan erän osalta arvonorotusrahoitukseen, ja siitä on tehtävä poisto.

Uuden 5 momentin ensimmäiseen virkkeeseen sisältyy ehdotus rahoitusvälineiden, mukaan lukien johdannaisten, käypään arvoon arvostamista koskevasta perussäännöksestä fair value -direktiivin 42 a artiklan 1 kohdan mukaisesti. Sijoitukset voidaan pykälän 1-3 momentista poiketen arvostaa käypään arvoon. Tämän lisäksi myös 4 b §:stä poiketen, muut kuin taseeseen sijoituksiksi merkityt rahoitusvälineet, voidaan arvostaa käypään arvoon. Käytännössä käypään arvoon arvostettavia rahoitusvälineitä kuten johdannaissopimuksia voi sisältyä esimerkiksi 4 b §:n 3 kohdassa tarkoitettuihin velkoihin.

Kansallisen lainsäädännön perustella vakuutusyhtiön myöntämien vakuutussopimuksiksi luokiteltavien sitoumusten arvostaminen taseessa tapahtuisi edelleen vakuutusyhtiön noudattamien laskuperusteiden mukaisesti, vaikka yhtiö soveltaisi arvostamista käypään arvoon. Tämän johdosta myönnettävä vakuutusta ei kansalliseen kirjanpitolainsäädännön puitteissa katsottaisi vakuutusyhtiöissä rahoitusvälineeksi ja 4 b §:n 1 momentin 2 kohdan osalta rahoitusvälineitä koskevien käypään arvoon arvostamista koskevia periaatteita ei sovellettaisi vakuutusteknisen vastuuvelan osaan tai osiin, huolimatta siitä, että esimerkiksi sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat varat arvostetaan käypään arvoon ja myös vastuut määräytyvät niitä kattavien varojen arvojen mukaisesti. Käyvän arvon mukainen arvostaminen esitetään vapaaehtoiseksi sekä tilinpäätöksen että konsernitilinpäätöksen laatimisessa.

Momentin toisessa virkkeessä ehdotetaan, että käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseeseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän

arvon rahastoon. Säännös arvonmuutoksen kirjaamisesta suoraan käyvän arvon rahastoon perustuu fair value -direktiivin 42 c artiklan 2 kohtaan.

Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksista annettavista tiedoista ehdotetaan annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ministeriön asetuksessa annettaisiin käyvän arvon osalta ainoastaan pääperiaatteet. Ministeriön asetusta tarkentaisivat ja täydentäisivät Vakuutusvalvontaviraston antamat määräykset, jotka ovat tarpeen valvonnallisista syistä. Tältä osin viraston toimivaltuudet tulee olla symmetriset Rahoitustarkastuksen kanssa. Viraston määräyksenantovaltuuksista säädettäisiin pykälän 11 momentissa.

Momentin viidenteen virkkeeseen esitetään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien varojen määritelmää. IAS 39 mukaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat ovat rahoitusvaroja, jotka on hankittu tai rahoitusvelkoja, jotka ovat syntyneet pääasiallisesti voiton hankkimiseksi hintojen tai välittäjän katteiden lyhyen aikavälin vaihteluista. Ensisijainen käyttötarkoituksen määrittäminen on kansainvälisten tilinpäätösstandardien puitteissa yrityksellä ja ratkaisevaa on johdon aikomus. Momenttiin esitetään Vakuutusvalvontaviraston määräyksenantovaltuus antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien ym. rahoitusvälineiden luokittelun perusteista. Näin virasto voi määräyksillään osaltaan vaikuttaa siihen, että vakuutustoimialalla toimivat yritykset luokittelevat tällaiset varat yhdenmukaisesti.

Pykälän uuteen 6 momenttiin ehdotetaan perussäännöstä IAS 40 standardin kattavan sijoituskiinteistöjen ja muiden IAS-standardien mukaisesti käypään arvoon arvostettavista sijoituksista. Muita sijoituksia kuin sijoituskiinteistöjä ei nimenomaisesti mainita momentissa, vaan tarkoitus on, että käypään arvoon arvostettavat sijoitukset voidaan tarkemmin määrittää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa. Kyseeseen tulevat lähinnä

IAS 41 maatalous standardin kattavat biologiset hyödykkeet, kuten vakuutusyhtiöiden omistama metsävarallisuus. Mainitsemalla muut sijoitukset kyseisessä momentissa voidaan huomioida kansainvälisten tilinpäätösstandardien kehitys ja joustavasti laajentaa vakuutusyhtiöiden mahdollisuuksia arvostaa myös muita kuin mainittuja varoja käypään arvoon ottaen huomioon kansainvälinen kehitys. Koska modernisointidirektiivin 7 a jakson 42 f artikla ei tunnista vaihtoehtoa viedä arvonmuutokset suoraan omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon, eikä menettely ole IAS-standardien mukainen, kyseisten sijoitusten käypien arvojen muutokset ehdotetaan merkittäviksi tuloslaskelmaan.

Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, ehdotetaan annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirastolla olisi 5 momenttia vastaavalla tavalla valtuutus määräyksenantoon.

Kirjanpitolakiin ei ehdoteta käyvän arvon arvostuksen laajentamista modernisointidirektiivin 42 e artiklan mahdollistamiin eriin. Koska vakuutusyhtiöiden sijoituskiinteistöt ja metsävarallisuus ovat muista kirjanpitolovelvollisista poiketen rahoitusvälineisiin verrattavia sijoituksia, ehdotetaan käyvän arvon arvostus ehdotetusta kirjanpitoalaista poiketen sallittavaksi myös sijoituskiinteistöjen ja metsävarallisuuden arvostamiseen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen määrittelemissä rajoissa.

Pykälän 7 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset siitä, että vakuutusyhtiön olisi valittava käyttötarkoituksen perusteella varojen arvostusmenetelmä ja sovellettava kyseistä arvostusmenetelmää johdonmukaisesti kaikkiin käyttötarkoitukseltaan vastaaviin varoihin. Ensisijainen käyttötarkoituksen valinta tehdään rahoitusinstrumenttien osalta momenttien 1—3 ja 5 välillä ja kiinteistöjen osalta momenttien 1, 3, 4 ja 6 välillä. Toissijaisena kriteerinä pidetään 4 §:n sijoitus- tai käyttöomaisuusjaottelua. Sijoi-

tusomaisuuden osalta käyttötarkoitusta koskeva alempi luokitus muodostuu 6 momenttia sovellettaessa rahoitusvälineiden osalta fair value -direktiivin ja sen esikuvana olevan IAS 39 standardin jaottelun mukaisesti.

Myös 6 momentin käyvän arvon arvostusta koskevan säännöksen osalta arvostustavan valinta on valittava omaisuusluokan perusteella yli tase-erien. Kiinteistöjen osalta edellytetään käytännössä erillistä sijoituskiinteistöjen ja omassa käytössä olevien kiinteistöjen luokittelua, koska sijoituskiinteistöjä ja omassa käytössä olevia kiinteistöjä käsitellään kirjanpidossa eri tavalla arvonorotusten ja niiden poistojen käsittelyn osalta. Valittua arvostustapaa on noudatettava johdonmukaisesti eikä vakuutusyhtiö näin ollen voi tilikaudesta toiseen vaihtaa arvostustapaa.

Käytännössä vakuutusyhtiö voi siirtyä osittain käyvän arvon arvostukseen. Rahoitusvälineiden arvostaminen käypään arvoon ei edellytä siirtymistä käypään arvoon arvostamiseen sijoituskiinteistöjen ja biologisten hyödykkeiden osalta. Vakuutusyhtiön on myös mahdollista arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon arvostamatta rahoitusvälineitä käypään arvoon. Jos vakuutusyhtiön on luokitellut erään kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin tai velkoihin käyvän arvon arvostamista sovelletaan tähän erään pakottavana. Kun vakuutusyhtiö on siirtynyt käyvän arvon arvostukseen tietyn omainsuulajin osalta se ei voi palata takaisin hankintamenoon perustuvaan arvostamiseen.

Ehdotettu 8 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevaa 4 c §:n 4 momenttia. Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—4 momentissa tarkoitettua tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—4 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi hankintamenoon arvostettu käyttöomaisuuserä, mikäli tämän käyttötarkoitus muuttuu sijoitukseksi, siirretään tasearvon määräisenä taseen ryhmästä toiseen, ja arvostetaan seuraavan kerran sijoituksia koskevien arvostussääntöjen mukaisesti. Vastaavasti sijoitus joka on arvostettu käypään arvoon ja joka otetaan omaan käyttöön siirretään sen käyvästä arvosta käyttöomaisuuteen, huolimatta siitä, että muut käyttö-

omaisuuteen kuuluvat varat olisi arvostettu hankintamenoon.

Pykälän 9 momentti vastaa sisällöltään voimassa oleva 4 c §:n 5 momenttia. Momenttiin esitetään kuitenkin lisättäväksi Vakuutusvalvontavirastolle valtuus antaa määräyksiä taseen liitteenä ilmoitettavista taseeräkohtaisista tiedoista, jotka koskevat hankintamenoa ja käypiä arvoja.

Pykälän 10 momentti vastaa sisällöltään aikaisemmin sovellettua kirjanpitolaain 5 luvun 17 §:n 3 momenttia. Jos 3 momentin mukaisen arvonorotuksen kohteena on emoyrityksen omistamia tytäryhteisön osakkeita tai osuuksia, tytäryhteisön omistamia emoyrityksen osakkeita tai osuuksia on korotusta tehdessä pidettävä arvottomina.

Pykälän 11 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi Vakuutusvalvontavirastoa koskeva valtuus antaa tarkempia määräyksiä sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistavasta.

4 d §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen viittauskorjaus vastamaan 4 c §:n muuttunutta sisältöä siten, että 4 c §:n 1—9 momentissa säädetty arvostus- ja tuloutusperiaatteet eivät koske sijoitussidonnaisia vakuutuksia. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevat sijoitukset arvostetaan aina IAD 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti käypään arvoon ja niiden arvomuutokset viedään aina tuloslaskelmaan. Näin ollen näiden varojen arvostuksen osalta ei ole valinnaisuutta. Myös viittaus 12 luvun 2 b §:ään esitetään poistettavaksi tarpeettomana, koska kaikki sijoitussidonnaisten vakuutusten arvomuutokset merkitään tuloslaskelmaan.

4 e §. Voimassa olevaa 4 e §:ää vastaavat säännökset on siirretty 10 luvun 1 §:n 9 momenttiin (aineettomat hyödykkeet ja tavara-varastot) ja osakeyhtiölain 11 luvun 6 a §:stä on poistettu omien osakkeiden varoiksi kirjaamisen mahdollisuus, jonka johdosta 4 e § esitetään kumottavaksi tarpeettomana.

5 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus, jonka mukaan asianomainen ministeriö muutetaan sosiaali-

ja terveysministeriöksi.

10 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska vastaavat säännökset ehdotetaan annettavaksi 10 luvun 1 c §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa.

11 §. Voimassa oleva 11 § ehdotetaan jaettavaksi 8 momenttiin.

Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke, jonka mukaan emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen, vastaa sisällöltään voimassa olevan 11 §:n ensimmäisen momentin ensimmäistä virkettä. Momentin toinen virke, jonka mukaan konsernitilinpäätös laaditaan konserniyritysten taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä, vastaa ehdotetun kirjanpitolain 6 luvun 2 §:n ensimmäistä virkettä.

Momentin kolmanneksi virkkeeksi ehdotetaan kirjanpitolain 6 luvun 2 §:n toista virkettä vastaava säännös, jonka mukaan konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin emoyrityksen tilinpäätös. Momentin neljäs virke vastaa voimassa olevan 10 §:n ensimmäistä momenttia konsernitilinpäätöstä koskevin osin. Rahoituslaskelman edellyttäminen konsernitilinpäätöksen yhteydessä on edelleen perusteltua.

Pykälän 2 momentin mukaan konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentin, 4, 4 a—4 d, 5, 8 ja 9 §:n ja 14 §:n 2 momentin sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä. Momentti vastaa voimassa olevan 11 §:n 2 momenttia. Muutokset eivät aiheuta asiallista muutosta nykyiseen sääntelyyn nähden.

Pykälän 3 momentin mukaan emoyhtiön toimintakertomuksessa esitetään tämän luvun 1 c §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot myös konsernista

Pykälän 4 momentissa täsmennetään kirjanpitolain 6 luvun 2 §:n 1 momentin 3 virkettä vastaavasti siitä, että konsernitilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden muodostettava yhtenäinen kokonaisuus

Pykälän 5 momentti vastaa sisällöllisesti voimassa olevan 11 §:n 3 momenttia.

Pykälän 6 momentti vastaa sisällöllisesti voimassa olevan 11 §:n 4 momenttia.

Pykälän 7 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan 11 §:n ensimmäisen momentin toinen virke, jonka mukaan mitä 10 luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä ja emoyhtiön toimintakertomuksessa konsernista esitettävistä tiedoista, sovelletaan soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyhtiönä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Pykälän 8 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevan 11 §:n 5 momenttia vastaavat säännökset.

11 a §. 7 direktiivin 13 artiklan 3 kohdan mukaan yritystä ei tarvitse ottaa huomioon konsolidoidussa tilinpäätöksessä, jos huomattavat ja pitkäaikaiset rajoitukset merkittävästi estävät:

1) emoyritystä käyttämästä oikeuksistaan, joita sillä on tuon yrityksen varoihin tai johon nähden, tai

2) tuohon yritykseen kohdistuvan yhtenäisen johtamisen, kun siihen on jokin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista suhteista.

Nämä säännökset on saatettu voimaan kirjanpitolain 6 luvun 3 §:llä, jota sovelletaan myös vakuutusyhtiön konsernitilinpäätökseen.

Pykälän 1 momentissa on viittaus kirjanpitolain 6 luvun 3 §:ään yhdistelemättä jättämisen perusteena. Lisäksi momentissa todetaan, että lakisäateistä työeläkevakuutusta harjoittavan tytä- tai osakkuusyrityksen tilinpäätöstietoja ei saa yhdistellä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen.

IAS 27 standardin mukaan tytäryritystä ei saa yhdistellä muun muassa, jos tytäryritys toimii merkittävien ja pitkäaikaisten rajoitusten alaisena. Vastaava peruste on tunnistettu osakkuusyrityksen osalta IAS 28 standardissa. IAS 27 standardia uudistetaan parhaillaan ja siinä täsmennetään, että ankarien ja pitkäaikaisten rajoitusten alaisena toimivat tytäryritykset ovat luonteeltaan sellaisia, joihin konsernilla ei ole syntynyt tosiasiallista määrittämisvaltaa, minkä takia niitä ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen. Vastaavat täsmennykset on ehdotettu IAS 28 standardiin.

Työeläkevakuutusyhtiöitä ei ole Suomessa tälläkään hetkellä sisällytetty konsolidoituun tilinpäätökseen niiden toiminnan käsittäessä lakisäateisen eläketurvan toimeenpanoa. Työeläkevakuutusyhtiön yhdistelemättä jät-

täminen on edelleen perusteltua, koska asialliset perusteet yhdistelemättä jättämiselle eivät ole muuttuneet. Työeläkevakuutusyhtiö voi periaatteessa olla tytäryritys, jolloin täydellinen yhdisteleminen on pääperiaate tai osakkuusyritys, jolloin yhdisteleminen osakkuusyrityksen tavoin pääomaosuusmenetelmällä voisi tulla kyseeseen, ellei direktiivien säännöksistä muuta johtuisi. Työeläkevakuutusyhtiön yhdisteleminen konsernitilinpäätökseen tytäryrityksen tai osakkuusyrityksen tavoin ei kuitenkaan johtaisi oikean ja riittävän kuvan antamiseen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, koska työeläkevakuutusyhtiön varat ole konsernin käytettävissä.

Työeläkevakuutusyhtiölainsäädäntö sisältää rajoituksia, jotka estävät tai heikentävät toista yhtiötä saamasta määräämisvaltaa työeläkevakuutusyhtiössä ja jotka estävät työeläkevakuutusyhtiötä siirtämästä varojaan emoyritykselle tai muille konserniyrityksille. Yhdistely antaisi väärän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta ja tuloksesta. Toisella yrityksellä ei käytännössä voi olla määräämisvaltaa työeläkevakuutusyhtiössä. Osakkeenomistajille ja takuupääoman omistajille saa antaa vain kohtuullisen tuoton, jonka tason määrittää sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaessaan työeläkevakuutusyhtiön laskuperusteet.

Lisäksi työeläkevakuutusyhtiössä vakuutusteknistä vastuuvakua ylittävät varat kuuluvat vakuutuskannalle eikä osakkeen- tai takuupääoman omistajille. Työeläkevakuutusyhtiö hoitaa lakisääteistä TEL-toimintaa. Sen varat tulee käyttää eläkevastuun hoitamiseen. Työeläkevakuutusyhtiölaki korostaa työeläkevakuutusyhtiön itsenäisyyttä suhteessa samaan ryhmään kuuluviin vakuutusyhtiöihin, omistajiin, muihin lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittaviin yhteisöihin ja pankkeihin nähden.

Työeläkevakuutustoiminnan erityisluonne huomioon ottaen on jatkossakin perusteltua kieltää tytär- tai osakkuusyrityksenä olevan työeläkevakuutusyhtiön yhdisteleminen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen.

Pykälän 2 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus jossa viitataan tämän luvun 14 §:n 7

momenttiin. Muutos johtuu siitä, että 14 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan ensimmäisen virkkeen termi, emoyhtiöllä, ehdotetaan korvattavaksi emoyhtiönä olevalla vakuutusyhtiöllä, joka täsmentää pykälän soveltamisalaa siten, että Vakuutusvalvontaviraston poikkeuslupa koskee tilanteita jossa konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä kotimaisella tytäryrityksellä ei ole sama tilikausi kuin emoyhtiönä olevalla vakuutusyhtiöllä.

Kirjanpitolain 6 luvun 5 §:n 3 momentin säännöksen mukaan tytäryrityksen tilinpäätös saadaan yhdistellä konsernitilinpäätökseen, jos sen tilikausi päättyy yli kolme kuukautta ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikauden päättymistä. Periaate vastaa IAS 27 -standardin 19 kohtaa. IAD 66 artiklan 5 kohdan mukaan direktiivin 83/349/ETY 27 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, jos yritysryhmään sisältyvän yrityksen tasepäivä on enintään 6 kuukautta aiempi kuin konsolidoidun taseen päivä. Konsernitilinpäätösdirektiivin vastaava säännös on 3 kuukautta ennen emoyrityksen tilikauden päättymistä. Koska tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ei ole mahdollista, että tytäryrityksen tilikausi päättyisi tämän jälkeen.

IAD 66 artiklan 5 kohta on jäsenvaltiooptio. Suomalaiset vakuutusyhtiöt eivät ole käytännössä juurikaan hyödyntäneet 11 a §:n 2 momentin toisen virkkeen mahdollistamaa menettelyä. IAS 27 standardi ei tunnista vakuutustoimialaa IAD direktiivin puitteissa koskevaa erityissäännöstä. Eri toimialojen yhdenmukaisen sääntelyn näkökulmasta katsottuna on nähty perustelluksi, että vakuutustoimialaa koskevat samat säännökset, jonka johdosta 2 momentin toinen virke esitetään kumottavaksi. Tytäryrityksen yhdistelmistä koskeva kirjanpitolain yleissäännöksen soveltaminen on huomioitu 1 §:n 4 momentissa.

12 §. Pykälässä oleva viittaus vakuutusyhtiölain 10 §:n 2 momenttiin ehdotetaan kumottavaksi, koska vastaavat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus osakeyhtiölain 11 luvun 9 a §:n 1—3 momenttiin, koska kyseisen pykälän 4 moment-

tia ei sovelleta vakuutusyhtiöihin.

13 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

14 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan kirjanpitolain 8 luvun 6 §:n 1 momentin sanamuotoa, sillä toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä. Pykälän sanamuotoa on myös muilta osin muutettu kirjanpitolain sanamuotoa vastaavaksi. Sisällöllisesti 1 momentti vastaa voimassa olevan 14 §:n 1 momenttia.

Kirjanpitolain 3 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella kauppa- ja teollisuusministeriö päättää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Norminantovaltuus vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta esitettävistä tiedoista on sosiaali- ja terveysministeriöllä. Tästä syystä pykälän 2 momentissa sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotetaan annettavaksi kauppa- ja teollisuusministeriöllä olevaa norminantovaltuutta vastaava valtuus vakuutusyhtiöiden osalta.

Pykälän 3 momentti vastaa sisällöllisesti voimassa olevan 14 §:n 2 momenttia. Koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Vakuutusvalvontaviraston norminantovaltuudet toimintakertomusta koskevien tarkempien määräysten antamiseen.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan vastaavasti kuin 3 momentissa lisättäväksi Vakuutusvalvontavirastolle valtuudet antaa ohjeita ja lausuntoja. Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa ohjeita ja lausuntoja kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta vain kun ne koskevat yksinomaan vakuutustoimintaa.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekniset viittaustarkistukset. Sisällöllisesti 5 momentti vastaa voimassa olevaa 14 §:n 4 momenttia.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta toimintakertomuksesta. Teknisenä korjauksena asianomainen ministeriö muutetaan sosiaali- ja terveysministeriöksi. Momentti vastaa sisällöltään voimassa olevaa 14 §:n 5 momenttia.

Pykälän 7 momenttiin ehdotetaan tehtäväk-

si tekniset viittauskorjaukset. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selventävä säännös Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta myöntää poikkeuslupa kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentin säännöksistä. Momentti vastaa muutoin asiasisällöltään voimassa olevan 14 §:n 6 momenttia.

11 luku. Toimintapääoma

5 §. Pykälän 1 momentin 9 kohta esitetään kumottavaksi, koska omia osakkeita ei enää osakeyhtiölain 11 luvun 6 a §:n muuttamisen jälkeen saa esittää taseen vastaavissa, vaan ne on kirjanpidossa vähennettävä suoraan omasta pääomasta. Jotta omia osakkeita ei jouduttaisi vähentämään kahteen kertaan mainittu säännös esitetään kumottavaksi.

12 luku. Voitonjako ja varojen muu käyttö

2 §. Pykälän 1 momentti esitetään muutettavaksi vastaamaan osakeyhtiölain 12 luvun 2 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan vapaasta omasta pääomasta on vähennettävä pykälässä mainittu jakokelvottomat erät. Koska perustamis- ja tutkimusmenojen aktivointi kielletään kirjanpitolain 5 luvun 7 §:n ja 8 §:n 1 momentin nojalla ja kehittämismenojen aktivoinnille asetetaan tarkat rajoitukset kirjanpitolain 5 luvun 8 §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 momentin 1 ja 1 a luetelmakohtat voidaan poistaa tarpeettomina. Lisäksi omien ja emoyrityksen osakkeiden kirjaaminen taseeseen kielletään osakeyhtiölain 11 luvun 6 a §:n kumoamisen myötä. Siten ainoaksi jakokelvottomaksi eräksi momentin 1 kohtaan jäisi 3 kohdassa tarkoitettu vararahastosiirto. Vakuutusyhtiöille ehdotetaan sallittavaksi 1.1.2005 alkaen sijoitusten arvostaminen käypään arvoon kirjanpidossa. Tästä seuraa, että sijoitusten realisoitumattomat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan ja oman pääomaan käyvän arvon rahastoon. Pykälän 1 momentin 2 kohdaksi ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan edellä tarkoitettujen sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut, jotka on kirjanpidossa merkitty käyvän arvon rahastoon ja tilikauden tulokseen ja voittovaroihin tulisi vähentää omasta pääomasta jakokelvot-

tomina erinä määritettäessä voitonjakokelpoisen vapaan oman pääoman määrää. Kirjanpitoon merkityt sijoitusten realisoitumatomat käypien arvojen nousut eivät ole millään osin jakokelpoista vapaata pääomaa.

Uuteen kuudenteen momenttiin lisättäisiin säännökset siitä, että emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö tai vakuutusomistusyhteisö, joka laatii tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, ei saa jakaa voittona 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tasoitusvastuuta vastaavaa määrää. Momentin säännöksillä varmistetaan se, että kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti laadittavien tilinpäätösten johdosta voitonjakosäännökset vastaavat nykyisiä vaatimuksia. Kyseinen erä sisältyy kansallisten säännösten mukaisesti laadittavissa tilinpäätöksissä vakuutustekniseen vastuuvelkaan.

14 luku. **Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta**

1 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

2 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus, jonka mukaan yhtiökokouksessa tulee vahvistaa myös toimintakertomus. Sosiaali- ja terveysministeriö muutettaisiin Vakuutusvalvontavirastoksi.

Myös 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus muuttamalla ministeriö Vakuutusvalvontavirastoksi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi toimintakertomus, koska toimintakertomus ei ole osa tilinpäätöstä. Emoyhtiönä olevan vakuutusyhtiön toimintakertomuksessa esitetään 10 luvun 1 c §:n 3 momentissa tarkoitettut tiedot myös konsernista.

16 luku. **Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus**

7 §. Pykälään lisättäisiin toimintakertomus niihin kohtiin, joissa säädetään tilinpäätöksestä Pykälän 1 momentin 7 kohdassa ministeriö ehdotetaan muutettavaksi Vakuutusvalvontavirastoksi.

16 a luku. **Vakuutuskannan luovuttaminen**

5 §. Tilinpäätöstä koskeva sääntely tulisi pykälän koskemaan myös toimintakertomusta.

18 luku. **Erinäisiä säännöksiä**

5 §. Momentin 7 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi vastaavasti toimintakertomuksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle, kuin mitä on säädetty tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle. Samassa kohdassa asianomainen ministeriö muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriöksi.

10 a §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi edellä mainittujen vakuutusyhtiölain pykälien muutoksista johtuvat tekniset viittauskorjaukset.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi ensimmäisen keran tilikauteen, joka alkaa 1 tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhtiö saisi kuitenkin vapaaehtoisuuteen perustuen soveltaa lakia kirjanpitoonsa siltä tilikaudelta joka on kulumassa kuin laki tulee voimaan.

Tämän lain 10 luvun 4 c §:n 5-7 momentin säännöksiä käypään arvoon arvostamisesta saadaan soveltaa vakuutusyhtiöihin 1 päivänä tammikuuta 2005 alkaen. Kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti laadittu tilinpäätös tai konsernitilinpäätös tulee laatia tämän lain 10 luvun 1 §:n 7 momentin 1 ja 2 kohdissa säädetyissä tapauksissa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai tämän jälkeen alkavilta tilikausilta. Myös 1 §:n 7 momentin 3 kohdassa säädettyyn valinnaiseen soveltamiseen sovelletaan samaa aikarajaa. Mikäli vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön arvopaperimarkkinalain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettu julkisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit ovat ainoastaan velkakirjoja, kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukainen tilinpäätös tai konsernitilinpäätös tulee laatia viimeistään tilikaudelta joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen.

Voimaantulosäännöksissä ehdotetaan kirjanpitolakia vastaavasti, että niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain

voimaantuloa saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa ennen tämän lain voimaantuloa. Vakuutusyhtiön arvonorotusrahastossa saattaa edelleen olla ennen vuotta 1978 tehtyjä sijoitusomaisuuteen liittyviä arvonorotuksia, joiden taloudellinen merkitys on kokonaisuudessaan tällä hetkellä vähäinen. Valinnaisuudella pyritään siihen, että vakuutusyhtiöillä on mahdollisuus siirtyä yhdenmukaisesti poistoperiaatteisiin koskien kaikkia arvonorotuksia. Muutoin vakuutusyhtiölle saattaa muodostua ylimääräisiä kustannuksia kahdenkertaisesta arvonorotusten seurannasta. Asiallisesti käyttöomaisuudeksi luokiteltavien sijoitusten osalta arvonorotusrahastosta voidaan uuden lain 10 luvun 4 c §:n 4 momentin säännöksen perusteella siirtää poistoja vastaava tuloslaskelmaan merkitty osuus vapaaseen omaan pääomaan. Vastaava menettely olisi näin ollen myös mahdollista arvonorotusrahastoon merkittyjen sijoitusomaisuudeksi luokiteltavien arvonorotusten osalta.

Aktivoidut perustamis- ja tutkimusmenot, jotka poistetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden kirjanpitolain säännösten mukaan valitusaikanaan tulisi ottaa 12 luvun 2 §:n 1 momenttia sovellettaessa huomioon jakokelvottomina erinä.

1.2. Vakuutusyhdistyslaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

5 a §. Vakuutusyhdistykseen sovelletaan kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ää, jossa määritellään määräysvalta, 6 §:ää, jossa säädetään konsernityrityksestä, emoyrityksestä ja tytäryrityksestä, 7 §:ää, jossa määritellään omistusyhteyseritys sekä 8 §:ää, jossa määritellään osakkuuseritys. Tämän johdosta voimassa olevan 5 a §:n säännökset muodostuvat pääosin päällekkäisiksi sovellettavien kirjanpitolain edellä mainittujen pykälien kanssa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

5 b §. Pykälän 1 momentin 1 ja 5 kohdan viittaukset 1 luvun 5 a §:n 2—4 momenttiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ään.

Pykälän 2 momentin viittaus 5 a §:n 3 momenttiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n 2, 4 ja 5

momenttiin, jotka sisältävät asiallisesti sovellettavat säännökset määräysvallan määräytymisestä.

7 luku. Yhdistyskokous

8 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan teknisenä korjauksena lisättäväksi toimintakertomus.

9 luku. Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

5 §. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan esitetään lisättäväksi sana toimintakertomus.

10 luku. Tilinpäätös konsernitilinpäätös toimintakertomus ja vastuuvielan kattaminen

Luvun otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus, koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä vaan tilinpäätöksen yhteydessä esitettävä muu asiakirja.

1 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat teknisluonteiset korjaukset kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 2 momenttiin.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaavat tekniset korjaukset kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momenttiin. Momentissa säädetään niistä kirjanpitolain säännöksistä, joita ei sovelleta vakuutusyhdistyksen tilinpäätöseen ja toimintakertomukseen. Momentti eroaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momentista siinä, että viittaus kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 2 momenttiin säilytetään selvyuden vuoksi. Kyseisessä momentissa säädetään, että yhdistys ja muu vastaava yhteisö sekä säätiö saa poistaa käyttöomaisuuden hankintamenon ja muut pitkäaikaiset menot niiden vaikutusaikanaan ilman ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Koska voimassa olevassa vakuutusyhdistyslain 10 luvun 5 c §:ssä edellytetään suunnitelman mukaisten poistojen tekemistä, eikä menettelyyn esitetä muutosta, viittaus kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 2 momenttiin on selkeyttävä.

Nykyisen lain mukaan kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n 2 momenttia kirjausjärjestyksestä

ja ajankohdasta ja 3 luvun 6 §:ää tilinpäätöksen laatimisajasta sovelletaan vakuutusyhdistykseen. Vakuutusyhdistyslain 10 luvun 2 § 3 momentin mukaan tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on annettava tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen varsinaista yhtiökokousta. 7 luvun 8 § 1 momentin mukaan varsinainen yhdistyskokous on pidettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, joka käytännössä tarkoittaa sitä, että tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa, jonka vuoksi vakuutusyhtiölain tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen aikataulua koskevat säännökset soveltuvat myös vakuutusyhdistyksien noudatettaviksi. Selkeyden vuoksi vakuutusyhtiölain 10 lukua vastaavat säännökset sisällytetään kokonaisuudessaan vakuutusyhdistyslakiin.

Koska vakuutusyhdistykset jälleenvakuuttavat liikettään merkittävässä määrin suomalaisissa vakuutusyhtiöissä, on nähty perustelluksi, että vakuutusyhdistykset laativat tilinpäätöksensä samassa aikataulussa kuin vakuutusyhtiöt. Vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatiminen vaikeutuu, ellei vakuutusyhdistyksistä saada tietoja jälleenvakuutuslityksiä varten oman tilinpäätöksen laatimisen aikataulussa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 momenttia vastaavat säännökset vakuutusyhdistyksiä koskien.

Uusiin 4—5 momentteihin ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 5—6 momentteja vastaavat säännökset, jotta vakuutusyhdistyslaki olisi rakenteellisesti yhdenmukainen vakuutusyhtiölain kanssa.

Uudessa 6 momentissa ehdotetaan, että emoyrityksenä olevan vakuutusyhdistyksen konsernitilinpäätös saadaan laatia kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti. Momentti vastaa sisällöllisesti ehdotetun vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 7 momentin 3 kohdan säännöstä. Käytännössä vakuutusyhdistysten ei kuitenkaan oleteta laativan konsernitilinpäätöksiään kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti ennen kuin myös erillistilinpäätökset sallitaan laadittavaksi näiden mukaisesti. Vakuutusyhdistysten konsernit ovat pääsääntöisesti pieniä.

Uusiin 7—9 momentteihin ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 1 §:n 8—10 momentteja vastaavat säännökset. Koska vakuutusyhdistyksen arvopapereita ei voi ottaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi, kansainvälisten tilinpäätösstandardeja voidaan soveltaa vakuutusyhdistyksessä vain konsernitilinpäätöksen laatimiseen.

1 a—1 c §. Pykälät sisältävät vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 a—1 c §:ää vastaavat säännökset, jotta lait olisivat rakenteellisesti ja sisällöllisesti vastaavia.

2 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi vain nykyisen 3 momentin säännöksen, koska nykyisen 1 momentin säännös sisältyy uuteen 10 luvun 1 a §:ään ja 2 momentin sääntely uuteen 1 c §:n 4 momenttiin ja 12 §:n 1 ja 3 momenttiin. Pykälään ehdotetaan selvennyksenä lisättäväksi myös sana toimintakertomus, koska myös toimintakertomus on tilintarkastuksen kohteena.

3 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 10 luvun 2 §:n 7 momenttia vastaavalla tavalla konsernitilinpäätökseen liitettävästä vakuutusteknistä vastuuvulkaa koskevasta selvityksestä. Tällä hetkellä suomalaisten vakuutusyhdistysten konserneihin ei kuulu listattuja yrityksiä.

5 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 §:n 3 momenttia.

5 c §. Pykälään esitetään tehtäväksi samansisällöiset muutokset kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:ään. Selkeyden vuoksi vakuutusyhdistyslaissa esitetään vakuutusyhtiölain 4 c §:n 4 momenttia vastaava säännös jaettavaksi kahteen momenttiin.

5 d §. Pykälä esitetään kumottavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 e §:n perustelujen mukaisesti.

6 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi samansisällöiseksi kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 5 §:n 2 momentti.

7 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 8 §:n 2 momenttia.

9 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan asiasisällöltään vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:ää.

Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään va-

kuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin viittaukset, jotka koskevat vakuutusyhdistyslain 10 lukua ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 11 §:n 2 momentin sääntelyä. Osakeyhtiölain 11 luvun 2 §:ää vastaava säännös sisältyy muutettavaksi ehdotettuun 10 luvun 2 §:n 3 momenttiin ja osakeyhtiölain 11 luvun 6 a §:n vastaava säännös voimassa olevaan vakuutusyhdistyslain 10 luvun 6 a §:ään.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaavat vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 3 ja 4 momentteja.

Pykälän 5 momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 5 momenttia.

Pykälän 6 momentti vastaa asiasisällöltään vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 6 momenttia lukuunottamatta julkista vakuutusyhtiötä koskevaa sääntelyä. Momenttiin ehdotetaan selvennyksenä lisättäväksi maininta siitä, että pykälää sovelletaan myös tilanteissa jotka koskevat vakuuden antamista 11 luvun 7 §:n 1 momentissa mainituille tahoille.

Pykälän 7 momentissa ehdotetaan poikkeuksellisesti viitattavan vakuutusyhtiölain 10 luvun säännöksiin, siltä osin kun on kyse tilanteista, jossa säännellään emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön konsernitilinpäätöstä. Koska vakuutusyhtiöitä ja vakuutusyhdistyksiä koskevat säännökset poikkeavat tietyiltä osin, on perusteltua keskittää vakuutusomistusyhteisöä koskevat tilinpäätösperiaatteet samaan lakiin.

Pykälän 8 momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 8 momenttia.

9 b §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi 9 §:ssä ja 2 momenttia vastaavat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi 9 §:n 2 momenttiin.

9 c §. Pykälän ensimmäinen momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 a §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän toinen momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 a §:n 2 momenttia kuitenkin siten, että momentin viittaussäännös koskee vakuutusyhdistyslain 10 luvun 12 §:n 7 momenttia, joka on samansisältöinen vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:n 7 momentin kanssa.

9 d §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 b §:n ensimmäistä momenttia vastaavalla tavalla.

9 e §. Pykälä sisältäisi vakuutusyhtiölain 10 luvun 12 §:ää vastaavat säännökset. Osakeyhtiölain 11 luvun 9 §:n 2 momentin toinen virke ei käytännössä tule sovellettavaksi vakuutusyhdistykseen, sillä vakuutusyhdistyksellä ei itsellään voi olla ulkomaisia sivuliikkeitä. Vakuutusyhdistyksen konserniin voi sitä vastoin periaatteessa kuulua luottolaitos tai muu toisen toimialan yritys jolla on ulkomaisia sivuliikkeitä. Tämän vuoksi tytäryrityksen ulkomaisten sivuliikkeiden ilmoittaminen on perusteltua myös emoyhdistyksenä olevan vakuutusyhdistyksen toimintakertomuksessa.

9 f §. Sisällöllisesti 9 f § sisältää osakeyhtiölain 11 luvun 9 a §:n perusteella annettavia tietoja, joiden ilmoittamisesta ehdotetaan säädettäväksi viittausteknisellä menettelyllä edellisessä 9 e §:ssä. Tämän vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

11 §. Vakuutusyhtiölain sääntelyä vastaavalla tavalla pykälässä ehdotetaan, että Vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen rekisteröitäväksi ilmoittamisesta ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista sovelletaan osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä.

12 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sekä rakenteeltaan, että sisällöltään vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää.

11 luku. **Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö**

2 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 12 luvun 2 §:ään ehdotettu muutos kyseisessä kohdassa mainituin perustein.

12 luku. **Vakuutusyhdistysten valvonta**

5 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekniset korjaukset, jotka johtuvat siitä, että toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan teknisenä korjauksena asianomainen ministeriö korvattavaksi sosiaali- ja terveysministeriöllä.

14 luku. Sulautuminen

6 §. Pykälään esitetään teknisenä lisäyksenä lisättäväksi toimintakertomus niihin kohtiin, missä säädetään tilinpäätöksestä tai väli-tilinpäätöksestä.

14 a luku. Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §. Pykälään esitetään vastaavasti kuin 14 luvun 6 §:ään lisättäväksi toimintakertomus niihin kohtiin, missä säädetään tilinpäätöksestä.

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

9 §. Pykälän 1 momentin 6 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi toimintakertomus, koska kohdassa säädetään tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä. Samassa kohdassa ministeriö ehdotetaan korvattavaksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset vastaavat vakuutusyhtiölain säännöksiä.

1.3. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

40 §. *Edustuston tilinpäätös ja toimintakertomus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla sen vuoksi, että toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momenttia vastaavalla tavalla kirjanpitolain muutoksista johtuen. Voimassa olevan 2 momentin viittaukset kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 3-5 momentteihin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella 3 luvun 1 §:ään. Voimassa olevan 2 momentin viittaus kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n 1-4 momentteihin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi koko pykälään, koska 9 §:ssä ei säädetä edustustosta.

Edustuston tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen rekisteröimisestä säädetään 3 momentissa. Edustuston on vastaavasti kuin vakuutusyhtiön tai vakuutusyhdistyksen aina ilmoitettava tilinpäätöksensä rekisteröitäväksi. Kirjanpitokir-

jojen ja tositteiden ulkomailla säilyttämisen osalta noudatettaisiin kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n säännöksiä.

Kolmanteen momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevaa 3 momenttia vastaavasti luettelo niistä vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännöksistä joita sovelletaan edustuston tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momenttia ei ehdoteta sovellettavaksi edustuston tilinpäätökseen, koska edustustoon sovelletaan kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ää, jonka mukaan tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Vastaavasti edustustoon sovelletaan vakuutusyhtiöistä poikkeavasti kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia tilikaudesta, joka on 12 kuukautta. Näin edustuston tilikauden ei tarvitse olla kalenterivuosi, vaan se voi noudattaa samaa tilikautta kuin vakuutusyhtiö, johon se kuuluu. Myös kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 2 momenttia sovelletaan edustustoon. Momentin mukaan kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti tai neljän viikon jaksoissa viimeistään neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädetettäväksi niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä edustusto saa laatia tilinpäätöksensä kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen. Edustusto saisi esityksen mukaan laatia standardien mukaisen tilinpäätöksen edellyttäen, että vakuutusyhtiö johon edustusto kuuluu, laatii tilinpäätöksensä kyseisiä standardeja noudattaen. On perusteltua, että edustustossa sovelletaan samoja tilinpäätösperiaatteita kuin vakuutusyhtiöissä, johon se kuuluu.

Pykälän 5 momentissa luetellaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 8 momenttia vastaavasti ne kirjanpitolain säännökset, joita sovelletaan edustuston tilinpäätökseen, jos edustusto laatii tilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen. Momentti poikkeaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 8 momentista siinä, että tilinpäätöksen rekisteröintiä koskeva viittaus kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ään korvataan viittauksella edustustoja koskevaan 40 a §:n 3 momenttiin.

Pykälän 6 momentissa luetellaan ne vakuutusyhtiölain 10 luvun säännökset joita sovelletaan edustustoon, joka laatii tilinpäätöksen-

sä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

40 a §. Tilinpäätöksen rekisteröinti. Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska voimassa olevan 1 momenttia vastaavat säännökset sisältyvät vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n sovellettaviin 1—4 momentteihin.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin toimintakertomusta koskeva rekisteröintivelvoite, joka johtuu siitä, että toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä vaan sen yhteydessä tilinpäätösdirektiivien perusteella esitettävä muu asiakirja.

40 b §. Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset sekä poikkeukset. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ään tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien tarkempien säännösten ja määräysten antamista koskevista valtuutuslainsäädännöksistä.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain voimaantulo ja siirtymäsäännökset vastaavat vakuutusyhtiölain vastaavia säännöksiä.

1.4. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan vakuutusyhtiölain muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset. Myös työeläkevakuutusyhtiöillä olisi oikeus laatia konsernitilinpäätös kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti vakuutusyhtiölakiin ehdotettujen muutosten kanssa.

1.5. Eläkesäätiölaki

5 luku. Tilinpäätös ja toimintakertomus

Koska toimintakertomus ei ole enää osa tilinpäätöstä, luvun otsikkoon ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

37 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta siitä, että myös toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia ja kirjanpitoasetusta. Lisäys on yhdenmukainen muihin esillä olevien lakien muutoksiin nähden. Toisena teknisenä

korjauksena asianomainen ministeriö muutettiin sosiaali- ja terveysministeriöksi.

Pykälän 2 momentti sisältää luettelon niistä kirjanpitolain säännöksistä joita ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen. Luettelo ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan kirjapitolakiin ja eläkesäätiölakiin ehdotettuja muutoksia.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 6 momenttia vastaavat säännökset. Momentin tarkentavilla säännöksillä voidaan yhdenmukaistaa eri vakuutuslaitosten sääntelyä. Eläkesäätiö ei ole velvollinen tekemään suunnitelman mukaisia poistoja. Koska poistoista säädetään erikseen yleisestä kirjanpitoaistista poikkeavasti 41 a §:ssä, momentissa ehdotetaan, että aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan, jollei laissa jäljempänä toisin säädetä, kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä.

38 §. Pykälässä säädettäisiin tilinpäätöksen sisällöstä vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:ää vastaavalla tavalla. Eläkesäätiöiden osalta rahoituslaskelman laatimista ei ole katsottu tarpeelliseksi. Koska kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ää ehdotetaan sovellettavaksi eläkesäätiön kirjanpitoon, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevan ajallisen säännöksen sisällyttäminen pykälään on tarpeellista.

Voimassa olevan 38 §:n 2 momentin nykyinen sisältö esitetään kumottavaksi, koska vastaavat säännökset sisältyvät eläkesäätiöihin sovellettavaan kirjanpitolain 3 luvun 7 §:ään. Momenttiin esitetään sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 2 momenttia vastaavat säännökset.

Voimassa olevan 38 §:n 3 momentin sääntely ehdotetaan siirrettäväksi 39 §:ään. Momentissa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 3 momenttia vastaavalla tavalla toimintakertomuksesta.

Pykälän 4 momentiksi ehdotetaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 4 momenttia vastaavia säännöksiä.

39 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevan 38 §:n 3 momentin säännökset.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Momentin säännökset koskevat tuloslaskelman tai taseen liitteenä annettavia tieto-

ja. Säännökset ehdotetaan siirrettäväksi vakuutuskassan ja eläkesäätiön tilinpäätöksestä annettuun sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen. Näin meneteltäessä säännökset tilinpäätöksen liitetietoina annettavista tiedoista olisivat luettavissa samasta normista.

40 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 §:ää. Rahoitusomaisuuden määrittelyminen eläkesäätiöissä ei ole tilinpäätöksen sääntelyn kannalta tarpeellista, eikä eläkesäätiön tasekaavassa ei ole erikseen määritelty rahoitusomaisuutta. Tämän johdosta pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

41 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi samansisältöiseksi kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 b §:n 1 momentti. Kyse on teknisestä muutoksesta, jossa voimassa olevan 41 §:n ensimmäisen momentin 1 ja 2 luettelamakohdan säännökset yhdistetään 1 kohtaan.

Toiseen momenttiin tehtäisiin 1 momentin muuttamisesta johtuvat tekniset korjaukset.

41 a §. Pykälään 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi pääosin samat teknisluonteiset korjaukset kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:ään. Koska eläkesäätiö ei ole velvollinen tekemään suunnitelman mukaisia poistoja, rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintamenoa ei edellytetä poistettavaksi suunnitelman mukaan. Kyseiset aktivoidut erät on kuitenkin poistettava vaikutusaikanaan.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 5 momenttia vastaavat säännökset rahoitusvälineiden arvostamisesta käypään arvoon. Koska työnantajayritys saa kirjanpitolain mukaan arvostaa rahoitusvälineet käypään arvoon sekä saa vapaaehtoisesti soveltaa IAS-standardeja, on perusteltua, että myös eläkesäätiössä mahdollistetaan vastaavien varojen arvostaminen käypään arvoon.

Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista ehdotetaan annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ministeriön asetuksessa annettaisiin

siin käyvän arvon osalta ainoastaan pääperiaatteet. Ministeriön asetusta tarkentaisivat ja täydentäisivät Vakuutusvalvontaviraston antamat määräykset, jotka ovat tarpeen valvonnallisista syistä. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi Vakuutusvalvontaviraston valtuus antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden luokittelun perusteista ja suojauslaskennasta. Näin virasto voi määräyksillään osaltaan vaikuttaa siihen, että vakuutus toimialalla toimivat yritykset luokittelevat tällaiset varat yhdenmukaisesti.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan säännöksiä sijoituskiinteistöjen ja eräiden muiden sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon pääosin vastaavasti kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 6 momenttiin. Eläkesäätiölain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu arvonnkorotusta vastaava määrä merkitään tuloslaskelmaan.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset siitä, että eläkesäätiön olisi valittava käyttötarkoituksen perusteella varojen arvostusmenetelmä ja sovellettava kyseistä arvostusmenetelmää johdonmukaisesti kaikkiin käyttötarkoitukseltaan vastaaviin varoihin.

Myös 6 momentin käyvän arvon arvostusta koskevan säännöksen osalta arvostustavan valinta on valittava omaisuusluokan perusteella yli tase-erien. Kiinteistöjen osalta edellytetään käytännössä erillistä sijoituskiinteistöjen ja omassa käytössä olevien kiinteistöjen luokittelua. Valittua arvostustapaa on noudatettava johdonmukaisesti. Käytännössä eläkesäätiö voi siirtyä osittain käyvän arvon arvostukseen. Rahoitusvälineiden arvostaminen käypään arvoon ei edellytä siirtymistä käypään arvoon arvostamiseen sijoituskiinteistöjen osalta. Eläkesäätiön on myös mahdollista arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon arvostamatta rahoitusvälineitä käypään arvoon. Jos eläkesäätiö on luokitellut erän kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, käyvän arvon arvostamista sovelletaan tähän erään pakotavana. Kun eläkesäätiö on siirtynyt käyvän arvon arvostukseen tietyn omaisuuslajin osalta, se ei voi palata takaisin hankintameno perustuvaan arvostamiseen.

Ehdotettu 7 momentti vastaa sisällöltään

vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 8 momenttia. Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi hankintamenoon arvostettu käyttöomaisuuserä, mikäli tämän käyttötarkoitus muuttuu sijoitukseksi, siirretään tasearvon määräisenä taseen ryhmästä toiseen, ja arvostetaan seuraavan kerran sijoituksia koskevien arvostussääntöjen mukaisesti. Vastaavasti sijoitus joka on arvostettu käypään arvoon ja joka otetaan omaan käyttöön siirretään sen käyvästä arvosta käyttöomaisuuteen, huolimatta siitä, että muut käyttöomaisuuteen kuuluvat varat olisi arvostettu hankintamenoon.

Pykälän 8 momentti vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 9 momenttia. Momenttiin esitetään lisättäväksi Vakuutusvalvontavirastolle valtuus antaa määräyksiä taseen liitteenä ilmoitettavista taseeräkohtaisista tiedoista, jotka koskevat hankintamenoa ja käyppiä arvoja.

Pykälän 9 momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 11 momenttia. Koska eläkesäätiö ei ole velvollinen tekemään suunnitelman mukaisia poistoja, Vakuutusvalvontaviraston määräyksenanto-oikeus koskee poistojen esittämistä. Nykyistä lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö ei enää antaisi määräyksiä arvonkorotusten enimmäismäärästä. Arvonkorotuksia koskevasta edellytyksestä säädetään 41 a §:n 3 momentissa, minkä vuoksi on katsottu tarpeettomaksi, että arvonkorotusten enimmäismääriä rajoitettaisiin eläkesäätiöissä eri tavoin kuin työeläkevakuutusyhtiöissä.

41 b §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälän 1 momentin säännös sisältyy 41 a §:n uuteen 7 momenttiin, 2 momentin säännös 41 a §:n uuteen 8 momenttiin ja 3 momentin säännös 41 a §:n uuteen 9 momenttiin.

42 §. Pykälään ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää vastaavat säännökset eläkesäätiöiden tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen liitteinä esitettävistä

tiedoista. Pykälään esitetään myös vakuutusyhtiölakia vastaavat valtuutussäännökset sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle antaa tarkempia määräyksiä ja poikkeuslupia, jotka johtuvat eläkesäätiön harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta. Vakuutusvalvontaviraston ohjeiden ja lausuntojen antamisesta säädettäisiin 4 momentissa.

Ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston olisi kuitenkin määräystä, ohjetta, lausuntoa tai lupaa annettaessa pyydettyä 6 momentin mukaan kirjanpitolautakunnan lausunto, mikäli määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä.

65 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston työnjaosta johtuva tekninen korjaus. Koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä, pykälään ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

81 §. Pykälän 1 ja 2 momenttiin lisättäisiin toimintakertomus, koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä.

87 §. Pykälään lisättäisiin sana toimintakertomus.

130 §. Pykälän alakohtien numerojärjestys muuttuu sen johdosta, että 1 kohta on kumottu lailla 582/1998. Uuteen 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus. Uuteen 2 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

134 §. Pykälän 2 momentissa asianomainen ministeriö muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriöksi ja momenttiin lisättäisiin lisättäväksi sana toimintakertomus.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran eläkesäätiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Eläkesäätiö saisi kuitenkin soveltaa lakia sinä tilikautena joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saataisiin soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

1.6. Vakuutuskassalaki

6 luku. Tilinpäätös ja toimintakertomus

Koska toimintakertomus erotetaan varsinaisesta tilinpäätöksestä, luvun otsikkoon liittäisiin sana toimintakertomus.

70 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että myös toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia ja kirjanpitoasetusta. Lisäys on yhdenmukainen muihin esillä olevien lakien muutoksiin nähden. Toisena muutoksena asianomainen ministeriö muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriöksi. Muutokset vastaavat eläkesäätiölain 37 §:n 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

Pykälän 2 momentti sisältää luettelon niistä kirjanpitolain säännöksistä joita ei sovelleta vakuutuskassan tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen. Luettelo ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan kirjapitolakiin ja eläkesäätiölakiin ehdotettuja muutoksia.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 6 momenttia ja eläkesäätiölain 37 §:n 3 momenttia vastaavat säännökset. Momentin tarkentavilla säännöksillä voidaan yhdenmukaistaa eri vakuutuslaitosten sääntelyä.

72 §. Pykälän 1-4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tilinpäätöksen sisällöstä vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:ää vastaavalla tavalla. Vaikka rahoituslaskelma on osa tilinpäätöstä kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n nojalla, laskelman laatimista ei edellytetäisi vakuutuskassoilta. Koska kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ää ehdotetaan sovellettavaksi vakuutuskassaan, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevan ajallisen säännöksen sisällyttäminen pykälään on tarpeetonta.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin sisältö jää tarpeettomaksi, koska vastaavat säännökset sisältyvät vakuutuskassoihin sovellettavaan kirjanpitolain 3 luvun 7 §:ään.

Nykyisen 1 momentin sisältö ehdotetaan siirrettäväksi 4 momenttiin. Vastaavasti voimassa olevan kolmannen momentin sisältö ehdotetaan siirrettäväksi 5 momentiksi ja momenttiin lisättäväksi sana toimintakertomus.

72 a §. Pykälän 1 ja 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomina. Pykälän 1 momentin säännökset toimintakertomuksesta ja sen sisällöstä sisältyvät ehdotetun 72 §:n 3 momenttiin. Pykälän 2 momentin säännös sisältyy vakuutuskassojen tilinpäätösasetukseen.

72 b §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi ja vastaavat säännökset annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa, jolloin kaikki tuloslaskelmassa, taseessa tai niiden liitteenä annettavat tiedot ovat luettavissa samasta normista.

73 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 §:ää. Rahoitusomaisuuden määrittelemisen vakuutuskassassa ei ole tilinpäätöksen sääntelyn kannalta tarpeellista, eikä kassan tasekaavassa ei ole erikseen määritelty rahoitusomaisuutta. Tämän johdosta pykälän kolmas momentti ehdotetaan kumottavaksi.

74 a §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 b §:n 1 momenttia. Momentti vastaa eläkesäätiölain 41 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin 1 momentin muuttamisesta johtuva tekninen korjaus.

74 b §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat tekniset korjaukset kuin eläkesäätiölain 41 a §:ään. Koska vakuutuskassa ei ole velvollinen tekemään suunnitelman mukaisia poistoja, rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintamenoja ei edellytetä poistettavaksi suunnitelman mukaan. Kyseiset aktivoidut erät on kuitenkin poistettava vaikutusaikanaan. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4-9 momentit, jotka koskevat käypään arvoon arvostamista.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 5 momenttia vastaavat säännökset rahoitusvälineiden arvostamisesta käypään arvoon. Koska työnantajajäritys saa kirjanpitolain mukaan arvostaa rahoitusvälineet käypään arvoon sekä saa vapaaehtoisesti soveltaa IAS -standardeja, on perusteltua, että myös vakuutuskassassa mahdollistetaan vastaavien varojen arvostaminen käypään arvoon.

Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän

arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista ehdotetaan annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ministeriön asetuksessa annettaisiin käyvän arvon osalta ainoastaan pääperiaatteet. Ministeriön asetusta tarkentaisivat ja täydentäisivät Vakuutusvalvontaviraston antamat määräykset, jotka ovat tarpeen valvonnan osalta. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi Vakuutusvalvontaviraston valtuus antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden luokittelun perusteista ja suojauskennasta. Näin virasto voi määräyksillään osaltaan vaikuttaa siihen, että vakuutus toimialalla toimivat yritykset luokittelevat tällaiset varat yhdenmukaisesti.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan säännöksiä sijoituskiinteistöjen ja eräiden muiden sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon pääosin vastaavasti kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 6 momenttiin. Vakuutuslainsalain 74 b §:n 3 momentissa tarkoitettu arvonkorotusta vastaava määrä merkitään tuloslaskelmaan.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset siitä, että vakuutuslainsalain olisi valittava käyttötarkoituksen perusteella varojen arvostusmenetelmä ja sovellettava kyseistä arvostusmenetelmää johdonmukaisesti kaikkiin käyttötarkoitukseltaan vastaaviin varoihin.

Myös 6 momentin käyvän arvon arvostusta koskevan säännöksen osalta arvostustavan valinta on valittava omaisuusluokan perusteella yli tase-erien. Kiinteistöjen osalta edellytetään käytännössä erillistä sijoituskiinteistöjen ja omassa käytössä olevien kiinteistöjen luokittelua. Valittua arvostustapaa on noudatettava johdonmukaisesti. Käytännössä vakuutuslainsalain voi siirtyä osittain käyvän arvon arvostukseen. Rahoitusvälineiden arvostaminen käypään arvoon ei edellytä siirtymistä käypään arvoon arvostamiseen sijoituskiinteistöjen osalta. Vakuutuslainsalain on myös mahdollista arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon arvostamatta rahoitusvälineitä käypään arvoon. Jos vakuutuslainsalain on luokitellut erän kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, käyvän

arvon arvostamista sovelletaan tähän erään pakottavana. Kun vakuutuslainsalain on siirtynyt käyvän arvon arvostukseen tietyn omaisuuslajin osalta, se ei voi palata takaisin hankintameno perustuvaan arvostamiseen.

Ehdotettu 7 momentti vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 8 momenttia. Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määrällisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi hankintameno arvostettu käyttöomaisuuserä, mikäli tämän käyttötarkoitus muuttuu sijoitukseksi, siirretään tasearvon määrällisenä taseen ryhmästä toiseen, ja arvostetaan seuraavan kerran sijoituksia koskevien arvostussääntöjen mukaisesti. Vastaavasti sijoitus joka on arvostettu käypään arvoon ja joka otetaan omaan käyttöön siirretään sen käyvästä arvosta käyttöomaisuuteen, huolimatta siitä, että muut käyttöomaisuuteen kuuluvat varat olisi arvostettu hankintameno.

Pykälän 8 momentti vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 9 momenttia. Momenttiin esitetään lisättäväksi Vakuutusvalvontavirastolle valtuus antaa määräyksiä taseen liitteenä ilmoitettavista taseeräkohtaisista tiedoista, jotka koskevat hankintamenoa ja käypiä arvoja.

Pykälän 9 momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n 11 momenttia. Koska vakuutuslainsalain ei ole velvollinen tekemään suunnitelman mukaisia poistoja, Vakuutusvalvontaviraston määräyksenanto-oikeus koskee poistojen esittämistä. Nykyistä lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö ei enää antaisi määräyksiä arvonkorotusten enimmäismäärästä. Arvonkorotuksia koskevista edellytyksistä säädetään 74 b §:n 3 momentissa, minkä vuoksi on katsottu tarpeettomaksi, että arvonkorotusten enimmäismääriä rajoitettaisiin vakuutuslainsalain eri tavoin kuin työeläkevakuutusyhtiöissä.

74 c §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälän 1 momentin säännös sisältyy 74 b §:n uuteen 7 momenttiin, 2 momentin säännös 74 b §:n uuteen 8 momenttiin ja 3 momentin säännös 74 b §:n uuteen 9 mo-

menttiin.

77 §. Pykälässä säädettäisiin vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää ja eläkesäätiölain 42 §:ää vastaavalla tavalla vakuutuskassan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen liitteinä esitettävistä tiedoista. Pykälään ehdotetaan myös vakuutusyhtiölakia ja eläkesäätiölakia vastaavat valtuutussäännökset sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle antaa tarkempia määräyksiä ja poikkeuslupia jotka johtuvat vakuutuskassan harjoittaman vakuustoitinnan erityisluonteesta.

Ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston olisi kuitenkin määräystä, ohjetta, lausuntoa tai lupaa annettaessa pyydettyä kirjanpitolautakunnan lausunto, mikäli määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjapitolain tai asetuksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä.

97 §. Pykälän 1 momentissa sosiaali- ja terveysministeriö muutettaisiin Vakuutusvalvontavirastoksi. Koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä pykälään esitetään lisättäväksi sana toimintakertomus tilinpäätöksen yhteyteen.

115 §. Pykälän 1 ja 2 momentteihin esitetään teknisenä lisäyksenä lisättäväksi sana toimintakertomus, koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä.

118 §. Pykälään esitetään lisättäväksi sana toimintakertomus 115 §:ssä esitetyin perustein.

123 § Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi sana toimintakertomus.

132 §. Pykälän 7 momentin 4 kohtaan esitetään lisättäväksi sana toimintakertomus.

155 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

163 §. Pykälän alakohtien numerojärjestys muuttuu sen johdosta, että 1 kohta on kumottu lailla 583/1998. Uuteen 2 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus. Uuteen 3 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta johtuva tekninen korjaus.

167 §. Pykälän 2 momentissa asianomainen ministeriö muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriöksi sekä siihen lisättäisiin sana

toimintakertomus.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Vakuutuskassalakiin ehdotetaan eläkesäätiölakia vastaavat voimaantulosäännökset.

1.7. Merimieseläkelaki

37 §. Pykälän 1 momentin 8 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

44 §. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

51 §. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin sana toimintakertomus.

51 b §. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin sana toimintakertomus, koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä.

7 luku. Tilinpäätös, toimintakertomus ja omaisuus

Koska toimintakertomus ei enää ole osa tilinpäätöstä, luvun otsikkoon lisätään sana toimintakertomus.

54 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin toimintakertomus, koska toimintakertomus on tilinpäätöksen kuulumaton, mutta siihen liitettävä asiakirja.

Myös 2 momenttiin ehdotetaan edellisessä momentissa mainituin perusteluin teknisenä muutoksena lisättäväksi sana toimintakertomus. Toisen momentin luetteloon sovellettavista vakuutusyhtiölain 10 luvun säännöksistä, joita sovelletaan eläkekassan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen, lisättäisiin viittaukset 1 §:n 5 ja 6 momentteihin. Kysymys on teknisistä lisäyksistä, jotka johtuvat siitä, että vakuutusyhtiölain rakennetta ehdotetaan muutettavaksi.

Koska eläkekassan tilinpäätöstä ei sallita laadittavaksi kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, vakuutusyhtiölain 1 §:n 7-10 momentit eivät käytännössä tule sovellettavaksi eläkekassan tilinpäätökseen. Tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laadinnassa on pääsääntöisesti sovellettava samoja kirjanpitoperiaatteita. Koska eläkekassan konserniin ei kuulu toisen toimialan yrityksiä ja koska sen toiminta käsittää käytännössä merimieseläkelaisissa määritellyn toiminnan, kansainvälisten kirjanpitostandardien soveltamista eläkekassan konsernitilinpäätökseen ei tässä vaiheessa ole katsottu aiheelliseksi.

Keskeiset periaatteet sijoitusten käypään arvoon arvostamisesta tulevat sovellettaviksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 c §:n säännösten perusteella. Eläkekassan kirjanpitoon ehdotetaan sovellettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 a §:ää, jonka johdosta voimassa olevan lain 54 §:n 6 momentti voidaan kumota tarpeettomana.

Sovellettavien vakuutusyhtiölain 10 luvun pykälien luetteloon ehdotetaan lisättäväksi viittaus 1 b §:ään, joka käsittää juoksevan kirjanpidon säännöksiä.

Viittaukset vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 e §:ään ja 10 §:n 1 momenttiin ehdotetaan kumottavaksi, koska kyseiset lainkohdat ehdotetaan kumottaviksi vakuutusyhtiölaista.

Pykälän 3 momentissa luetaan ne kirjanpitolain säännökset, joita ei sovelleta eläkekassan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 2 luvun 4 §:n 2 momentin toinen virke ei sovellu eläkekassan noudatettavaksi, koska eläkekassan tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Viittaus kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 3—5 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi koskemaan koko 1 §:ää, koska tilinpäätöksen sisällöstä on kattavat säännökset vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:ssä, jota voidaan soveltaa eläkekassaan. Vastaavasti kuin vakuutusyhtiöiden osalta eläkekassan tase-erittelyihin ja liitetietojen erittelyihin ehdotetaan sovellettavaksi kirjanpitolain 3 luvun 13 §:ää, jonka johdosta viittaus kyseiseen pykälään ehdotetaan poistettavaksi.

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jossa määritellään, mitä kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutusyhtiön taseessa. Momentissa määritellään myös mitä vaihto-omaisuudella tarkoitetaan vakuutusyhtiön taseessa. Vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset soveltuvat myös eläkekassan noudatettaviksi. Tästä syystä 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset sovellettiin vakuutusyhtiölain kohtiin ja viittaus kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 3-5 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 4 luvun 5 §:n 5 momenttiin.

Kirjanpitolain 5 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §, joka koskee rahoitusvälineiden arvostamista ja merkitsemistä tilinpäätökseen.

Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisestä, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella. Säännökset sijoitusten arvostuksesta ja niiden arvonmuutosten merkitsemisestä tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sisältyvät vakuutusyhtiölakiin, joita ehdotetaan sovellettaviksi näiltä osin myös eläkekassaan. Tämän johdosta kirjanpitolain 5 luvun 2 a §:ää ei sovellettaisi eläkekassaan, vaan siihen sovellettaisiin vastaavia vakuutusyrityksiä koskevia säännöksiä.

Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus kirjanpitolain 5 luvun 3 §:n 2 momenttiin, koska momentti ehdotetaan kumottavaksi kirjanpitolaista. Ehdotus ei tosiasiallisesti muuta nykyistä käytäntöä ulkomaanrahan määräraisten saamisten, velkojen ja muiden sitoumusten käsittelystä eläkekassan tilinpäätöksen laatimisessa.

Eläkekassaan voidaan soveltaa kirjanpitolain 5 luvun 4 §:ää, minkä vuoksi viittaus esitetään poistettavaksi.

Kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 2 momentti, jossa ammatinharjoittajaa, yhdistystä ja säätiötä ei velvoiteta tekemään suunnitelman mukaisia poistoja, ei käytännössä tule sovellettavaksi eläkekassan tilinpäätöksen laadinnassa. Koska jäljempänä ehdotetaan poistettavaksi viittaukset myös kirjanpitolain 7 lukuun, jota ei käytännössä sovelleta eläkekassaan, ehdotetaan viittaus kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 2 momenttiin poistettavaksi. Viittauksen poistamisella ei asiallisesti muuteta nykykäytäntöä.

Kolmannesta momentista ehdotetaan teknisenä muutoksena poistettavaksi viittaus kirjanpitolain 5 luvun 20 §:ään, joka koskee hyödykkeen ottamista liikkeestä tai ammatista kirjanpitovelvollisen omaan käyttöön. Muutos vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momenttiin ehdotettua muutosta, eikä sillä käytännössä ole merkitystä eläkekassan kirjanpitoon.

Merimieseläkekassan konsernitilinpäätöksen laatimista kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti ei esitetä sallittavaksi

2 momentin yhteydessä esitetyin perusteluihin. Tästä syystä kirjanpitolain 7 a luvun 2—5 § ei sovelleta eläkekassan kirjanpitoon. Koska myöskään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 7 momenttia ei sovelleta, on 7 a luvun 1 § käytännössä merkityksetön. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien määritelmiä 7 a luvun 1 §:ssä ehdotetaan kuitenkin sovellettaviksi, mikäli lakia alemmanasteisessa sääntelyssä päädytään viittaamaan hyväksytyihin kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin.

Kirjanpitolain 8 luvun 6 §:n 1 momenttia ei ehdoteta sovellettavaksi koskemaan eläkekassan tilinpäätöstä, koska vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuen on tarkoituksenmukaista, että vakuutuslaitosten norminannosta vastaavat viranomaiset antavat vastaavat säännökset. Vastaava säännös on vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ssä. Koska kokorajoja ei sovelleta vakuutusyhtiöiden tilinpäätösten laadinnassa, on myös ehdotetun kirjanpitolain 8 luvun 6 §:n 2 momentti vakuutuslalla tarpeeton.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisiä korjauksia, jotka johtuvat vakuutusyhtiölain muutoksista. Momentissa luetellaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 2 momenttia vastaavasti ne vakuutusyhtiölain pykälät, jotka tulevat sovellettaviksi eläkekassan konsernitilinpäätöksen laatimisessa. Vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 2 momentti ei sellaisenaan sovellu eläkekassan noudatettavaksi, koska eläkekassaan ei sovelleta osakeyhtiölakia. Vakuutusyhtiölain 10 luvun 4 b §:n 1 momentin 2 kohdan osalta merimieseläkelaiissa on oma säännös, jonka vuoksi se ei sovellu noudatettavaksi.

Pykälän 5 momentti vastaa vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momenttia.

Pykälän nykyinen 6 momentti ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana, koska tilikautta koskeva säännös on vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 a §:n ensimmäisessä virkkeessä ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laatimisaikaa koskeva säännös vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momentissa.

Pykälän nykyiseen 7 momenttiin, joka muuttuisi uudeksi 6 momentiksi, ehdotetaan teknisluonteisena muutoksena lisättäväksi sana toimintakertomus.

Pykälän 8 momentti ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana, koska kirjanpitolain

muutettavaksi ehdotettua 3 luvun 13 §:ää voidaan soveltaa eläkekassaan. Tarkemmat vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat säännökset tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 54 a §:n ensimmäisen momentin valtuutussäännöksen perusteella.

54 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:n 1 momenttia. Eläkekassan tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä on annettu eräitä erityissäännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella eräiden erityiseläkelaitosten tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä (134/2002).

Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan teknisenä muutoksena lisättäväksi sana toimintakertomus.

Koska 54 §:n 6 momentti ehdotetaan kumottavaksi, viittaus kyseiseen momenttiin korvattaisiin 6 momentissa viittauksella vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momenttiin. Käytännössä viittaussäännöksellä kavennetaan Vakuutusvalvontaviraston poikkeuslupan antamisen mahdollisuuksia, koska sen valtuudet antaa poikkeuslupia koskee vain tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisaikaa, kun voimassa oleva valtuutussäännös koskee myös poikkeuslupan antamista tilikaudesta. Käytännössä ei ole nähty tarvetta antaa poikkeuslupaa tilikaudesta, joka eläkekassalla on kalenterivuosi.

57 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin sana toimintakertomus.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Lakiin esitetään vakuutusyhtiölakia vastaavat voimaantulo ja siirtymäsäännökset.

1.8. Maatalousyrittäjien eläkelaki

17 b §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin merimieseläkelain 54 §:ään.

17 c §. Pykälän 2 momenttiin tehtävät muutokset vastaavat merimieseläkelain 51 §:n 2 momenttiin esitettyjä muutoksia.

17 e §. Pykälän 1 momentin muutokset vastaavat merimieseläkelain 51 b §:n 1 momenttiin esitettyjä muutoksia.

17 f §. Pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan lisättäväksi sana toimintakertomus.

17 g §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset kuin merimieseläkelain 54 a §:ään.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Lakiin ehdotetaan merimieseläkelakia vastaavat voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.

viksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

2. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tule-

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 4 e ja 10 §, 11 b §:n 1 momentti sekä 11 luvun 5 §:n 1 momentin 9 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 4 e §, ja 11 b §:n 1 momentti laissa 1204/1998, 10 luvun 10 § laissa 611/1997 ja osaksi mainitussa laissa 1204/1998, ja 11 luvun 5 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 416/2004,

muutetaan 1 luvun 3 §:n 3 momentti, 8 luvun 7 §:n 1 momentti ja 8 a §:n 4 momentti, 9 luvun 3 a §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko, 1, 1 b ja 1 c §, 2 §:n 6 momentti, 4 b §:n 1 momentin 2 kohta, 4 c §:n 1, 2 ja 4—6 momentti, 4 d §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 11, 11 a ja 12 §, 13 §:n 2 momentti ja 14 §, 12 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 luvun 1 §:n 2 momentti ja 2 §, 16 luvun 7 §, 16 a luvun 5 § sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta ja 10 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 §:n 3 momentti ja 14 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 389/1995, 8 luvun 8 a §:n 4 momentti ja 12 luvun 2 §:n 1 momentti laissa 611/1997, 9 luvun 3 a §:n 1 momentti laissa 1022/1996, 10 luvun 2 §:n 6 momentti laissa 1087/1996, 10 luvun 4 b §:n 1 momentin 2 kohta, 4 c §:n 1, 2 ja 4—6 momentti, 4 d §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, ja 12 § sekä 12 luvun 2 §:n 1 momentti laissa 1204/1998, 10 luvun 1 § mainitussa laissa 1204/1998 ja osaksi laissa 79/1999 sekä 1 c, 11 a ja 14 § sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta mainitussa laissa 79/1999, 10 luvun 1 b § laissa 49/2002, 10 luvun 13 §:n 2 momentti laissa 109/1999, 10 luvun 11 § mainitussa laissa 1204/1998 ja osaksi laeissa 949/2000 ja 707/2004 ja 14 luvun 2 §:n 3 momentti mainitussa laissa 949/2000, 16 luvun 7 § ja 16 a luvun 5 § mainitussa laissa 611/1997 ja osaksi mainitussa laissa 1204/1998 sekä 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 416/2004 sekä

lisätään 10 luvun 2 §:ään uusi 7 momentti, 4 c §:ään uusi 7—11 momentti ja 12 luvun 2 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

3 §

Henkivakuutuksella tarkoitetaan henkivakuutuksesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2002/83/EY) tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa. *Vahinkovakuutuksella* tarkoitetaan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vahinkovakuu-

tusluokkiin kuuluvaa toimintaa sekä jälleenvakuutusta. Vakuutusluokista säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

8 luku

Yhtiökokous

7 §

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päätyttyä. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus sekä, jos yhtiöllä on hallintoneuvosto, sen lausunto niistä.

8 a §

Milloin yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöstä ja toimintakertomusta, on tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat asiakirjat tai niiden jäljennökset pidettävä vähintään viikon ajan ennen kokousta yhtiön pääkonttorissa osakkaiden nähtävinä ja viivytyksettä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 a §

Vakuutusyhtiön tilintarkastajan on viivymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhtiötä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtäväänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan toimiluvan antamisen edellytyksiä tai vakuutusyhtiön toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan vakuutusyhtiön toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, vakuutusyhtiön tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan myös osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n, 9 §:n 2, 4 ja 6 momentin sekä 9 a §:n 1—3 momentin ja 14 §:n säännöksiä. Mitä näissä lainkohdissa säädetään osakkeista ja osakepääomasta, sovelletaan soveltuvin osin keskinäisen vakuutusyhtiön takuuosuuksiin ja takuupääomaan.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä

muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista sosiaali- ja terveysministeriön määräyksistä tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 6 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 3 momentin säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 3 momentissa mainittuja säännöksiä, sovelletaan vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 a kohtaa ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksessä tai konsernitilinpäätöksessä Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyvien vakuutussopimusten käsittelyyn.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutusyhtiön taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tavaravarastoja lukuun ottamatta ja vaihto-omaisuudella tarkoitetaan tavaravarastoja. Aineellisiin ja aineetomiin hyödykkeisiin sovelletaan kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 3 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää. Tavaravarastoihin sovelletaan kirjanpitolain vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 3 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 16 §:ää.

Kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettu ja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudatetaan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisessa siten, että:

- 1) sellainen vakuutusyhtiö ja vakuutusomistusyhteisö, joka on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 (IAS-asetus) 4 artiklassa tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö, laatii konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen;

2) jos 1 kohdassa tarkoitettu vakuutusyhtiö ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä, sen on laadittava tilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen; sekä

3) muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu vakuutusyhtiö saa laatia konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Edellä 7 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa säädetään 1 luvun 1 §:ssä kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaisesta kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitotavasta, 5 §:ssä määräysvallasta, 6 §:ssä konserniyrityksestä, emoyrityksestä ja tytäryrityksestä, 2 luvussa liiketapahutumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päiväyksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekirjasta, 9 §:ssä tilinpäätöksen rekisteröinnistä, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvelvollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä taseerittelyistä ja liitetietojen erittelyistä ja 6 luvun 19 §:ssä yhdistelylaskelmien säilyttämisestä.

Edellä 7 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä niihin liitettävään toimintakertomukseen sovelletaan, mitä tämän lain 10 luvussa säädetään 1 b §:ssä liiketapahtumien kirjaamisesta, 1 c §:ssä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksen laatimisajasta, 2 §:n 7 momentissa vakuutusteknisestä vastuuvastausta ja vakavaraisuudesta, 4 d §:ssä sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvastuun katteena olevien sijoitusten esittämisestä taseessa, 11 §:n 1 momentissa konsernitilinpäätöksestä ja liitetiedoista sekä 11 ja 12 §:ssä toimintakertomuksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, että edellä 7 momentissa tarkoitettussa tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä on annettava sellaisia lisätietoja, joiden antamiseen kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita.

1 b §

Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava aikajärjestykseen viipymättä päiväkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan tehdä

kuukausikohtaisesti tai muulla vastaavalla jaksotuksella kolmen kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä.

1 c §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;

2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman;

3) rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana; sekä

4) taseen, tuloslaskelman, ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (*liitetiedot*).

Kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (*vertailutieto*). Jos taseen, tuloslaskelman tai rahoituslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

2 §

Jos vakuutuksen on antanut yhtä useampi vakuutuslaitos yhteisesti ehdoin, että ne ovat vastuussa omasta ja toistensa puolesta, saadaan sellaisesta ehdosta huolimatta jättää vastuuvastuun ottamatta se osa vastuun pääoma-arvosta, joka sopimuksen mukaan kuuluu toiselle suomalaiselle vakuutuslaitokselle tai ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle, jolle se ole selvitystilassa tai 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa. Viimeksi mainituissa tapauksissa tai, kun kysymyksessä on muu ulkomainen vakuutusyhtiö, Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus päättää, saadaanko ja missä määrin toiselle vakuutuslaitokselle

kuuluvan vastuun pääoma-arvo jättää vastuuvelkaan ottamatta.

Vakuutusyhtiön, joka on laatinut tilinpäätöksensä tämän luvun 1 §:n 7 momentissa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, on esitettävä tilinpäätöksen liitetietona vakuutustekninen vastuuvelka tämän luvun 4 b §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti laskettuna. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vakuutusteknisen vastuuvelan ja vakavaraisuuden ilmoittamisesta tilinpäätöksessä.

4 b §

Taseeseen merkitään:

2) vakuutustekninen vastuuvelka tämän luvun 2 §:n, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 14 §:n ja vakuutusyhtiön vastuuvelan laskentaperiaatteista annetun asetuksen (248/1999) säännöksiä sekä sosiaali- ja terveysministeriön määräyksiä ja päätöksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

4 c §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään ”sijoitukset” sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten hankintameno kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä vielä poistamatonta hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta arvonalennus voidaan jättää tekemättä, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut vastaavat raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Jos rakennuksen arvoa on korotettu, tämän

pykälän 1 momentissa tarkoitettu poisto lasketaan hankintameno ja arvonorotuksen yhteismäärästä. Arvonkorotusrahastosta voidaan siirtää aikaisempien tilikausien voitot ja tappiot sisältävään tase-erään rinnastettavaksi erilliseksi eräksi sellainen määrä, joka vastaa arvonorotuksesta tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta tehtyjä poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmaan kuluksi.

Edellä 1—3 momentissa ja 4 b §:ssä säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla vakuutusyhtiö käy kauppaa voidaan luokitella vakuutusyhtiön kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Virasto antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1, 3 ja 4 momentista poiketen sijoituskinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusyhtiön tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos vakuutusyhtiö valitsee arvostusperiaatteeksi 5 tai 6 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, vakuutusyhtiö ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—4 momentissa määriteltäviä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—4 momentissa tarkoitettuna tasearvon määrällisenä silloin, kun noudatetaan 1—4 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Jos 3 momentissa tarkoitettuna korotuksen kohteena on emoyrityksen omistamia tytäryrityksen osakkeita tai osuuksia, tytäryhteisön omistamia emoyrityksen osakkeita tai osuuksia on korotusta tehtäessä pidettävä arvottomina.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistavasta.

4 d §

Mitä 4 c §:n 1—9 momentissa säädetään, ei koske sijoitussidonnaisia vakuutuksia.

5 §

Pääomailain merkitään taseeseen omana eräänä siten kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyritysten taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin emoyhtiön tilinpäätös. Konsernitilinpäätöksen on sisällytettävä konsernin rahoituslaskelma, jossa on annettava selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentin, 4, 4 a—4 d, 5, 8 ja 9 §:n ja 14 §:n 2 momentin sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

Emoyhtiön toimintakertomuksessa esitetään tämän luvun 1 c §:n 3 momentissa tarkoitettua tietoja myös konsernista.

Konsernitilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Konsernitilinpäätös saadaan jättää laatimatta, jos:

1) Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisella yhteisöllä on emoyhtiössä vähintään yhdeksän kymmenesosan omistusosuus;

2) emoyhtiön muut omistajat ovat antaneet suostumuksensa laatimatta jättämiseen; sekä

3) emoyhtiön ja sen tytäryhteisöjen tilinpäätökset yhdistellään Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisen yhteisön konsernitilinpäätökseen, joka ilmoitetaan rekisteröitäväksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ssä mainitulla tavalla.

Konsernitilinpäätös on kuitenkin aina laadittava, jos emoyhtiö on julkinen vakuutusyhtiö tai sellainen yksityinen vakuutusyhtiö, joka jakaa varoja osakkaille, antaa 12 luvun 5 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitettuna rahalainan tai vakuuden, palauttaa pääomailain pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä.

Mitä tässä luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä ja emoyhtiön toimintakertomuksessa konsernista esitettävistä tiedoista, sovelletaan soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen ja emoyhtiön toimintakertomukseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyhtiönä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Jos vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun säännösten estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

11 a §

Tytäryhteisön tilinpäätös saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos siihen on kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n mukainen peruste. Lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan tytäri- tai osakkuusyhtiön ti-

linpääöstietoja ei saa yhdistellä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä kotimaisella tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin emoyhtiönä olevalla vakuutusyhtiöllä, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä tämän luvun 14 §:n 7 momentissa tarkoitettua poikkeusta.

12 §

Emoyhtiön toimintakertomuksessa on konsernista annettava osakeyhtiölain 11 luvun 9 §:n 2 momentissa ja 9 a §:n 1—3 momentissa tarkoitettut selvitykset. Lisäksi on ilmoitettava se määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yhtiöiden on yhtiöjärjestyksen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan.

13 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen katsauksen julkistamista sekä sen sisältöä koskevat määräykset antaa sekä poikkeukset myöntää kuitenkin osakeyhtiölain 11 luvun 12 §:stä poiketen Vakuutusvalvontavirasto.

14 §

Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen, osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöstiedotteen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen asetusten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten sekä kirjanpitolain 1, 6, 8 ja 9 luvun ja kirjapitoasetuksen soveltamisesta vakuutusyhtiöihin sekä kirjanpitolain 7 a luvussa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta siltä osin kuin ne koskevat yksinomaan vakuutustoimintaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutusyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tämän luvun 1 c §:n 5 momentin, 11 a §:n 2 momentin, 14 §:n 1 momentin ja kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentin säännöksistä. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säädösten vastainen.

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhtiön muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen osoittamalla tappiolla sekä muilla jakokelvottomilla erillä, jotka ovat:

1) määrä, joka yhtiöjärjestyksen mukaan on

siirrettävä vararahastoon tai muutoin on jätettävä jakamatta; sekä

2) määrä, joka sijoitusten realisoitumattomista arvonnousuista on merkitty käyvän arvon rahastoon ja tilikauden tulokseen ja voittovaroihin.

Emoyhtiönä olevan vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön tämän lain 10 luvun 1 §:n 7 momentin perusteella laaditun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen osoittamasta vapaasta omasta pääomasta ei saa jakaa voittona 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tasoitusmäärää vastaavaa määrää.

14 luku

Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta

1 §

Vakuutusyhtiön talouden valvonta myös sen harjoittaman 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vakuutusliikkeen osalta kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Talouden valvonta käsittää erityisesti vakuutusyhtiön vakavaraisuuden, vakuusteknisen vastuuvelan, sen katteena olevien varojen sekä vahinkovakuutusluokan 18 (*matka-apu*) harjoittamiseen käytettävissä olevien voimavarojen tarkastamisen.

2 §

Vakuutusyhtiön tulee vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhtiökokouksesta, jossa tilinpäätös ja toimintakertomus on vahvistettu, kuitenkin viimeistään heinäkuussa tai Vakuutusvalvontaviraston hyväksymänä myöhempanä ajankohtana, toimittaa virastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

Henkivakuutusyhtiön on lisäksi ennen tilintarkastuksen alkamista toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle selostus vastuuvelan laskemisesta sekä viraston määräämässä ajassa tutkimus vakuutusliikkeestä. Mainittu selostus ja tutkimus on laadittava viraston antamien ohjeiden mukaisesti.

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on

vuosittain toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle oma tilinpäätöksensä ja toimintakertomuksensa sekä konsernitilinpäätöksensä viraston määräämässä ajassa.

16 luku

Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus

7 §

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista tai, jos sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, jotka eivät saa olla neljää kuukautta vanhempia ja jotka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) jäljennös viimeisen tilinpäätöksen jälkeisen laaditusta osavuosikatsauksesta, jos katsauskausi ei sisälly välitilinpäätökseen;

4) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, välitilinpäätöksen tai osavuosikatsauksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

5) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, osavuosikatsauksesta ja hallituksen selostuksesta;

6) 6 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta; ja

7) 4 §:n 4 momentissa ja 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua Vakuutusvalvontaviraston suostumukset.

16 a luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §

Vakuutuskannan luovuttamista koskevaan suunnitelmaan on liitettävä sekä luovuttavan että vastaanottavan yhtiön osalta:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista tai, jos vakuutuskannan luovuttamisesta päättävässä yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ja kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut vakuutuskannan luovuttamisesta päättävään yhtiökokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, jotka eivät saa olla neljää kuukautta vanhempia ja jotka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) jäljennös viimeisen tilinpäätöksen jälkeen laaditusta osavuosisikatsauksesta, jos katsauskausi ei sisälly välitilinpäätökseen;

4) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, välitilinpäätöksen tai osavuosisikatsauksen jälkeen sattuneista yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

5) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, osavuosisikatsauksesta ja hallituksen selostuksesta; ja

6) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto vakuutuskannan luovuttamista koskevasta suunnitelmasta.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

5 §

Joka tahallaan

7) rikkoo osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen tai toimintakertomuksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1, 2, 5 ja 6 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvussa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa sekä 5 a §:n 1 momentissa, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 15 luvun 13 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutusyhtiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhtiö saa soveltaa tätä lakia kirjanpitoon sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien pakollista soveltamista koskevaa 10 luvun 1 §:n 7 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan vakuutusyhtiöihin kuitenkin vasta siitä tilikaudesta lukien, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhtiöihin, joiden liikkeeseen laskemista arvopapereista ai-

noastaan velkakirjoja on julkisen kaupan käynnin kohteena, kyseisiä kohtia sovelletaan pakollisena vasta siitä tilikaudesta lukien, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien valinnaista soveltamista koskevaa 10 luvun 1 §:n 7 momentin 3 kohtaa saadaan soveltaa vakuutusyhtiöihin vasta siitä tilikaudesta lukien, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen.

Tämän lain 10 luvun 4 c §:n 5—7 moment-

tia saadaan soveltaa 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen. Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

Aktivoidut perustamis- ja tutkimusmenot, jotka poistetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden kirjanpitolain säännösten mukaan vaikutusaikanaan, tulee ottaa 12 luvun 2 §:n 1 momenttia sovellettaessa huomioon jakokelvottomina erinä.

2.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 5 a §, 10 luvun 5 d ja 9 b §, 9 d §:n 1 momentti ja 9 f §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 a §, 10 luvun 5 d §, 9 d §:n 1 momentti ja 9 f § laissa 340/2000 ja 10 luvun 9 b § mainitussa laissa 340/2000 ja osaksi laissa 709/2004,

muutetaan 1 luvun 5 b §, 7 luvun 8 §:n 1 momentti, 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko ja 1 ja 2 §, 5 §:n 3 momentti, 5 c §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti 9, 9 b, 9 c, 9 e, 11 ja 12 §, 11 luvun 2 §:n 1 momentti, 12 luvun 5 §, 14 luvun 6 §, 14 a luvun 5 § ja 16 luvun 9 §:n 1 momentin 6 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 b §, 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko ja 1 ja 2 §, 5 §:n 3 momentti, 5 c §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 9, 9 c, 9 e, 11 ja 12 §, 11 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 luvun 6 §, 14 a luvun 5 § ja 16 luvun 9 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 340/2000, 10 luvun 9 b § mainitussa laissa 340/2000 ja osaksi laissa 709/2004 ja 12 luvun 5 § laissa 81/1999 ja osaksi mainituissa laeissa 340/2000 ja 709/2004, sekä

lisätään 10 lukuun uusi 1 a—1 c §, 3 §:ään uusi 6 momentti, 5 b §:ään uusi 3 momentti ja 11 luvun 2 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

5 b §

Vakuutusyhdistyksen lähipiiriin kuuluvat:

1) se, jolla on yhdistyksessä kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettu määräysvalta tai joka on yhdistyksessä määräysvaltaa käyttävän määräysvallassa taikka joka kuuluu yhdistyksen kanssa samaan konserniin;

2) se, jolla omistuksen nojalla on tai voi olla vähintään yksi prosentti yhdistyksen takuuosuuksista tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta yhdistyksen konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka yhdistyksessä määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä tai säätiössä;

3) yhdistyksen toimitusjohtaja, hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja tilintarkastaja sekä 1 kohdassa tarkoitettussa yhteisössä tai säätiössä vastaavassa asemassa oleva henkilö;

4) 1—3 kohdassa tarkoitettun henkilön aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, sisarus, sisar- ja velipuoli, 1—3 kohdassa tarkoitettun henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevässä polvessa oleva sukulainen sekä mainittujen henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt;

5) yhteisö ja säätiö, jossa 2—4 kohdassa tarkoitettulla henkilöllä yksin tai toisen kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tai osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omistusta ja äänivaltaa laskettaessa sovelletaan, mitä kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n 2, 4 ja 5 momentissa ja osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään, ja yhteisön osakkaalla ja jäsenellä olevaan osuuteen luetaan häneen 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön ja 5 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan yhteisön ja säätiön omistus ja äänivalta.

7 luku

Yhdistyskokous

8 §

Varsinainen yhdistyskokous on pidettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus sekä, jos vakuutusyhdistyksellä on hallintoneuvosto, sen lausunto niistä.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

5 §

Vakuutusyhdistyksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhdistystä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan yhdistysjärjestyksen vahvistamisen edellytyksiä tai vakuutusyhdistyksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

2) vaarantavan vakuutusyhdistyksen toiminnan jatkumista; taikka

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutuksen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Vakuutusyhdistyksen kirjanpidossa ja tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutus-

toiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia ja 6 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:ää, 12 §:n 2 momenttia sekä 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen ja sen toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää ja 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6:ää ei sovelleta emoyhteisönä olevan vakuutusyhdistyksen (*emoyhdistys*) konsernitilinpäätöksen ja sen toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 3 momentin säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sovelletaan vakuutusyhdistyksen konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 a kohtaa ei sovelleta vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksessä tai konsernitilinpäätöksessä Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyviin vakuutussopimusten käsittelyyn.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutusyhdistyksen taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tavaravarastoja lukuun ottamatta ja vaihto-omaisuudella tarkoitetaan tavaravarastoja. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää. Tavaravarastoihin sovelletaan kirjanpitolain vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 16 §:ää.

Emoyhdistys saa laatia konsernitilinpäätöksen kirjanpitolain 7 a luvun 1:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Edellä 6 momentissa tarkoitettuun konsernitilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolain 1 luvun 1 §:ssä säädetään kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaisesta kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitotavasta, 5 §:ssä määräysvallasta, 6 §:ssä konserniyrityksestä, emoyrityksestä ja tytäryrityksestä, 2 luvussa liiketapahtumien kirja-

misesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päiväyksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekirjasta, 9 §:ssä tilinpäätöksen rekisteröinnistä, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvelvollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä ja 6 luvun 19 §:ssä yhdistelylaskelmien säilyttämisestä.

Edellä 6 momentissa tarkoitettuun konsernitilinpäätökseen sekä siihen liitettävään toimintakertomukseen sovelletaan, mitä tämän lain 10 luvussa 1 b §:ssä säädetään liiketahtumien kirjaamisesta, 1 c §:ssä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksen laatimisajasta, 3 §:n 6 momentissa vakuutusteknisestä vastuuvälästä ja vakavaraisuudesta, 9 c §:n 1 momentissa konsernitilinpäätöksestä ja liitetiedoista sekä 9 e §:ssä toimintakertomuksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, että edellä 6 momentissa tarkoitettussa konsernitilinpäätöksessä on annettava sellaisia lisätietoja, joiden antamiseen kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita.

1 a §

Vakuutusyhdistyksen tilikautena on kalenterivuosi. Yhdistyksen toiminnan alkaessa tai päättyessä tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

1 b §

Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava aikajärjestykseen viivytyksettä päiväkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti tai muulla jaksotuksella kolmen kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä.

1 c §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

- 1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;
- 2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman;
- 3) rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana; sekä

4) taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (*liitetiedot*).

Kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (*vertailutieto*). Jos taseen, tuloslaskelman tai rahoituslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

2 §

Tilinpäätös, toimintakertomus ja konsernitilinpäätös on annettava tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen varsinaista yhdistyskokousta.

3 §

Vakuutusyhdistyksen, joka on laatinut konsernitilinpäätöksen tämän luvun 1 §:n 6 momentissa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, on liitettävä konsernitilinpäätökseensä selvitys vakuutusteknisestä vastuuvälästä tämän luvun 5 b §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti laskettuna. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vakuutusteknisestä vastuuvälästä ja vakavaraisuuden ilmoittamisesta tilinpäätöksessä.

5 §

Käytöltään jaetut hyödykkeet kuuluvat eri omaisuusryhmiin käyttötarkoituksesta saadun jakosuhteen perusteella jaettuina.

5 c §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Raken-

nusten hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä vielä poistamatonta hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta arvonalennus voidaan jättää tekemättä, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvonpaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, taseeseen saadaan merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenon lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintamenon erotuksen suuruinen arvonorotus. Arvonorotusta vastaava määrä merkitään sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta omaan pääomaan sisältyvään arvonorotusrahastoon. Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonorotusrahastoon merkitty arvonorotus on peruutettava.

Jos rakennuksen arvoa on korotettu, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu poisto lasketaan hankintamenon ja arvonorotuksen yhteismäärästä.

Arvonorotusrahastosta voidaan siirtää aikaisempien tilikausien voitot ja tappiot sisältävään tase-erään rinnastettavaksi erilliseksi eräksi sellainen määrä, joka vastaa arvonorotuksesta tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta tehtyjä poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmaan kuluksi.

Edellä 1—3 momentissa ja 5 b §:ssä säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan ar-

vostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla vakuutusyhdistys käy kauppaa, voidaan luokitella vakuutusyhdistyksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1, 3 ja 4 momentista poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusyhdistyksen tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos vakuutusyhdistys valitsee arvostusperiaatteeksi 6 tai 7 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, vakuutusyhdistys ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—4 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—4 sekä 6 ja 7 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Jos 3 momentissa tarkoitettun korotuksen

kohteena on emoyrityksen omistamia tytäryrityksen osakkeita tai osuuksia, tytäryrityksen omistamia emoyrityksen osakkeita tai osuuksia on korotusta tehtäessä pidettävä arvottomina.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenon määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistavasta.

6 §

Pääomalaina merkitään taseeseen omana eräänään siten kuin sosiaali- ja terveystieteiden asetuksella tarkemmin säädetään.

7 §

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla takuusuuden omistuksen nojalla on tai voi olla vähintään 10 prosenttia takuusuuksista tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka osakkeen tai takuusuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää Vakuutusvalvontaviraston määräämän rajan.

9 §

Emoyhdistys on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyritysten taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin emoyhdistyksen tilinpäätös. Konsernitilinpäätökseen on sisällytettävä konsernin rahoituslaskelma, jossa on annettava selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava tämän luvun 1 c §:n 1, 2 ja 4 momentin, 2, 5, 5 a — 5 c, 6, 6 a, 7, 8 ja 9 §:n säännöksiä.

Emoyhdistyksen toimintakertomuksessa

esitetään tämän luvun 1 c §:n 3 momentissa tarkoitettut tiedot myös konsernista.

Konsernitilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Konsernitilinpäätös saadaan jättää laatimatta, jos:

1) Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisella yhteisöllä on emoyhdistyksessä vähintään yhdeksän kymmenesosan omistusosuus;

2) emoyhdistyksen muut omistajat ovat antaneet suostumuksensa laatimatta jättämiseen; sekä

3) emoyhdistyksen ja sen tytäryhteisöjen tilinpäätökset yhdistellään Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisen yhteisön konsernitilinpäätökseen, joka ilmoitetaan rekisteröitäväksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ssä mainitulla tavalla.

Konsernitilinpäätös on kuitenkin aina laadittava, jos emoyhdistys on sellainen vakuutusyhdistys, joka jakaa varoja osakkaille, antaa 11 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun rahalainan tai myöntää kyseisessä momentissa mainituille tahoille vakuuden, palauttaa pääomalainan pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään konsernitilinpäätöksestä ja emoyhdistyksen toimintakertomuksessa konsernista esitettävistä tiedoista, voidaan vakuutusyhtiölain 10 luvun tämän lain vastaavia säännöksiä soveltaa konsernitilinpäätökseen ja emoyhdistyksen toimintakertomukseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Jos vakuutusyhdistyksen tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun säännösten estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

9 c §

Tytäryhteisön tilinpäätös saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos

siihen on kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n mukainen peruste.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä kotimaisella tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin emoyhdistyksellä, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä tämän luvun 12 §:n 7 momentissa tarkoitettua poikkeusta.

9 e §

Emoyhdistyksen toimintakertomuksessa on konsernista annettava osakeyhtiölain 11 luvun 9 §:n 2 momentin mukaiset tiedot sekä soveltuvin osin osakeyhtiölain 11 luvun 9 a §:n 1—3 momentissa tarkoitettut selvitykset takuuosuuksista. Lisäksi on ilmoitettava se määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yhteisöjen on yhtiö- tai yhdistysjärjestyksen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan.

11 §

Vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen rekisteröitäväksi ilmoittamisesta ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista sovelletaan osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä.

12 §

Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettujen asetusten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten sekä kirjanpitolain 1, 6, 8 ja 9 luvun ja kirjapitoasetuksen soveltamisesta vakuutusyhdistyksiin sekä kirjanpitolain 7 a luvussa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta siltä osin kuin ne koskevat yksinomaan vakuutustoimintaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhdistyksen hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tämän luvun 1 c §:n 5 momentin, 9 c §:n 2 momentin ja 12 §:n 1 momentin sekä kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentin säännöksistä. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säädösten vastainen.

11 luku

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhdistyksen muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen

osoittamalla tappiolla sekä muilla jakokelvottomilla erillä, jotka ovat:

1) määrä, joka yhdistysjärjestyksen mukaan on siirrettävä vararahastoon tai muutoin jätettävä jakamatta; sekä

2) määrä, joka sijoitusten realisoitumattomista arvonnousuista on merkitty käyvän arvon rahastoon ja tilikauden tulokseen ja voittovaroihin.

Emoyhdistyksenä olevan vakuutusyhdistyksen tämän lain 10 luvun 1 §:n 6 momentin perusteella laaditun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen osoittamasta vapaasta omasta pääomasta ei saa jakaa voittona 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettua tasoitusmäärää vastaavaa määrää.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

5 §

Vakuutusyhdistyksen on vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhdistyskokouksesta, jossa tilinpäätös ja toimintakertomus on vahvistettu, kuitenkin viimeistään heinäkuussa tai Vakuutusvalvontaviraston hyväksymänä myöhemmän ajankohtana, toimitettava virastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomukseen on liitettävä jäljennökset 10 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista.

Vakuutusyhdistyksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuutusyhdistyksestä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan kotimaiseen tai ulkomaiseen yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.

14 luku

Sulautuminen

6 §

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan yhdistyksen osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista tai, jos sulautumisesta päättävässä yhdistyskokouksessa käsitellään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumisesta päättävään yhdistyskokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, tai välitilinpäätöksen jälkeisistä yhdistyksen asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

4) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja hallituksen selostuksesta;

5) 5 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta;

6) 3 §:n 4 momentissa ja 5 §:n 4 momentissa tarkoitettut Vakuutusvalvontaviraston suostumukset.

14 a luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §

Vakuutuskannan luovuttamista koskevaan suunnitelmaan on liitettävä sekä luovuttavan että vastaanottavan yhdistyksen osalta:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista tai, jos vakuutuskannan luovuttami-

sesta päättävässä yhdistyskokouksessa käsitellään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut vakuutuskannan luovuttamisesta päättävään yhdistyskokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen tai välitilinpäätöksen jälkeen sattuneista yhdistyksen asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

4) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä ja hallituksen selostuksesta;

5) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto vakuutuskannan luovuttamista koskevasta suunnitelmasta.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

9 §

Joka tahallaan

6) rikkoo 10 luvun 11 §:n säännöksiä tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen tai toimin-

takeutumuksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutusyhdistyksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhdistys saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti laadittu konsernitilinpäätös saadaan laatia 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta.

Tämän lain 10 luvun 5 c §:n 6—8 momenttia saadaan soveltaa 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen. Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

Aktivoidut perustamis- ja tutkimusmenot, jotka poistetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden kirjanpitolain säännösten mukaan vaikutusaikanaan, tulee ottaa 11 luvun 2 §:n 1 momenttia sovellettaessa huomioon jakokelvottomina erinä.

3.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 40 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 359/2002 sekä
muutetaan 40 §, 40 a §:n otsikko ja 3 momentti ja 40 b §, sellaisina kuin ne ovat laissa 359/2002, seuraavasti

40 §

Edustuston tilinpäätös ja toimintakertomus

Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laatimisessa noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä toimintakertomusta koskevista säännöksistä tai 40 b §:n nojalla annettusta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai mainitun pykälän nojalla annetuista Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 9 ja 11 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää sekä 6 lukua ja 7 a luvun 2—5 §:ää ei sovelleta edustuston tilinpäätöksen laatimiseen.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, edustuston tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan soveltuvien osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 6 ja 10 momentin, 1 c §:n 1—4 momentin ja 4—4 d §:n säännöksiä sekä osakeyhtiölain (734/1978) 11 luvun 6 a §:n, 9 §:n 2 ja 6 momentin ja 9 a §:n 1—3 momentin säännöksiä. Mitä mainituissa lainkohdissa säädetään osakkeista ja osakepääomasta, koskee soveltuvien osin takuuosuuksia ja takuupääomaa sekä muita yhtiöosuuksia ja niistä muodostuvaa peruspääomaa.

Edustusto saa laatia tilinpäätöksensä kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen edellyttäen, että vakuutusyhtiö, johon edustusto kuuluu, laatii tilinpäätöksensä kyseisiä standardeja noudattaen.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolain 1 luvun 1 §:ssä säädetään kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaisesta kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitoavasta, 2 luvussa liiketapahtumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päiväyksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekirjasta, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvelvollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä tase-erittelyistä ja liite-tietojen erittelyistä sekä mitä tämän lain 40 a §:n 3 momentissa säädetään tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen rekisteröimisestä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:ssä säädetään toimintakertomuksesta ja 4 d §:ssä sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevien sijoitusten esittämisestä taseessa.

40 a §

Tilinpäätöksen rekisteröinti

Edustuston on ilmoitettava tilinpäätös, toi-

mintakertomus ja tilintarkastuskertomus patentti- ja rekisterihallitukselle rekisteröitäviksi kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

40 b §

Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset sekä poikkeukset

Vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset edustuston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettua asetuksen, osakeyhtiölain tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta edustustoon.

Vakuutusvalvontavirasto voi edustuston

hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi edustuston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 40 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista ja toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä sekä kirjanpitolain 3 luvun 6 §:stä. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säästösten vastainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran edustuston kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Edustusto saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

4.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 § muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 708/2004 seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2, 3 ja 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1—6 momenttia, 3 a, 3 b, 4 d ja 7

§:ää, 11 luvun 1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

5.

Laki**eläkesäätiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätiölain (1774/1995) 40 §:n 3 momentti ja 41 b §,
 sellaisina kuin ne ovat 40 §:n 3 momentti laissa 1135/1998 ja 41 b § laissa 85/1999,
muutetaan 5 luvun otsikko, 37, 38, 39 ja 41 §, 41 a §:n 1 ja 2 momentti, 42 §, 65 §:n 1 momentti, 81 §:n 1 ja 2 momentti, 87 §, 130 § ja 134 §:n 2 momentti
 sellaisena kuin niistä ovat 37, 38, 41, ja 42 § ja 134 §:n 2 momentti laissa 85/1999, 39 § ja 41 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 1135/1998 ja 130 § osaksi laissa 582/1998 sekä
lisätään 41 a §:ään uusi 4—9 momentti seuraavasti:

5 luku

Tilinpäätös ja toimintakertomus

37 §

Eläkesäätiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai sosiaali- ja terveystieteiden tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutus toiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, ja 5—8 §:ää, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a ja 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää, 6, 7 ja 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan eläkesäätiön taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet. Aineellisiin ja aineetomiin hyödykkeisiin sovelletaan, jollei jäljempänä toisin säädetä, kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää.

38 §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;

2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman, sekä

3) taseen ja tuloslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (*liitetiedot*).

Kustakin taseen ja tuloslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (*vertailutieto*). Jos taseen tai tuloslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot eläkesäätiön

toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

39 §

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, jollei Vakuutusvalvontavirasto eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta. Tilintarkastajien on annettava tilintarkastuskertomus kuukauden kuluessa hallitukselle

41 §

Taseeseen merkitään:

1) rahat ja muut kuin taseessa sijoituksiksi merkittävät saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) eläkevastuu 43 §:n säännöksiä ja sosiaali- ja terveystieteiden sekä Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä noudattaen lasketun arvoon; sekä

3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty 1 momentin 1 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

41 a §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään ”sijoitukset” sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakenusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveystieteiden erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidet-

tävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Edellä 1—3 momentissa ja 41 §:ssä säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla eläkesäätiö käy kauppaa voidaan luokitella kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1 ja 3 momentista poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisestä, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Eläkesäätiön tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos eläkesäätiö valitsee arvostusperiaatteeksi 4 tai 5 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, säätiö ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—3 momentissa määriteltyjä arvos-

tusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen esittämistä vasta.

42 §

Vakuustoittoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, taseen ja tuloslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuustoittoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkesäätiön tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettun asetuksen sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta eläkesäätiöihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkesäätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -

asetuksen tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 1 momentista ja kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentista sekä 3 luvun 6 §:stä.

65 §

Eläkesäätiön on vuosittain viiden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä tai Vakuutusvalvontaviraston määräämänä myöhempänä ajankohtana toimitettava virastolle tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastajien lausunto sekä vahvistetun kaavan mukainen tilastokertomus toiminnastaan.

81 §

Kun eläkesäätiö on asetettu selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta sitä ei vielä ole tehty. Soveltuvin osin on noudatettava, mitä tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuksesta säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta laadittava erillinen tilinpäätös ja toimintakertomus.

87 §

Selvitysmiesten on laadittava kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus nel-

jän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, heidän on samalla ilmoitettava, mistä syystä se on viivästynyt.

130 §

Joka

1) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, toimintakertomuksen tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai eläkesäätiön selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta tai

2) Vakuutusvalvontaviraston 69 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa eläkesäätiön hallinnassa olevaa omaisuutta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *eläkesäätiörikoksesta* sakkoon.

134 §

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista eläkesäätiöiden tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksista on jokaisella oikeus saada tieto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran eläkesäätiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Eläkesäätiö saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa lain tullessa voimaan.

6.

Laki**vakuutuskassalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 72 a §:n 1 ja 2 momentti, 72 b §, 73 §:n 3 momentti ja 74 c §,

sellaisina kuin ne ovat, 72 a §:n 1 ja 2 momentti, 72 b § ja 73 §:n 3 momentti laissa 1136/1998 ja 74 c § laissa 84/1999,

muutetaan 6 luvun otsikko, 70, 72 ja 74 a §, 74 b §:n 1 ja 2 momentti, 77 §, 97 §:n 1 momentti, 115 ja 118 §, 123 §:n 1 momentti, 132 §:n 7 momentti, 155 §:n 2 momentti, 163 § ja 167 §:n 2 momentti

sellaisina kuin niistä ovat, 70, 72, 74 a ja 77 § ja 167 §:n 2 momentti mainitussa laissa 84/1999, 74 b §:n 1 ja 2 momentti mainitussa laissa 1136/1998, 132 §:n 7 momentti laeissa 1322/1997 ja 420/2003 ja 163 § osaksi laissa 583/1998 sekä

lisätään 74 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1136/1998 uusi 4—9 momentti seuraavasti:

6 luku

Tilinpäätös ja toimintakertomus

70 §

Vakuutuskassan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuustoitominnan erityisluonteen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia ja 5—8 §:ää 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a ja 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää, 6, 7 ja 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutuskassan tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutuskassan taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet. Aineellisiin ja

aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan, jollei jäljempänä toisin säädetä, kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää.

72 §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

- 1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;
- 2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman; sekä
- 3) taseen ja tuloslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (*liitetiedot*).

Kustakin taseen ja tuloslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (*vertailutieto*). Jos taseen tai tuloslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot vakuutuskassan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden

on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille vähintään kuukautta ennen varsinaista kassankokousta.

74 a §

Taseeseen merkitään:

1) rahat ja muut kuin sijoituksiksi merkitävät saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) vastuovelka 79 §:n ja 80 §:n 2 momentin säännöksiä ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty saamisista 1 momentin 1 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

74 b §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään ”sijoitukset” sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Edellä 1—3 momentista säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista, ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla vakuutuskassa käy kauppaa, voidaan luokitella kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Vakuutusvalvontavirasto antaa ministeriön asetusta täydentävät tarkemmat määräykset käyvän arvon arvostuksen edellytyksistä ja määrittämisestä. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1 ja 3 momentista säädetystä poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisestä, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto antaa ministeriön asetusta täydentävät tarkemmat määräykset käyvän arvon arvostuksen edellytyksistä ja määrittämisestä.

Vakuutuskassan tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos kassa valitsee arvostusperiaatteeksi 4 tai 5 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, kassa ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanlaisesti 1—3 momentissa määritellyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi

tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenojen määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen esittämistä vasta.

77 §

Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, taseen ja tuloslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutuslaskennan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettun asetuksen sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta vakuutuslaskentoihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutuslaskennan hakemuksesta erityisestä syystä määrätä ajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutuslaskennan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, sosiaali- ja terveysmi-

nisteriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määrätä ajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 1 momentista ja kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentista sekä 3 luvun 6 §:stä.

97 §

Vakuutuslaskennan on vuosittain kuukauden kuluessa siitä kassankokouksesta, jossa tilinpäätös ja toimintakertomus on vahvistettu, toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastajien lausunto ja sanotun kassankokouksen pöytäkirja sekä samalla tai viraston määräämänä ajankohtana vahvistetun kaavan mukainen kertomus toiminnastaan.

115 §

Kun vakuutuslaskennassa on asetettu selvitystilaa, selvitysmiesten on viivytyksettä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei vielä ole esitetty kassankokouksessa. Tämä tilinpäätös ja toimintakertomus on mahdollisimman pian esitettävä kassankokouksessa. Soveltuvien osien on noudatettava, mitä tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastuskertomuksesta säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös ja toimintakertomus.

118 §

Selvitysmiesten on laadittava kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus, jotka on esitettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä kassankokouksen hyväksyttäväksi. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, on heidän samalla ilmoitettava, mistä syystä se on viivästynyt.

123 §

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiesten tulee mahdollisimman pian antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla koko selvitysmenet-

telyä koskeva kertomus. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus vakuutuskassan omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätöksiä ja toimintakertomuksia koskevat asiakirjat koko selvitystilan ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajille, joiden tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilan aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus.

132 §

Seuraavat asiakirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kassankokousta pidettävä kassan toimistossa jäsenten ja osakkaiden tai edustajiston jäsenten nähtävinä sekä asetettava nähtäviksi kassankokouksessa:

1) sulautumista tai vastuun siirtämistä koskeva sopimus;

2) hallituksen selostus niistä seikoista, joilla voi olla merkitystä harkittaessa sulautumista tai vastuun siirtämistä koskevan sopimuksen hyväksymistä;

3) jos vastaanottava vakuutuslaitos on vakuutuskassa, sen säännöt ja niitä koskeva sulautumisesta tai vastuun siirtämisestä johtuva muutosehdotus; sekä

4) jäljennökset sulautuvan ja vastaanottavan kassan viimeistä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista tai, jos kyseessä on vastuun siirtäminen toiseen kassaan, luovuttavan kassan ja vastaanottavan kassan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista asiakirjoista.

155 §

Kassankokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä tai kanteen nostamatta jättämisestä ei estä kassaa nostamasta kannetta, milloin kassankokoukselle ei tilinpäätöksessä, toimintakertomuksessa tai tilintarkastus-

kertomuksessa taikka muutoin ole annettu olennaisesti oikeita ja täydellisiä tietoja kanteen perustana olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä.

163 §

Joka

1) toimii toisen välikätenä tässä laissa tai vakuutuskassan säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan säännöksen tai määräyksen kiertämiseksi,

2) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, toimintakertomuksen tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai kassan selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta tai

3) Vakuutusvalvontaviraston 101 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa kassan hallinnassa olevaa omaisuutta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *vakuutuskassarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

167 §

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista kassojen tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksista on jokaisella oikeus saada tieto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutuskassan kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutuskassa saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

7.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 37 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 51 §:n 2 momentti, 51 b §:n 1 momentti, 7 luvun otsikko, 54 §, 54 a §:n 1—3 ja 6 momentti ja 57 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 37 §:n 1 momentti, 51 §:n 2 momentti, 51 b §:n 1 momentti, 54 §, 54 a §:n 1—3 ja 6 momentti sekä 57 §:n 1 momentti laissa 485/2002 sekä 44 §:n 2 momentti osaksi laeissa 1253/1995 ja 739/1966 seuraavasti:

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

1) huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;

2) ratkaista eläkeasiat;

3) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevista asioista;

4) huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että eläkekassalla on toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät;

5) hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma;

6) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;

7) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;

8) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös ja toimintakertomus;

9) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

10) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

44 §

Varsinaisessa kokouksessa on:

1) esitettävä tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus;

2) käsiteltävä kysymys edellisen vuoden tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta;

3) päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin edellisen vuoden hallinto ja tilinpäätös antavat aiheita;

4) määrättävä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajain palkkiot;

5) valittava tilintarkastajat ja heidän varamiestensä; sekä

6) käsiteltävä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistaminen sekä päätöksen teko toimenpiteestä, johon edellisen vuoden hallinto ja siitä tehty tili antavat aiheita, on siirrettävä viimeistään kahden viikon kuluessa ilman eri kutsua pidettävään jatkokokoukseen, jos siitä tehdään ehdotus, jota ei vastusteta tai jonka puolesta äänestyksessä annetaan vähintään kaksi kolmannesta saapuvilla olevien äänistä. Samalla on myös päätettävä jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

51 §

Eläkekassan kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä hallintoa tarkastamaan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päättyttyä pidettävässä eläkekassan valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

51 b §

Eläkekassan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkekassaa koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan eläkekassan toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan eläkekassan toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

7 luku

Eläkekassan tilinpäätös, toimintakertomus ja omaisuus

54 §

Eläkekassan kirjanpidossa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä taikka 54 a §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, eläkekassan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan myös soveltuvien osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 1 §:n 5 ja 6 momenttia, 1 a—1 c, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa ja 2 momenttia sekä 4 c §:ää.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9 ja 11 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2-5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkekassan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Eläkekassa on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvien osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa, 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentissa, 4

ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja 2 momentissa, 4 c §:ssä, 11 §:n 1 momentin 2—4 virkkeessä, 3—5 ja 8 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkekassan konsernitilinpäätöksen ja emoyrityksenä olevan eläkekassan toimintakertomuksen laatimiseen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille vähintään kuukausi ennen eläkekassan valtuuskunnan kokousta.

54 a §

Eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase-, ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkekassan ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä toimintakertomusta koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettua asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkekassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määräjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 54 §:n 4 momentista, vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momentista ja 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista.

57 §

Merimieseläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen. Eläkekassan tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomus on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran eläkekassan kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Eläkekassa saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

8.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 17 b §, 17 c §:n 2 momentti, 17 e §:n 1 momentti, 17 f §:n 1 momentti ja 17 g §:n 1—3 ja 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 484/2002, seuraavasti:

17 b §

Eläkelaitoksen kirjanpidossa, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä tai 17 g §:ssä tarkoitettusta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksesta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, eläkelaitoksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 5 ja 6 momenttia, 1 a—1 c, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa sekä 2 momenttia sekä 4 c §:ää.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9 ja 11 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2-5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Eläkelaitos on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa, 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentissa, 4 ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 momentissa, 4 c §:ssä, 11 §:n 1 momentin 2—4 virkkeessä sekä 3—5 ja 8 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

päätöksen ja emoyrityksenä olevan eläkelaitoksen toimintakertomuksen laatimiseen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on viimeistään tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä annettava tilintarkastajille, joiden tulee seuraavan huhtikuun 15 päivään mennessä antaa hallitukselle tilintarkastuskertomuksensa.

17 c §

Eläkelaitoksen kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä hallintoa tarkastamaan valtuuskunnan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päätyttyä pidettävässä eläkelaitoksen valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

17 e §

Eläkelaitoksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkelaitosta koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan eläkelaitoksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan eläkelaitoksen toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

17 f §

Eläkelaitoksen tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta Vakuutusvalvontavirastolle sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan:

1) maatalousyrittäjien eläkelain alaisen muun toimintansa kuin ryhmähenkivakuutuksen osalta eläketurvakeskukselle;

2) maatalousyrittäjien luopumisetuusia koskevien lakien alaisen toimintansa osalta maa- ja metsätalousministeriölle; sekä

3) koko toimintansa osalta Vakuutusvalvontavirastolle.

17 g §

Eläkelaitoksen harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase-, ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkelaitoksen ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä toimintakertomusta koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitetun asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkelaitokseen.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 17 b §:n 4 momentista sekä vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momentista ja 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran

eläkelaitoksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Eläkelaitos saa soveltaa tätä la-
kia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 4 e ja 10 §, 11 b §:n 1 momentti sekä 11 luvun 5 §:n 1 momentin 9 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 4 e §, ja 11 b §:n 1 momentti laissa 1204/1998, 10 luvun 10 § laissa 611/1997 ja osaksi mainitussa laissa 1204/1998, ja 11 luvun 5 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 416/2004,

muutetaan 1 luvun 3 §:n 3 momentti, 8 luvun 7 §:n 1 momentti ja 8 a §:n 4 momentti, 9 luvun 3 a §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko, 1, 1 b ja 1 c §, 2 §:n 6 momentti, 4 b §:n 1 momentin 2 kohta, 4 c §:n 1, 2 ja 4—6 momentti, 4 d §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 11, 11 a ja 12 §, 13 §:n 2 momentti ja 14 §, 12 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 luvun 1 §:n 2 momentti ja 2 §, 16 luvun 7 §, 16 a luvun 5 § sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta ja 10 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 §:n 3 momentti ja 14 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 389/1995, 8 luvun 8 a §:n 4 momentti ja 12 luvun 2 §:n 1 momentti laissa 611/1997, 9 luvun 3 a §:n 1 momentti laissa 1022/1996, 10 luvun 2 §:n 6 momentti laissa 1087/1996, 10 luvun 4 b §:n 1 momentin 2 kohta, 4 c §:n 1, 2 ja 4—6 momentti, 4 d §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, ja 12 § sekä 12 luvun 2 §:n 1 momentti laissa 1204/1998, 10 luvun 1 § mainitussa laissa 1204/1998 ja osaksi laissa 79/1999 sekä 1 c, 11 a ja 14 § sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta mainitussa laissa 79/1999, 10 luvun 1 b § laissa 49/2002, 10 luvun 13 §:n 2 momentti laissa 109/1999, 10 luvun 11 § mainitussa laissa 1204/1998 ja osaksi laissa 949/2000 ja 707/2004 ja 14 luvun 2 §:n 3 momentti mainitussa laissa 949/2000, 16 luvun 7 § ja 16 a luvun 5 § mainitussa laissa 611/1997 ja osaksi mainitussa laissa 1204/1998 sekä 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 416/2004 sekä

lisätään 10 luvun 2 §:ään uusi 7 momentti, 4 c §:ään uusi 7—11 momentti ja 12 luvun 2 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleisiä säännöksiä

Yleisiä säännöksiä

3 §

3 §

Henkivakuutuksella tarkoitetaan henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (79/267/ETY) tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin kuu-

Henkivakuutuksella tarkoitetaan henkivakuutuksesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2002/83/EY) tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa. **Vahinkovakuutuksella** tarkoitetaan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen

luvaa toimintaa. *Vahinkovakuutuksella* tarkoitetaan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa sekä jälleenvakuutusta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutusluokista.

8 luku

Yhtiökokous

7 §

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä, jos yhtiöllä on hallintoneuvosto, sen lausunto niistä.

8 a §

Milloin yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, on tilinpäätöstä koskevat asiakirjat tai niiden jäljennökset pidettävä vähintään viikon ajan ennen kokousta yhtiön pääkonttorissa osakkaiden nähtävinä ja viivytyksettä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 a §

Vakuutusyhtiön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle vakuutusyhtiötä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan toimiluvan antamisen edellytyksiä tai vakuutusyhtiön toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa sekä jälleenvakuutusta. Vakuutusluokista säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

8 luku

Yhtiökokous

7 §

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös, *toimintakertomus* ja tilintarkastuskertomus sekä, jos yhtiöllä on hallintoneuvosto, sen lausunto niistä.

8 a §

Milloin yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöstä ja *toimintakertomusta*, on tilinpäätöstä ja *toimintakertomusta* koskevat asiakirjat tai niiden jäljennökset pidettävä vähintään viikon ajan ennen kokousta yhtiön pääkonttorissa osakkaiden nähtävinä ja viivytyksettä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 a §

Vakuutusyhtiön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava *Vakuutusvalvontavirastolle* vakuutusyhtiötä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan toimiluvan antamisen edellytyksiä tai vakuutusyhtiön toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

2) vaarantavan vakuutusyhtiön toiminnan jatkumisen; tai

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutuksen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

2) vaarantavan vakuutusyhtiön toiminnan jatkumisen; tai

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, vakuutusyhtiön tilinpäätökseen sovelletaan myös osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n, 9 §:n 2, 4 ja 6 momentin sekä 9 a ja 14 §:n säännöksiä. Mitä näissä lainkohdissa säädetään osakkeista ja osakepääomasta, sovelletaan soveltuvin osin keskinäisen vakuutusyhtiön takuuosuuksiin ja takuupääomaan.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 6 §:ää ja 13 §:n 1 momenttia, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 12 §:n 2 momenttia, 13 ja 16 §:ää, 17 §:n 1 momenttia ja 20 §:ää sekä 7 lukua ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 momenttia ja 7 §:n 6 momenttia ei sovelleta vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen laatimiseen.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, vakuutusyhtiön tilinpäätökseen *ja toimintakertomukseen* sovelletaan myös osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n, 9 §:n 2, 4 ja 6 momentin sekä 9 a §:n 1—3 momentin ja 14 §:n säännöksiä. Mitä näissä lainkohdissa säädetään osakkeista ja osakepääomasta, sovelletaan soveltuvin osin keskinäisen vakuutusyhtiön takuuosuuksiin ja takuupääomaan.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista *sosiaali- ja terveysministeriön* määräyksistä tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 6 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* laatimiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen *ja emoyhtiön toimintakertomuksen* laatimiseen. Kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 3 momentin säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 3 momentissa mainittuja säännöksiä, sovelletaan vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen*

laatimiseen.

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 a kohtaa ei sovelleta vakuutusyhtiön tilinpäätöksessä tai konsernitilinpäätöksessä Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyvien vakuutussopimusten käsittelyyn.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutusyhtiön taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tavaravarastoja lukuun ottamatta ja vaihtomaisuudella tarkoitetaan tavaravarastoja. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 3 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää. Tavaravarastoihin sovelletaan kirjanpitolain vaihtomaisuutta koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 3 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 16 §:ää.

Kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudatetaan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisessa siten, että:

1) sellainen vakuutusyhtiö ja vakuutusomistusyhteisö, joka on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 (IAS-asetus) 4 artiklassa tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö, laatii konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen;

2) jos 1 kohdassa tarkoitettu vakuutusyhtiö ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä, sen on laadittava tilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen; sekä

3) muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu vakuutusyhtiö saa laatia konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Edellä 7 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa säädetään 1 luvun 1 §:ssä kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaisesta kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitotavasta, 5 §:ssä määräysvallasta, 6 §:ssä konserniyrityksestä, emoyrityksestä ja tytäryrityksestä, 2 luvussa liiketapahtumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päivityksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekir-

jasta, 9 §:ssä tilinpäätöksen rekisteröinnistä, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvelvollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä ja 6 luvun 19 §:ssä yhdistelylaskelmien säilyttämisestä.

Edellä 7 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä niihin liitettävään toimintakertomukseen sovelletaan, mitä tämän lain 10 luvussa säädetään 1 b §:ssä liiketapahtumien kirjaamisesta, 1 c §:ssä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksen laatimisajasta, 2 §:n 7 momentissa vakuutusteknisestä vastuuvelas- ta ja vakavaraisuudesta, 4 d §:ssä sijoitus- sidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevien sijoitusten esittämisestä ta- seessa, 11 §:n 1 momentissa konsernitilin- päätöksestä ja liitetiedoista sekä 11 ja 12 §:ssä toimintakertomuksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, että edellä 7 momentissa tarkoitettussa tilinpäätöksessä ja konserniti- linpäätöksessä on annettava sellaisia lisä- tietoja, joiden antamiseen kansainväliset ti- linpäättösstandardit eivät velvoita.

1 b §

Tilinpäätös on laadittava kolmen kuukau- den kuluessa tilikauden päättymisestä.

1 b §

Käteisellä rahalla suoritetut maksut on kirjattava aikajärjestykseen viipymättä päi- väkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan teh- dä kuukausikohtaisesti tai muulla vastaa- valla jaksotuksella kolmen kuukauden kulu- essa kalenterikuukauden tai jakson päättä- misestä.

1 c §

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodos- tettava yhtenäinen kokonaisuus.

1 c §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, jo- ka sisältää:

- 1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;
- 2) tuloksen muodostumista kuvaavan tu- loslaskelman;
- 3) rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käy- töstä tilikauden aikana; sekä
- 4) taseen, tuloslaskelman, ja rahoituslas- kelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (**liite- tiedot**).

Kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoi- tuslaskelman erästä on esitettävä vastaava

2 §

Jos vakuutuksen on antanut yhtä useampi vakuutuslaitos yhteisesti ehdoin, että ne ovat vastuussa omasta ja toistensa puolesta, saadaan sellaisesta ehdosta huolimatta jättää vastuovelkaan ottamatta se osa vastuun pääoma-arvosta, joka sopimuksen mukaan kuuluu toiselle suomalaiselle vakuutusyhtiölle tai ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle, jollei se ole selvitystilassa tai 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa. Viimeksi mainituissa tapauksissa tai kun kysymyksessä on muu ulkomainen vakuutusyhtiö, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus päättää, saadaanko ja missä määrin toiselle vakuutuslaitokselle kuuluvan vastuun pääoma-arvo jättää vastuovelkaan ottamatta.

4 b §

Taseeseen merkitään:

2 §

Jos vakuutuksen on antanut yhtä useampi vakuutuslaitos yhteisesti ehdoin, että ne ovat vastuussa omasta ja toistensa puolesta, saadaan sellaisesta ehdosta huolimatta jättää vastuovelkaan ottamatta se osa vastuun pääoma-arvosta, joka sopimuksen mukaan kuuluu toiselle suomalaiselle vakuutuslaitokselle tai ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle, jollei se ole selvitystilassa tai 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa. Viimeksi mainituissa tapauksissa tai kun kysymyksessä on muu ulkomainen vakuutusyhtiö, *Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus päättää, saadaanko ja missä määrin toiselle vakuutuslaitokselle kuuluvan vastuun pääoma-arvo jättää vastuovelkaan ottamatta.

Vakuutusyhtiön, joka on laatinut tilinpäätöksensä tämän luvun 1 §:n 7 momentissa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, on esitettävä tilinpäätöksen liitetietona vakuutustekninen vastuovelka tämän luvun 4 b §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti laskettuna. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vakuutusteknisen vastuuvelan ja vakavaraisuuden ilmoittamisesta tilinpäätöksessä.

4 b §

Taseeseen merkitään:

2) vakuutustekninen vastuovelka tämän luvun 2 §:n, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 14 §:n ja vakuutusyhtiön vastuuvelan laskentaperiaatteista annetun asetuksen (463/1995) säännöksiä sekä asianomaisen ministeriön määräyksiä ja päätöksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

2) vakuutustekninen vastuovelka tämän luvun 2 §:n, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 14 §:n ja vakuutusyhtiön vastuuvelan laskentaperiaatteista annetun asetuksen (248/1999) säännöksiä sekä sosiaali- ja terveysministeriön määräyksiä ja päätöksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

4 c §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä vielä poistamatonta hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei asianomainen ministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta arvonalennus voidaan jättää tekemättä, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitetun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistavasta.

4 c §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien *taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien* sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä vielä poistamatonta hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei *sosiaali- ja terveysministeriö* erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta arvonalennus voidaan jättää tekemättä, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut *vastaavat* raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla *sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.*

Jos rakennuksen arvoa on korotettu, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu poisto lasketaan hankintameno ja arvonorotuksen yhteismäärästä. Arvonkorotusrahastosta voidaan siirtää aikaisempien tilikausien voitot ja tappiot sisältävään tase-erään rinnastettavaksi erilliseksi eräksi sellainen määrä, joka vastaa arvonorotuksesta tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta tehtyjä poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmaan kuluksi.

Edellä 1—3 momentissa ja 4 b §:ssä säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon

muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla vakuutusyhtiö käy kauppaa voidaan luokitella vakuutusyhtiön kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Virasto antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1, 3 ja 4 momentista poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusyhtiön tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos vakuutusyhtiö valitsee arvostusperiaatteeksi 5 tai 6 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, vakuutusyhtiö ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1–4 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1–4 momentissa tarkoitetun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1–4 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten, kuin Vakuutusvalvontavi-

rasto tarkemmin määrää.

Jos 3 momentissa tarkoitettun korotuksen kohteena on emoyrityksen omistamia tytäryrityksen osakkeita tai osuuksia, tytäryhteisön omistamia emoyrityksen osakkeita tai osuuksia on korotusta tehtäessä pidettävä arvottomina.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenon määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistävasta.

4 d §

Mitä 4 c §:n 1—5 momentissa ja 12 luvun 2 b §:ssä säädetään, ei koske sijoitussidonnaisia vakuutuksia.

4 d §

Mitä 4 c §:n 1—9 momentissa säädetään, ei koske sijoitussidonnaisia vakuutuksia.

4 e §

Jos taseen vastaaviin merkittyjen aineettomien hyödykkeiden tai kaluston todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi.

Taseen vastaavissa muuhun omaisuuteen merkittyihin tavaravarastoihin sovelletaan kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 4 momentin sekä 5 luvun 6 §:n ja 19 §:n vaihtomaisuutta koskevia säännöksiä.

Taseen vastaaviin merkittyjen omien ja emoyhtiön osakkeiden tai osuuksien hankintamenosta voidaan tehdä arvonalennus arvostamalla ne tilinpäätöspäivän käypään arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty 1—2 momentin perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

5 §

Pääomalaina merkitään taseeseen omana eränään siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on vel-

4 e §

(kumotaan)

5 §

Pääomalaina merkitään taseeseen omana eränään siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on vel-

vollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. Mitä tässä luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä, sovelletaan soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava 1 b, 1 c, 4, 4 a—4 e, 5, 8 ja 9 §:n sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

Konsernitilinpäätös saadaan jättää laatimatta, jos:

1) Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisella yhteisöllä on emoyhtiössä vähintään yhdeksän kymmenesosan omistusosuus;

2) emoyhtiön muut omistajat ovat antaneet suostumuksensa laatimatta jättämiseen; sekä

3) emoyhtiön ja sen tytäryhteisöjen tilinpäätökset yhdistellään Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisen yhteisön konsernitilinpäätökseen, joka ilmoitetaan rekisteröitäväksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ssä mainitulla tavalla.

Konsernitilinpäätös on kuitenkin aina laadittava, jos emoyhtiö on julkinen vakuutusyhtiö tai sellainen yksityinen vakuutusyhtiö, joka jakaa varoja osakkaille, antaa 12 luvun 5 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitetun rahanlainan tai vakuuden, palauttaa pääomallainan pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä.

vollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. *Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyritysten taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin emoyhtiön tilinpäätös. Konsernitilinpäätöksen on sisällytettävä konsernin rahoituslaskelma, jossa on annettava selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.*

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentin, 4, 4 a—4 d, 5, 8 ja 9 §:n ja 14 §:n 2 momentin sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

Emoyhtiön toimintakertomuksessa esitetään tämän luvun 1 c §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot myös konsernista.

Konsernitilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Konsernitilinpäätös saadaan jättää laatimatta, jos:

1) Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisella yhteisöllä on emoyhtiössä vähintään yhdeksän kymmenesosan omistusosuus;

2) emoyhtiön muut omistajat ovat antaneet suostumuksensa laatimatta jättämiseen; sekä

3) emoyhtiön ja sen tytäryhteisöjen tilinpäätökset yhdistellään Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisen yhteisön konsernitilinpäätökseen, joka ilmoitetaan rekisteröitäväksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ssä mainitulla tavalla.

Konsernitilinpäätös on kuitenkin aina laadittava, jos emoyhtiö on julkinen vakuutusyhtiö tai sellainen yksityinen vakuutusyhtiö, joka jakaa varoja osakkaille, antaa 12 luvun 5 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitetun rahanlainan tai vakuuden, palauttaa pääomallainan pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä.

Mitä tässä luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä ja emoyhtiön toimintakertomuksessa konsernista esitettävistä tiedoista, sovelletaan soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen ja emoyhtiön toimintakertomukseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyh-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 3 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

11 a §

Tytäryhteisön tilinpäätös saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos siihen on kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n mukainen peruste. Lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan tytär- tai osakkuusyhtiön tilinpäätöstietoja ei saa yhdistellä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen. *Jos lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan yhtiön yhdistelemättä jättämisestä seuraisi, ettei konsernitilinpäätös anna oikeaa ja riittävää kuvaa konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, on konsernitilinpäätöksen liitetietoina ilmoitettava tätä varten tarpeelliset lisätiedot.*

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä tytäryhteisöllä on oltava sama tilikausi kuin emoyhtiöllä, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä 14 §:n 6 momentissa tarkoitettua poikkeusta. *Jos konsernitilinpäätökseen yhdisteltävän tytäryhteisön tilikausi päättyy yli kuusi kuukautta ennen emoyhtiön tilikauden päättymistä, on konsernitilinpäätökseen yhdisteltävä tytäryhteisön välitilinpäätös, joka laaditaan emoyhtiön tilikauden päättymispäivälle.*

11 b §

Jos vakuutuksenottajalle oikeuksia tuottava konserni- tai osakkuusyhteisöjen välinen liiketoimi on tehty tavanomaisilla markkinaehdoilla, voidaan liiketoimesta syntynyt taseeseen aktivoitu sisäinen kate jättää konsernitilinpäätöksessä vähentämättä. Konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa on ilmoitettava tällaiset poikkeukset sekä niiden vaikutus konsernin toiminnan tulokseen ja

tionä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Jos vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun säännösten estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

11 a §

Tytäryhteisön tilinpäätös saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos siihen on kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n mukainen peruste. Lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavan tytär- tai osakkuusyhtiön tilinpäätöstietoja ei saa yhdistellä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä *kotimaisella* tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin *emoyhtiönä* olevalla vakuutusyhtiöllä, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä tämän luvun 14 §:n 7 momentissa tarkoitettua poikkeusta.

11 b §

(1 mom. kumotaan)

taloudelliseen asemaan, jos vaikutus on olennainen.

12 §

Emoyhtiön toimintakertomuksessa on konsernista annettava *10 §:n 2 momentissa sekä* osakeyhtiölain 11 luvun 9 §:n 2 momentissa ja 9 a §:ssä tarkoitetut selvitykset. Lisäksi on ilmoitettava se määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yhtiöiden on yhtiöjärjestyksen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan.

13 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun katsauksen julkistamista sekä sen sisältöä koskevat määräykset antaa sekä poikkeukset myöntää kuitenkin osakeyhtiölain 11 luvun 12 §:stä poiketen asianomainen ministeriö.

14 §

Asianomainen ministeriö antaa vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat määräykset vakuutusyhtiön ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöstiedotteen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen

12 §

Emoyhtiön toimintakertomuksessa on konsernista annettava osakeyhtiölain 11 luvun 9 §:n 2 momentissa ja *9 a §:n 1—3 momentissa* tarkoitetut selvitykset. Lisäksi on ilmoitettava se määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yhtiöiden on yhtiöjärjestyksen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan.

13 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetun katsauksen julkistamista sekä sen sisältöä koskevat määräykset antaa sekä poikkeukset myöntää kuitenkin osakeyhtiölain 11 luvun 12 §:stä poiketen *Vakuutusvalvontavirasto*.

14 §

Vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat *säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.*

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, *toimintakertomuksen*, osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöstiedotteen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, *sosiaali- ja terveysministeriön* 1 momentissa tarkoitettujen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määräysten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta vakuutusyhtiöihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutusyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 1 b §:stä, 11 §:n 1 momentista, 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, taseerittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säädösten vastainen.

11 luku

Toimintapääoma

5 §

9) vakuutusyhtiön suorassa omistuksessa olevien omien osakkeiden tai takuuosuuksien määrä;

asetusten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten sekä kirjanpitolain 1, 6, 8 ja 9 luvun ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta vakuutusyhtiöihin sekä kirjanpitolain 7 a luvussa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta siltä osin kuin ne koskevat yksinomaan vakuustustoimintaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutusyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, *sosiaali- ja terveysministeriön* tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia *tämän luvun 1 c §:n 5 momentin*, 11 a §:n 2 momentin, *14 §:n 1 momentin ja kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentin säännöksistä*. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säädösten vastainen.

11 luku

Toimintapääoma

5 §

(1 momentin 9 kohta kumotaan)

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhtiön muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen osoittamalla tappiolla sekä muilla jakokelvottomilla erillä, jotka ovat:

1) taseeseen aktivoituja perustamismenoja vastaava määrä;

1 a) taseeseen aktivoituja tutkimusmenoja ja muita kuin kirjanpitolain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettuja kehittämismenoja vastaava määrä;

2) osakeyhtiölain 11 luvun 6 a §:ssä tarkoitettu omien ja emoyhtiön osakkeiden hankintameno sekä omien tai emoyhtiön takuusuuksien vastaava hankintameno; sekä

3) määrä, joka yhtiöjärjestyksen mukaan on siirrettävä vararahastoon tai muutoin jätettävä jakamatta.

14 luku

Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta

1 §

Vakuutusyhtiön talouden valvonta myös sen harjoittaman 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutusliikkeen osalta kuuluu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle. Talouden valvonta käsittää erityisesti vakuutusyhtiön vakavaraisuuden, vakuutusteknisen vastuuvelan, sen katteena olevien varojen sekä vahinkovakuutusluokan 18 (*matka-apu*) harjoittamiseen käytettävissä olevien voimavarojen tarkastamisen.

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhtiön muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen osoittamalla tappiolla sekä muilla jakokelvottomilla erillä, jotka ovat:

1) määrä, joka yhtiöjärjestyksen mukaan on siirrettävä vararahastoon tai muutoin on jätettävä jakamatta; sekä

2) määrä, joka sijoitusten realisoitumattomista arvonnousuista on merkitty käyvän arvon rahastoon ja tilikauden tulokseen ja voittovaroihin.

Emoyhtiönä olevan vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön tämän lain 10 luvun 1 §:n 7 momentin perusteella laaditun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen osoittamasta vapaasta omasta pääomasta ei saa jakaa voittona 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tasoitusmäärää vastaavaa määrää.

14 luku

Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta

1 §

Vakuutusyhtiön talouden valvonta myös sen harjoittaman 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutusliikkeen osalta kuuluu *Vakuutusvalvontavirastolle*. Talouden valvonta käsittää erityisesti vakuutusyhtiön vakavaraisuuden, vakuutusteknisen vastuuvelan, sen katteena olevien varojen sekä vahinkovakuutusluokan 18 (*matka-apu*) harjoittamiseen käytettävissä olevien voimavarojen tarkastamisen.

2 §

Vakuutusyhtiön tulee vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhtiökokouksesta, jossa tilinpäätös on vahvistettu, kuitenkin viimeistään heinäkuussa tai sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymänä myöhempänä ajankohtana, toimittaa ministeriölle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

Henkivakuutusyhtiön on lisäksi ennen tilintarkastuksen alkamista toimitettava ministeriölle selostus vastuuvelan laskemisesta sekä ministeriön määräämässä ajassa tutkimus vakuutusliikkeestä. Mainittu selostus ja tutkimus on laadittava ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti.

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on vuosittain toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä viraston määräämässä ajassa.

16 luku

Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus

7 §

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä koskevistä asiakirjoista tai, jos sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä koskevistä asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvien osin tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

2 §

Vakuutusyhtiön tulee vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhtiökokouksesta, jossa tilinpäätös ja toimintakertomus on vahvistettu, kuitenkin viimeistään heinäkuussa tai Vakuutusvalvontaviraston hyväksymänä myöhempänä ajankohtana, toimittaa virastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

Henkivakuutusyhtiön on lisäksi ennen tilintarkastuksen alkamista toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle selostus vastuuvelan laskemisesta sekä viraston määräämässä ajassa tutkimus vakuutusliikkeestä. Mainittu selostus ja tutkimus on laadittava viraston antamien ohjeiden mukaisesti.

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on vuosittain toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle oma tilinpäätöksensä ja toimintakertomuksensa sekä konsernitilinpäätöksensä viraston määräämässä ajassa.

16 luku

Sulautuminen ja vähemmistöosakkeiden lunastus

7 §

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevistä asiakirjoista tai, jos sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevistä asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, jotka eivät saa olla neljää kuukautta vanhempia ja jotka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvien osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) jäljennös viimeisen tilinpäätöksen jälkeen laaditusta osavuositarkastuksesta, jos tarkastuskausi ei sisälly välitilinpäätökseen;

4) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, välitilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

5) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, osavuositarkastuksesta ja hallituksen selostuksesta;

6) 6 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta; ja

7) 4 §:n 4 momentissa ja 6 §:n 2 momentissa tarkoitettut ministeriön suostumukset.

16 a luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §

Vakuutuskannan luovuttamista koskevaan suunnitelmaan on liitettävä sekä luovuttavan että vastaanottavan yhtiön osalta:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista tai, jos vakuutuskannan luovuttamisesta päättävässä yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut vakuutuskannan luovuttamisesta päättävään yhtiökokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) jäljennös viimeisen tilinpäätöksen jälkeen laaditusta osavuositarkastuksesta, jos tarkastuskausi ei sisälly välitilinpäätökseen;

4) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, välitilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

3) jäljennös viimeisen tilinpäätöksen jälkeen laaditusta osavuositarkastuksesta, jos tarkastuskausi ei sisälly välitilinpäätökseen;

4) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, *toimintakertomuksen*, välitilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

5) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, *toimintakertomuksesta*, osavuositarkastuksesta ja hallituksen selostuksesta;

6) 6 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta; ja

7) 4 §:n 4 momentissa ja 6 §:n 2 momentissa tarkoitettut *Vakuutusvalvontaviraston* suostumukset.

16 a luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §

Vakuutuskannan luovuttamista koskevaan suunnitelmaan on liitettävä sekä luovuttavan että vastaanottavan yhtiön osalta:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista tai, jos vakuutuskannan luovuttamisesta päättävässä yhtiökokouksessa käsitellään tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* ja kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut vakuutuskannan luovuttamisesta päättävään yhtiökokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä *ja toimintakertomuksesta*, jotka eivät saa olla neljää kuukautta vanhempi ja jotka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvin osin tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) jäljennös viimeisen tilinpäätöksen jälkeen laaditusta osavuositarkastuksesta, jos tarkastuskausi ei sisälly välitilinpäätökseen;

4) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, *toimintakertomuksen*, välitilinpäätöksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sauksen jälkeen sattuneista yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

5) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, osavuositarkastuksesta ja hallituksen selostuksesta; ja

6) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto vakuutus-
kannan luovuttamista koskevasta suunnitel-
masta.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

5 §

Joka tahallaan

7) rikkoo osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan asianomaiselle ministeriölle tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvussa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa sekä 5 a §:n 1 momentissa, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 15 luvun 13 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa

töksen tai osavuositarkastuksen jälkeen sattuneista yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

5) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, *toimintakertomuksesta*, osavuositarkastuksesta ja hallituksen selostuksesta; ja

6) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto vakuutus-
kannan luovuttamista koskevasta suunnitel-
masta.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

5 §

Joka tahallaan

7) rikkoo osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen tai *toimintakertomuksen* toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan *sosiaalija terveysministeriölle* tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1, 2, 5 ja 6 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvussa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa sekä 5 a §:n 1 momentissa, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä, 15 luvun 13 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 mo-

säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

mentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutusyhtiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhtiö saa soveltaa tätä lakia kirjanpitoon sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien pakollista soveltamista koskevaa 10 luvun 1 §:n 7 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan vakuutusyhtiöihin kuitenkin vasta siitä tilikaudesta lukien, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhtiöihin, joiden liikkeeseen laskemista arvo-papereista ainoastaan velkakirjoja on julkisen kaupankäynnin kohteena, kyseisiä kohtia sovelletaan pakollisena vasta siitä tilikaudesta lukien, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen. Kansainvälisten tilinpäätösstandardien valinnaista soveltamista koskevaa 10 luvun 1 §:n 7 momentin 3 kohtaa saadaan soveltaa vakuutusyhtiöihin vasta siitä tilikaudesta lukien, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen.

Tämän lain 10 luvun 4 c §:n 5—7 momenttia saadaan soveltaa 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen. Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

Aktivoidut perustamis- ja tutkimusmenot, jotka poistetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden kirjanpitolain säännösten mukaan vaikutusaikanaan, tulee ottaa 12 luvun 2 §:n 1 momenttia sovellettaessa huomioon jakokelvottomina erinä.

2.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 5 a §, 10 luvun 5 d ja 9 b §, 9 d §:n 1 momentti ja 9 f §, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 a §, 10 luvun 5 d §, 9 §:n 1 momentti ja 9 f § laissa 340/2000 ja 10 luvun 9 b § mainitussa laissa 340/2000 ja osaksi laissa 709/2004,

muutetaan 1 luvun 5 b §, 7 luvun 8 §:n 1 momentti, 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko ja 1 ja 2 §, 5 §:n 3 momentti, 5 c §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti 9, 9 c, 9 e, 11 ja 12 §, 11 luvun 2 §:n 1 momentti, 12 luvun 5 §, 14 luvun 6 §, 14 a luvun 5 § ja 16 luvun 9 §:n 1 momentin 6 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 b §, 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko ja 1 ja 2 §, 5 §:n 3 momentti, 5 c §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 9, 9 c, 9 e, 11 ja 12 §, 11 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 luvun 6 §, 14 a luvun 5 § ja 16 luvun 9 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 340/2000, 10 luvun 9 b § mainitussa laissa 340/2000 ja osaksi laissa 709/2004 ja 12 luvun 5 § laissa 81/1999 ja osaksi mainituissa laeissa 340/2000 ja 709/2004, sekä

lisätään 10 lukuun uusi 1 a—1 c §, 3 §:ään uusi 6 momentti ja 5 b §:ään uusi 3 momentti ja 11 luvun 2 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleisiä säännöksiä*5 a §*

Jos vakuutusyhdistyksellä on määräysvalta toisessa kotimaisessa tai ulkomaisessa yhteisössä, on edellinen emoyhdistys ja jälkimmäinen tytäryhteisö. Emoyhdistys tytäryhteisöineen muodostaa konsernin.

Vakuutusyhdistyksellä katsotaan olevan määräysvalta toisessa yhteisössä, kun sillä on:

1) enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuotamasta äänimäärästä ja tämä äänenenemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; taikka

2) oikeus nimittää enemmistö jäsenistä toisen yhteisön hallitukseen tai siihen verrattavaan toimielimeen taikka toimielimeen,

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä*5 a §*

(kumotaan)

jolla on tämä oikeus, ja nimitysoikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu ääntenenemmistö.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistyksen ääniosuutta laskettaessa ei oteta huomioon lakiin, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin sisältyvää äänestysrajoitusta. Yhteisön kokonaisuäänimäärää laskettaessa ei oteta huomioon niitä ääniä, jotka liittyvät yhteisölle itselleen tai sen tytäryhteisölle taikka yhteisön tai sen tytäryhteisön määräysvallassa tässä pykälässä säädetyllä tavalla olevalle säätiölle kuuluviin osakkeisiin, jäsenosuuksiin tai yhtiöosuuksiin.

Vakuutusyhdistyksellä on määräysvalta toisessa yhteisössä myös silloin, kun sillä yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisön kanssa taikka tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

1 luku

Yleisiä säännöksiä

5 b §

Vakuutusyhdistyksen lähipiiriin kuuluvat:

1) se, jolla on yhdistyksessä 5 a §:n 2—4 momentissa tai osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettu määräysvalta tai joka on yhdistyksessä määräysvaltaa käyttävän määräysvallassa taikka joka kuuluu yhdistyksen kanssa samaan konserniin;

2) se, jolla omistuksen nojalla on tai voi olla vähintään yksi prosentti yhdistyksen takuuosuuksista tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta yhdistyksen konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka yhdistyksessä määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä tai säätiössä;

3) yhdistyksen toimitusjohtaja, hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja tilintarkastaja sekä 1 kohdassa tarkoitettu yhteisössä tai säätiössä vastaavassa asemassa oleva henkilö;

4) 1—3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, sisarus, sisar- ja velipuoli, 1—3 kohdassa tarkoitettujen henki-

1 luku

Yleisiä säännöksiä

5 b §

Vakuutusyhdistyksen lähipiiriin kuuluvat:

1) se, jolla on yhdistyksessä *kirjanpitolain* (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettu määräysvalta tai joka on yhdistyksessä määräysvaltaa käyttävän määräysvallassa taikka joka kuuluu yhdistyksen kanssa samaan konserniin;

2) se, jolla omistuksen nojalla on tai voi olla vähintään yksi prosentti yhdistyksen takuuosuuksista tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta yhdistyksen konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka yhdistyksessä määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä tai säätiössä;

3) yhdistyksen toimitusjohtaja, hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja tilintarkastaja sekä 1 kohdassa tarkoitettu yhteisössä tai säätiössä vastaavassa asemassa oleva henkilö;

4) 1—3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden aviopuoliso tai hänen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, sisarus, sisar- ja velipuoli, 1—3 kohdassa tarkoitettujen henki-

lön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen sekä mainittujen henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt;

5) yhteisö ja säätiö, jossa 2—4 kohdassa tarkoitettulla henkilöllä yksin tai toisen kanssa on 5 a §:n 2—4 momentissa tai osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omistusta ja äänivaltaa laskettaessa sovelletaan, mitä 5 a §:n 3 momentissa ja osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään, ja yhteisön osakkaalla ja jäsenellä olevaan osuuteen luetaan häneen 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön ja 5 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan yhteisön ja säätiön omistus ja äänivalta.

7 luku

Yhdistyskokous

8 §

Varsinainen yhdistyskokous on pidettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä, jos vakuutusyhdistyksellä on hallintoneuvosto, sen lausunto niistä.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

5 §

Vakuutusyhdistyksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhdistystä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan yhdistysjärjestyksen vahvistamisen edellytyksiä tai vakuutusyhdistyksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

2) vaarantavan vakuutusyhdistyksen toiminnan jatkumista; taikka

lön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen sekä mainittujen henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt;

5) yhteisö ja säätiö, jossa 2—4 kohdassa tarkoitettulla henkilöllä yksin tai toisen kanssa on *kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä* tai osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua omistusta ja äänivaltaa laskettaessa sovelletaan, mitä *kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n 2, 4 ja 5 momentissa* ja osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään, ja yhteisön osakkaalla ja jäsenellä olevaan osuuteen luetaan hänen 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön ja 5 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan yhteisön ja säätiön omistus ja äänivalta.

7 luku

Yhdistyskokous

8 §

Varsinainen yhdistyskokous on pidettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa on esitettävä tilinpäätös, *toimintakertomus* ja tilintarkastuskertomus sekä, jos vakuutusyhdistyksellä on hallintoneuvosto, sen lausunto niistä.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

5 §

Vakuutusyhdistyksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhdistystä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan yhdistysjärjestyksen vahvistamisen edellytyksiä tai vakuutusyhdistyksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

2) vaarantavan vakuutusyhdistyksen toiminnan jatkumista; taikka

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutuksen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutuksen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Vakuutusyhdistyksen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteen vuoksi antamista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 9 §:n 2—4 momenttia ja 13 §:n 1 momenttia, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 12 §:n 2 momenttia, 13, 16, 17 ja 20 §:ää sekä 7 lukua ei sovelleta vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 momenttia ja 7 §:n 6 momenttia ei sovelleta vakuutusyhdistyksen konsernitilinpäätöksen laatimiseen.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös, toimintakertomus ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Vakuutusyhdistyksen kirjanpidossa ja tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 6 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:ää, 12 §:n 2 momenttia, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen ja sen toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6:ää ei sovelleta emoyhteisönä olevan vakuutusyhdistyksen (**emoyhdistys**) konsernitilinpäätöksen ja sen toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 3 momentin säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sovelletaan vakuutusyhdistyksen konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 a kohtaa ei sovelleta vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksessä tai konsernitilinpäätöksessä Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyviin vakuutussopimusten käsittelyyn.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutusyhdistyksen taseen eriiä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tavaravarastoja lukuun ottamatta ja vaihtomaisuudella tarkoitetaan tavaravarastoja.

Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää. Tavaravaroitukseen sovelletaan kirjanpitolain vaihtomaisuutta koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 16 §:ää.

Emoyhdistys saa laatia konsernitilinpäätöksen kirjanpitolain 7 a luvun 1:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

Edellä 6 momentissa tarkoitettuun konsernitilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolain 1 luvun 1 §:ssä säädetään kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaista kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitoavasta, 5 §:ssä määräysvallasta, 6 §:ssä konserniyrityksestä, emoyrityksestä ja tytäryrityksestä, 2 luvussa liiketapahtumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päivityksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekirjasta, 9 §:ssä tilinpäätöksen rekisteröinnistä, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvelvollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä ja 6 luvun 19 §:ssä yhdistelylaskelmien säilyttämisestä.

Edellä 6 momentissa tarkoitettuun konsernitilinpäätökseen sekä siihen liitettävään toimintakertomukseen sovelletaan, mitä tämän lain 10 luvussa 1 b §:ssä säädetään liiketapahtumien kirjaamisesta, 1 c §:ssä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksen laatimisajasta, 3 §:n 6 momentissa vakuutusteknisestä vastuuvasta ja vakavaraisuudesta, 9 c §:n 1 momentissa konsernitilinpäätöksestä ja liitetiedoista sekä 9 e §:ssä toimintakertomuksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, että edellä 6 momentissa tarkoitettussa konsernitilinpäätöksessä on annettava sellaisia lisätietoja, joiden antamiseen kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita.

1 a §

Vakuutusyhdistyksen tilikautena on kalen-

terivuosi. Yhdistyksen toiminnan alkaessa tai päättyessä tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

1 b §

Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava aikajärjestykseen viivytyksettä päivakohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti tai muulla jaksotuksella kolmen kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä.

1 c §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

- 1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;
- 2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman;
- 3) rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana; sekä
- 4) taseen, tuloslaskelman, ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (**liitetiedot**).

Kustakin taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (**vertailutieto**). Jos taseen, tuloslaskelman tai rahoituslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

2 §

Vakuutusyhdistyksen tilikautena on kalenterivuosi. Yhdistyksen toiminnan alkaessa tai päättyessä tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18

2 §

Tilinpäätös, toimintakertomus ja konsernitilinpäätös on annettava tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen varsinaista yhdistyskokousta.

kuukautta.

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava ministeriön määräämät tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa erittelyistä tarkempia määräyksiä.

Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on annettava tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen varsinaista yhdistyskokousta.

3 §

3 §

Vakuutusyhdistyksen, joka on laatinut konsernitilinpäätöksen tämän luvun 1 §:n 6 momentissa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, on liitettävä konsernitilinpäätökseensä selvitys vakuutusteknisestä vastuuvelasta tämän luvun 5 b §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti laskettuna. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vakuutusteknisen vastuuvelan ja vakavaraisuuden ilmoittamisesta tilinpäätöksessä.

5 §

5 §

Jos hyödykettä käytetään sekä 1 että 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen, se kuuluu käyttöomaisuuteen ja sijoitusomaisuuteen käyttötarkoitustensa mukaisessa suhteessa.

Käytöltään jaetut hyödykkeet kuuluvat eri omaisuusryhmiin käyttötarkoituksesta saadun jakosuhteen perusteella jaettuina.

5 c §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakenusten hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä vielä poistamatonta hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi. Jollei ministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta arvonalennus voidaan jättää tekemättä, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikau-

5 c §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakenusten hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä vielä poistamatonta hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta arvonalennus voidaan jättää tekemättä, jos arvon alentumista on pidettävä tila-

den päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin ministeriö tarkemmin määrää.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, taseeseen saadaan merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenoa lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintamenoa erotuksen suuruinen arvonkorotus. Arvonkorotusta vastaava määrä merkitään sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta omaan pääomaan sisältyvään arvonkorotusrahastoon. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonkorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonkorotusrahastoon merkitty arvonkorotus on peruutettava. *Jos arvonkorotuksen kohteena on emoyhdistyksen omistamia tytäryhteisön osakkeita tai osuuksia, tytäryhteisön omistamia emoyhdistyksen takuuosuuksia on korotusta tehtäessä pidettävä arvottomina.*

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo.

päisenä. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla sen mukaan kuin *sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.*

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, taseeseen saadaan merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenoa lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintamenoa erotuksen suuruinen arvonkorotus. Arvonkorotusta vastaava määrä merkitään sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta omaan pääomaan sisältyvään arvonkorotusrahastoon. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonkorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonkorotusrahastoon merkitty arvonkorotus on peruutettava.

Jos rakennuksen arvoa on korotettu, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu poisto lasketaan hankintamenoa ja arvonkorotuksen yhteismäärästä.

Arvonkorotusrahastosta voidaan siirtää aikaisempien tilikausien voitot ja tappiot sisältävään tase-erään rinnastettavaksi erilliseksi eräksi sellainen määrä, joka vastaa arvonkorotuksesta tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta tehtyjä poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmaan kuluksi.

Edellä 1—3 momentissa ja 5 b §:ssä säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön ase-

tuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla vakuutusyhdistys käy kauppaa voidaan luokitella vakuutusyhdistyksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1, 3 ja 4 momentista poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen periaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusyhdistyksen tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos vakuutusyhdistys valitsee arvostusperiaatteeksi 6 tai 7 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, vakuutusyhdistys ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1–4 momentissa määritellyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1–4 sekä 6 ja 7 momentissa tarkoitetun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Jos 3 momentissa tarkoitetun korotuksen kohteena on emoyrityksen omistamia tytäryrityksen osakkeita tai osuuksia, tytäryrityksen omistamia emoyrityksen osakkeita tai osuuksia on korotusta tehtäessä pidettävä arvottomina.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno-

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen

esittämistavasta.

6 §

Pääomalaina merkitään taseeseen omana eränään siten kuin ministeriö tarkemmin määrää.

7 §

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla takuusuuden omistuksen nojalla on vähintään 10 prosenttia takuusuuksista tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka osakkeen tai takuusuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää Vakuutusvalvontaviraston määräämän rajan.

9 §

Vakuutusyhdistyksen tilinpäätökseen on sisällytettävä rahoituslaskelma ja emoyhdistyksessä, jos se laatii konsernitilinpäätöksen, myös konsernin rahoituslaskelma. Rahoituslaskelmassa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Jos vakuutusyhdistys tilikauden aikana on sulautumisen tai vakuutuskannan luovutuksen perusteella vastaanottanut toisen yhdistyksen varoja ja velkoja tai luovuttanut omia varojaan ja velkojaan, siitä on annettava toimintakertomuksessa selostus.

Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys yhdistyksen voittoa tai tappiota koskeviksi toimenpiteiksi.

määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistavasta.

6 §

Pääomalaina merkitään taseeseen omana eränään siten kuin *sosiaali- ja terveystieteiden asetuksella* tarkemmin säädetään.

7 §

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla takuusuuden omistuksen nojalla on *tai voi olla* vähintään 10 prosenttia takuusuuksista tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka osakkeen tai takuusuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää Vakuutusvalvontaviraston määräämän rajan.

9 §

Emoyhdistys on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyritysten taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin emoyhdistyksen tilinpäätös. Konsernitilinpäätökseen on sisällytettävä konsernin rahoituslaskelma, jossa on annettava selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava tämän luvun 1 c §:n 1, 2 ja 4 momentin, 2 §:n 3 momentin, 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7, 8 ja 9 §:n säännöksiä.

Emoyhdistyksen toimintakertomuksessa esitetään tämän luvun 1 c §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot myös konsernista.

Konsernitilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Konsernitilinpäätös saadaan jättää laatimatta, jos:

- 1) Euroopan talousalueeseen kuuluvan

valtion lainsäädännön alaisella yhteisöllä on emoyhdistyksessä vähintään yhdeksän kymmenesosan omistusosuus;

2) emoyhdistyksen muut omistajat ovat antaneet suostumuksensa laatimatta jättämiseen; sekä

3) emoyhdistyksen ja sen tytäryhteisöjen tilinpäätökset yhdistellään Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön alaisen yhteisön konsernitilinpäätökseen, joka ilmoitetaan rekisteröitäväksi kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ssä mainitulla tavalla.

Konsernitilinpäätös on kuitenkin aina laadittava, jos emoyhdistys on sellainen vakuutusyhdistys, joka jakaa varoja osakkaille, antaa 11 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun rahalainan tai myöntää kyseisessä momentissa mainituille tahoille vakuuden, palauttaa pääomalainan pääomaa tai maksaa sen korkoa tai muuta hyvitystä.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään konsernitilinpäätöksestä ja emoyhdistyksen toimintakertomuksessa konsernista esitettävistä tiedoista, voidaan vakuutusyhtiölain 10 luvun tämän lain vastaavia säännöksiä soveltaa konsernitilinpäätökseen ja emoyhdistyksen toimintakertomukseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Jos vakuutusyhdistyksen tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun säännösten estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

9 b §

Jos vakuutusyhdistys on emoyhdistys, se on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 2, 3, 5, 5 a — 5 d, 6, 6 a, 7 ja 8 §:ssä säädetään.

Jos vakuutusyhdistyksen tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estä-

9 b §

(kumotaan)

mättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

9 c §

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä tytäryhteisöllä on oltava sama tilikausi kuin emoyhdistyksellä. Jos konsernitilinpäätökseen yhdisteltävän tytäryhteisön tilikausi päättyy yli kuusi kuukautta ennen emoyhdistyksen tilikauden päättymistä, konsernitilinpäätökseen on yhdisteltävä tytäryhteisön välitilinpäätös, joka laaditaan emoyhdistyksen tilikauden päättymispäivälle.

9 d §

Jos vakuutuksenottajalle oikeuksia tuottava konserni- tai osakkuusyhteisöjen välinen liiketoimi on tehty tavanomaisilla markkinaehdoilla, liiketoimesta syntynyt taseeseen aktivoitu sisäinen kate voidaan jättää vähentämättä konsernitilinpäätöksessä. Konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa on ilmoitettava tällaiset poikkeukset sekä niiden vaikutus konsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan, jos vaikutus on olennainen.

9 e §

Emoyhdistyksen toimintakertomuksessa on annettava selostus, jos yhdistyksestä on tullut emoyhdistys. Lisäksi konsernista on annettava 9 §:n 2 momentissa tarkoitettu selostus. Lisäksi on ilmoitettava se määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yhteisöjen on yhtiö- tai yhdistysjärjestyksen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan

9 f §

Toimintakertomuksessa on ilmoitettava takuuosuuslajeittain yhdistyksen ja sen tytäryhteisöjen hallussa olevien yhdistyksen takuuosuuksien kokonaismäärät, yhteenlasketut nimellisarvot sekä suhteelliset osuudet

9 c §

Tytäryhteisön tilinpäätös saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos siihen on kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n mukainen peruste.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä kotimaisella tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin emoyhdistyksellä, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä tämän luvun 12 §:n 7 momentissa tarkoitettua poikkeusta.

9 d §

(1 mom. kumotaan)

9 e §

Emoyhdistyksen toimintakertomuksessa on konsernista annettava *osakeyhtiölain 11 luvun 9 §:n 2 momentin mukaiset tiedot sekä soveltuvin osin osakeyhtiölain 11 luvun 9 a §:n 1—3 momentissa tarkoitettut selvitykset takuuosuuksista*. Lisäksi on ilmoitettava se määrä, joka konsernin vapaasta omasta pääomasta konserniin kuuluvien yhteisöjen on yhtiö- tai yhdistysjärjestyksen mukaan siirrettävä sidottuun omaan pääomaan.

9 f §

(kumotaan)

takuupääomasta ja kaikkien takuuosuuksien yhteenlasketuista äänimääristä.

Jos yhdistykselle on tilikauden aikana tullut tai se on tilikauden aikana luovuttanut omia takuuosuuksia, siitä on mainittava toimintakertomuksessa. Toimintakertomuksessa takuuosuuksista on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- 1) päivä, jona takuuosuudet ovat tulleet tai ne on luovutettu;*
- 2) syyt, joiden vuoksi takuuosuudet ovat tulleet tai niitä on luovutettu;*
- 3) miten takuuosuudet ovat tulleet tai ne on luovutettu;*
- 4) lukumäärä;*
- 5) yhteenlaskettu nimellisarvo;*
- 6) suhteellinen osuus takuupääomasta ja kaikkien takuuosuuksien yhteenlasketusta äänimäärästä;*
- 7) takuuosuuksista suoritettu vastike;*
- 8) vaikutus omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhdistyksessä.*

Edellä 2 momentin 3—7 kohdassa tarkoitettut tiedot on ilmoitettava takuuosuuslajeittain. Jos takuuosuuksia on tullut yhdistyksen lähipiiriin kuulualta tai niitä on luovutettu lähipiiriin kuulualle, lähipiiriin kuuluva on mainittava nimeltä

11 §

Vakuutusyhdistyksen on ilmoitettava tilinpäätös rekisteröitäväksi kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä jäljennös tilintarkastuskertomuksesta sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kirjallinen ilmoitus tilinpäätöksen vahvistamisen päivämäärästä ja yhdistyksen voittoa tai tappiota koskevasta yhdistyskokouksen päätöksestä. Emoyhdistyksen on ilmoitettava rekisteröitäväksi myös konsernitilinpäätös ja konsernitilintarkastuskertomus.

12 §

Ministeriö antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat määräykset vakuutusyhdistyksen ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

11 §

Vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen rekisteröitäväksi ilmoittamisesta ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista sovelletaan osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä.

12 §

Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, kon-

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta vakuutusyhdistykseen ja sen konserniin.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhdistyksen hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yhdistyksen tai sen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä maini-

sernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, *sosiaali- ja terveysministeriön* 1 momentissa tarkoitettujen *asetuksen, osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta* koskevien säännösten sekä kirjanpitolain 1, 6, 8 ja 9 luvun ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta vakuutusyhdistykseen sekä kirjanpitolain 7 a luvussa tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta siltä osin kuin ne koskevat yksinomaan vakuutustoimintaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhdistyksen hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen *taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta* koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, *sosiaali- ja terveysministeriön* tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia *tämän luvun 1 c §:n 5 momentin, 9 c §:n 2 momentin ja 12 §:n 1*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tusta velvollisuudesta, tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen laatimisajasta, konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta, konsernituloslaskelman ja konsernitaseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista sekä 9 c §:n ensimmäisessä virkkeessä säädetystä velvollisuudesta. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säädösten vastainen.

11 luku

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhdistyksen muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen osoittamalla tappiolla sekä muilla jakokelvottomilla erillä, jotka ovat:

1) taseeseen aktivoituja perustamismenoja vastaava määrä;

2) taseeseen aktivoituja tutkimusmenoja ja muita kuin kirjanpitolain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettuja kehittämismenoja vastaava määrä;

3) omien takuusuuksien hankintameno;

4) määrä, joka yhdistysjärjestyksen mukaan on siirrettävä vararahastoon tai muutoin jätettävä jakamatta.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

5 §

Vakuutusyhdistyksen on vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhdistyskokouksesta,

momentin sekä kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentin säännöksistä. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevien Euroopan yhteisöjen säädösten vastainen.

11 luku

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhdistyksen muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen osoittamalla tappiolla sekä muilla jakokelvottomilla erillä, jotka ovat:

1) määrä, joka yhdistysjärjestyksen mukaan on siirrettävä vararahastoon tai muutoin jätettävä jakamatta; sekä

2) määrä, joka sijoitusten realisoitumattomista arvonnousuista on merkitty käyvän arvon rahastoon ja tilikauden tulokseen ja voittovaroihin.

Emoyhdistyksenä olevan vakuutusyhdistyksen tämän lain 10 luvun 1 §:n 6 momentin perusteella laaditun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen osoittamasta vapaasta omasta pääomasta ei saa jakaa voittona 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettua tasoitusmäärää vastaavaa määrää.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

5 §

Vakuutusyhdistyksen on vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhdistyskokouksesta,

jossa tuloslaskelma ja tase on vahvistettu, kuitenkin viimeistään heinäkuussa tai Vakuutusvalvontaviraston hyväksymänä myöhempänä ajankohtana, toimitettava virastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomukseen on liitettävä jäljennökset 10 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista.

Vakuutusyhdistyksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuutusyhdistyksestä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan kotimaiseen tai ulkomaiseen yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.

14 luku

Sulautuminen

6 §

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan yhdistyksen osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista tai, jos sulautumisesta päättävässä yhdistyskokouksessa käsitellään tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumisesta päättävään yhdistyskokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen vahvis-

jossa *tilinpäätös ja toimintakertomus* on vahvistettu, kuitenkin viimeistään heinäkuussa tai Vakuutusvalvontaviraston hyväksymänä myöhempänä ajankohtana, toimitettava virastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomukseen on liitettävä jäljennökset 10 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista.

Vakuutusyhdistyksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuutusyhdistyksestä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan kotimaiseen tai ulkomaiseen yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.

14 luku

Sulautuminen

6 §

Sulautumissuunnitelmaan on kunkin sulautumiseen osallistuvan yhdistyksen osalta liitettävä:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista tai, jos sulautumisesta päättävässä yhdistyskokouksessa käsitellään tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta sekä* kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumisesta päättävään yhdistyskokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen *ja toimin-*

tamista, jäljennös välitilinpäätöksestä, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvien osin tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen tai välitilinpäätöksen jälkeisistä yhdistyksen asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

4) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä ja hallituksen selostuksesta;

5) 5 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta;

6) 3 §:n 4 momentissa ja 5 §:n 4 momentissa tarkoitettut Vakuutusvalvontaviraston suostumukset.

14 a luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §

Vakuutuskannan luovuttamista koskevaan suunnitelmaan on liitettävä sekä luovuttavan että vastaanottavan yhdistyksen osalta:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista tai, jos vakuutuskannan luovuttamisesta päättävässä yhdistyskokouksessa käsitellään tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä ja kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut vakuutuskannan luovuttamisesta päättävään yhdistyskokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvien osin tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen tai välitilinpäätöksen jälkeen sattuneista yhdistyksen asemaan olennaisesti

takertomuksen vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvien osin tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen, tai välitilinpäätöksen jälkeisistä yhdistyksen asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista;

4) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä, *toimintakertomuksesta* ja hallituksen selostuksesta;

5) 5 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta;

6) 3 §:n 4 momentissa ja 5 §:n 4 momentissa tarkoitettut Vakuutusvalvontaviraston suostumukset.

14 a luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

5 §

Vakuutuskannan luovuttamista koskevaan suunnitelmaan on liitettävä sekä luovuttavan että vastaanottavan yhdistyksen osalta:

1) jäljennökset kolmea viimeistä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista tai, jos vakuutuskannan luovuttamisesta päättävässä yhdistyskokouksessa käsitellään tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista, jäljennös tätä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* sekä kahden tätä edeltäneen tilikauden tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista;

2) jos viimeisen tilinpäätöksen tarkoittaman tilikauden päättymisestä on kulunut vakuutuskannan luovuttamisesta päättävään yhdistyskokoukseen mennessä yli kuusi kuukautta eikä kokouksessa käsitellä tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista, jäljennös välitilinpäätöksestä *ja toimintakertomuksesta*, joka ei saa olla neljää kuukautta vanhempi ja joka on laadittu ja tarkastettu noudattaen soveltuvien osin tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevia säännöksiä ja määräyksiä;

3) hallituksen selostus viimeisen tilinpäätöksen tai välitilinpäätöksen jälkeen sattuneista yhdistyksen asemaan olennaisesti

vaikuttavista tapahtumista;

4) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä ja hallituksen selostuksesta;

5) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto vakuutus-kannan luovuttamista koskevasta suunnitelmasta.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

9 §

Joka tahallaan

6) rikkoo 10 luvun 11 §:n säännöksiä tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan ministeriölle tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikkomuksesta* sakkoon.

vaikuttavista tapahtumista;

4) tilintarkastajien ja hallintoneuvoston lausunto välitilinpäätöksestä ja hallituksen selostuksesta;

5) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto vakuutus-kannan luovuttamista koskevasta suunnitelmasta.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

9 §

Joka tahallaan

6) rikkoo 10 luvun 11 §:n säännöksiä tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen *tai toimintakertomuksen* toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan *sosiaali- ja terveysministeriölle* tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutusyhdistyksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutusyhdistys saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti laadittu konsernitilinpäätös saadaan laatia 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta.

Tämän lain 10 luvun 5 c §:n 6–8 momenttia saadaan soveltaa 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen. Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

Aktivoidut perustamis- ja tutkimusmenot, jotka poistetaan tämän lain voimaan tulles-

sa voimassa olleiden kirjanpitolain säännösten mukaan vaikutusaikanaan, tulee ottaa 11 luvun 2 §:n 1 momenttia sovellettaessa huomioon jakokelvottomina erinä.

3.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 40 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 359/2002
muutetaan 40, 40 a §:n otsikko ja 3 momentti ja 40 b §, sellaisina kuin ne ovat laissa 359/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

40 §

Edustuston tilinpäätös

Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista säännöksistä taikka 40 a tai 40 b §:n nojalla annetusta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai mainittujen pykälien nojalla annetuista Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n 3—5 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 9 §:n 1—4 momenttia, 11 §:ää ja 13 §:n 1 momenttia, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 12 §:n 2 momenttia, 13, 16, 17 ja 20 §:ää sekä 6 ja 7 lukua ei sovelleta edustuston tilinpäätöksen laatimiseen.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, edustuston tilinpäätökseen sovelletaan soveltuvien osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 4, 4 a—4 e ja 10 §:n säännöksiä sekä osakeyhtiölain (734/1978) 11 luvun 6 a §:n, 9 §:n 2 ja 6 momentin ja 9 a §:n säännöksiä. Mitä mainituissa lainkohdissa säädetään osakkeista ja osakepääomasta, koskee soveltuvien osin takuuosuuksia ja takuupääomaa sekä muita yhtiöosuuksia ja niistä muodos-

Ehdotus

40 §

Edustuston tilinpäätös ja toimintakertomus

Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen *sekä toimintakertomuksen* laatimisessa noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä *sekä toimintakertomusta* koskevista säännöksistä tai 40 b §:n nojalla annetusta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai mainitun pykälän nojalla annetuista Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia *sekä* 9 ja 11 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää sekä 6 lukua ja 7 a luvun 2—5 §:ää ei sovelleta edustuston tilinpäätöksen laatimiseen.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, edustuston tilinpäätökseen *ja toimintakertomukseen* sovelletaan soveltuvien osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 6 ja 10 momentin, 1 c §:n 1—4 momentin ja 4—4 d §:n säännöksiä sekä osakeyhtiölain (734/1978) 11 luvun 6 a §:n, 9 §:n 2 ja 6 momentin ja 9 a §:n 1—3 momentin säännöksiä. Mitä mainituissa lainkohdissa säädetään osakkeista ja osakepääomasta, kos-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuvaan peruspääomaa.

kee soveltuvin osin takuuosuuksia ja takuupääomaa sekä muita yhtiöosuuksia ja niistä muodostuvaa peruspääomaa.

Edustusto saa laatia tilinpäätöksensä kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen edellyttäen, että vakuutusyhtiö, johon edustusto kuuluu, laatii tilinpäätöksensä kyseisiä standardeja noudattaen.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolain 1 luvun 1 §:ssä säädetään kirjanpitovelvollisuudesta, 2 §:ssä kahdenkertaisesta kirjanpidosta, 3 §:ssä hyvästä kirjanpitoavasta, 2 luvussa liiketapahtumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta, 3 luvun 5 §:ssä kielestä ja valuutasta, 7 §:ssä tilinpäätöksen päiväyksestä ja allekirjoituksesta, 8 §:ssä tasekirjasta, 10 §:ssä tilinpäätöksen julkistamisesta, 11 §:ssä jäljennösten antamisvelvollisuudesta, 12 §:ssä tilintarkastusta koskevista tiedoista ja 13 §:ssä taseerittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä mitä tämän lain 40 a §:n 3 momentissa säädetään tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen rekisteröimisestä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun tilinpäätökseen sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:ssä säädetään toimintakertomuksesta ja 4 d §:ssä sijoitussidonnaisen vakuutusten vastuuvielan katteena olevien sijoitusten esittämisestä taseessa.

40 a §

40 a §

Tilinpäätösasiakirjat ja tilinpäätöksen rekisteröinti

Tilinpäätöksen rekisteröinti

Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä, ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt, joista annetaan tarkemmat säännökset sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä erittelyistä

(1 mom. kumotaan)

Edustuston on ilmoitettava tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus patentti- ja rekisteri-

Edustuston on ilmoitettava tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus

hallitukselle rekisteröitäviksi kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

40 b §

Tilinpäätöstä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset sekä poikkeukset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan vakuustoittoiminnan erityisluonteesta johtuvat säännökset kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuustoittoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset edustuston tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja *kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevien* tämän lain säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettujen asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta edustustoon.

Vakuutusvalvontavirasto voi edustuston hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeaminen on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi edustuston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu asetus, määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen asetuksen, määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä

patentti- ja rekisterihallitukselle rekisteröitäviksi kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

40 b §

Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset sekä poikkeukset

Vakuustoittoiminnan erityisluonteesta johtuvat *tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä* annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuustoittoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset edustuston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettujen asetuksen, *osakeyhtiölain tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten* sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta edustustoon.

Vakuutusvalvontavirasto voi edustuston hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos *poikkeus* on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi edustuston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka *osakeyhtiölain tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten* yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, *sosiaali- ja terveysministeriön* tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapa-
uksissa poikkeuksia 40 a §:n 2 momentista,
tuloslaskelman ja taseen laatimisessa nou-
datettavista kaavoista, liitetiedoista ja toi-
mintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä
sekä kirjanpitolain 3 luvun 6 §:stä.

syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapa-
uksissa poikkeuksia 40 a §:n 2 momentista,
tuloslaskelman ja taseen laatimisessa nou-
datettavista kaavoista, liitetiedoista ja toi-
mintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä
sekä kirjanpitolain 3 luvun 6 §:stä. *Poikke-
uksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei
se ole tilinpäätöstä koskevien Euroopan yh-
teisöjen säädösten vastainen.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
2004.*

*Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen ker-
ran edustuston kirjanpitoon siltä tilikaudel-
ta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005
tai sen jälkeen. Edustusto saa soveltaa tätä
lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa,
kun laki tulee voimaan.*

4.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1
§:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 708/2004 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan
sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja
4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n
1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 mo-
mentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2
a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4
ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia,

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan
sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja
4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n
1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 mo-
mentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 moment-
tia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1
a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 mo-

2 §:ää, 3 §:n 2—4 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a §:ää, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

menttia, 2, 3 ja 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1—6 momenttia, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

5.

Laki

eläkesäätilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätilain (1774/1995) 40 §:n 3 momentti ja 41 b §,
 sellaisina kuin niistä ovat 40 §:n 3 momentti laissa 1135/1998 ja 41 b § laissa 85/1999,
muutetaan 37, 38, 39 ja 41 §, 41 a §:n 1 ja 2 momentti, 42 §, 65 §:n 1 momentti, 81 §:n 1 ja 2 momentti, 87 §, 130 § ja 134 §:n 2 momentti
 sellaisena kuin niistä ovat 37, 38, 41, ja 42 § ja 134 §:n 2 momentti laissa 85/1999, 39 § ja 41 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 1135/1998 ja 130 § osaksi laissa 582/1998 sekä
lisätään 41 a §:ään uusi 4—9 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Tilinpäätös ja toimintakertomus

Tilinpäätös ja toimintakertomus

37 §

Eläkesäätion kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun

37 §

Eläkesäätion kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta

säännöksistä tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia ja 5—8 §:ää, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 6 ja 7 §:ää, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää sekä 6 ja 7 lukua ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen laatimiseen.

38 §

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Hallituksen ja asiamiehen on päivättävä ja allekirjoitettava tilinpäätös. Jos hallituksen jäsen tai asiamies on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma liitettävä siihen hänen vaatimuksestaan.

Tilinpäätös on annettava tilintarkastajille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, jollei Vakuutusvalvontavirasto eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta. Tilintarkastajien on annettava tilintarkastuskertomus kuukauden kuluessa hallitukselle.

(1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, ja 5—8 §:ää, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a ja 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää, 6, 7 ja 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan eläkesäätiön taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan, jollei jäljempänä toisin säädetä, kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta edellä 2 momentissa mainittuja säännöksiä, sekä 5 luvun 13 ja 16 §:ää.

38 §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;

2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman sekä;

3) taseen ja tuloslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (liitetiedot).

Kustakin taseen ja tuloslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Jos taseen tai tuloslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot eläkesäätiön toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

39 §

Toimintakertomus on laadittava hyvän kirjanpitoavan mukaisesti ja siinä on annettava tietoja sellaisista eläkesäätiön tilan ja toiminnan arviointia varten tärkeistä seikoista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa.

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

1) eläkesäätiön omistamat työnantajayritysten osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

2) eläkesäätiön omistamat toisten yhteisöjen osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

3) sijoitusomaisuuteen kuuluvien velkakirjojen käypä arvo, taseen mukainen kirjanpitoarvo ja korkosaamisiin tai hankintamenoön kirjatut, velkakirjojen hankintameno ja nimellisarvon erosta syntyneet, tuloutetut korot sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

4) eläkesäätiön velkakirja- tai muut saamiset työnantajayrityksiltä sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

5) eläkesäätiön myöntämien rahalainojen yhteismäärä hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille tai asiamiehelle siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää; edellä tarkoitettuihin henkilöihin rinnastetaan tällaisen henkilön aviopuoliso tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, veli ja sisar sekä henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen sekä näiden henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt; sekä

6) eläkesäätiön antamat pantit ja velan vakuudeksi annetut kiinnitykset sekä eläkesäätiön antamat vastuusitoumukset.

40 §

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat.

39 §

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, jollei Vakuutusvalvontavirasto eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä myönnä tästä poikkeusta. Tilintarkastajien on annettava tilintarkastuskertomus kuukauden kuluessa hallitukselle.

40 §

(3 mom. kumotaan)

41 §

Taseeseen merkitään:

- 1) saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;
- 2) *rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopa-perit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintamenon suuruisina tai, jos niiden käypä arvo tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä;*
- 3) eläkevastuu 43 §:n säännöksiä ja asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä
- 4) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty *saamisista* 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

41 a §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno on poistettava vaikutusaikanaan. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei asianomainen ministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseen katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

41 §

Taseeseen merkitään:

- 1) *rahat ja muut kuin taseessa sijoituksiksi merkittävät* saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;
- 2) eläkevastuu 43 §:n säännöksiä ja *sosiaali- ja terveysministeriön* sekä Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä
- 3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty 1 momentin 1 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

41 a §

Tilikauden päättyessä jäljellä *olevien taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten* hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei *sosiaali- ja terveysministeriö* erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseen katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin *sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään*.

Edellä 1—3 momentissa ja 41 §:ssä säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla eläkesäätiö käy kauppaa voidaan luokitella kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1 ja 3 momentista poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisestä, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Eläkesäätiön tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos eläkesäätiö valitsee arvostusperiaatteeksi 4 tai 5 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, säätiö ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—3 momentissa määritellyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määritellyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen pois-tojen esittämistavasta.

41 b §

Hyödyke siirretään sijoitus- tai käyttöomaisuusryhmästä toiseen 41 a §:ssä tarkoitetun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusomaisuuden hankintameno ja käypä arvo.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset arvonnkorotusten enimmäismääristä ja Vakuutusvalvontavirasto sijoitusten käyvän arvon ja hankintameno määrittämisestä.

42 §

Asianomainen ministeriö antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat määräykset eläkesäätiön tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkesäätiön tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, eläkesäätiön tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta eläkesäätiöön.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkesäätiön

41 b §

(kumotaan)

42 §

Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat *tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, taseen ja tuloslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.*

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkesäätiön tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, *sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitetun asetuksen* sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta eläkesäätiöihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkesäätiön

hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkesäätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tilinpäätöksen laatimisajasta, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä.

65 §

Eläkesäätiön on vuosittain viiden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä tai sosiaali- ja terveysministeriön määräämänä myöhemmänä ajankohtana toimitettava ministeriölle tilinpäätös, tilintarkastajien lausunto sekä vahvistetun kaavan mukainen tilastokertomus toiminnastaan.

81 §

Kun eläkesäätiö on asetettu selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä laadittava tilinpäätös siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta sitä ei ole vielä tehty. Soveltuvien osin on noudatettava, mitä tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös.

87 §

Selvitysmiesten on laadittava kultakin ti-

hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkesäätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen *tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien säännösten* yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, *sosiaali- ja terveysministeriön* tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia *42 §:n 1 momentista ja kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentista sekä 3 luvun 6 §:stä.*

65 §

Eläkesäätiön on vuosittain viiden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä tai *Vakuutusvalvontaviraston* määräämänä myöhemmänä ajankohtana toimitettava *virastolle* tilinpäätös, *toimintakertomus*, tilintarkastajien lausunto sekä vahvistetun kaavan mukainen tilastokertomus toiminnastaan.

81 §

Kun eläkesäätiö on asetettu selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä laadittava tilinpäätös *ja toimintakertomus* siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta sitä ei vielä ole tehty. Soveltuvien osin on noudatettava, mitä tilinpäätöksestä, *toimintakertomuksesta* ja tilintarkastuksesta säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta *laadittava* erillinen tilinpäätös *ja toimintakertomus.*

87 §

Selvitysmiesten on laadittava kultakin ti-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

likaudelta tilinpäätös neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, heidän on samalla ilmoitettava, mistä syystä se on viivästynyt.

likaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, heidän on samalla ilmoitettava, mistä syystä se on viivästynyt.

130 §

Joka

2) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai eläkesäätien selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta tai

3) ministeriön 69 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa eläkesäätien hallinnassa olevaa omaisuutta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *eläkesäätirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

134 §

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista eläkesäätien tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

130 §

Joka

1) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, *toimintakertomuksen* tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai eläkesäätien selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta tai

2) *Vakuutusvalvontaviraston* 69 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa eläkesäätien hallinnassa olevaa omaisuutta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *eläkesäätirikoksesta* sakkoon.

134 §

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista eläkesäätien tilinpäätöksistä ja *toimintakertomuksista* on jokaisella oikeus saada tieto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran eläkesäätien kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Eläkesäätii saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa lain tullessa voimaan.

6.

Laki**vakuutuskassalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 72 a §:n 1—2 momentti, 72 b §, 73 §:n 3 momentti ja 74 c §,

sellaisina kuin ne ovat, 72 a §:n 1 ja 2 momentti, 72 b § ja 73 §:n 3 momentti laissa 1136/1998 ja 74 c § laissa 84/1999,

muutetaan 6 luvun otsikko ja 70, 72 ja 74 a §, 74 b §:n 1 ja 2 momentti, 77 §, 97 §:n 1 momentti, 115 ja 118 §, 123 §:n 1 momentti, 132 §:n 7 momentti, 155 §:n 2 momentti, 163 § ja 167 §:n 2 momentti

sellaisina kuin niistä ovat, 70, 72, 74 a ja 77 § ja 167 §:n 2 momentti mainitussa laissa 84/1999, 74 b §:n 1 ja 2 momentti mainitussa laissa 1136/1998, 132 §:n 7 momentti laissa 1322/1997 ja laissa 420/2003 ja 163 § osaksi laissa 583/1998 sekä

lisätään 74 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1136/1998 uusi 4—9 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

6 luku

Tilinpäätös**Tilinpäätös ja toimintakertomus**

70 §

70 §

Vakuutuskassan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 5—8 §:ää, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 2 §:n 2 momenttia, 6 ja 7 §:ää, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää sekä 6 ja 7 lukua ei sovelleta vakuutuskassan tilinpäätöksen laatimiseen.

Vakuutuskassan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen *sekä toimintakertomuksen* laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä tai *sosiaali- ja terveysministeriön* tai Vakuutusvalvontaviraston vakuutustoiminnan erityisluonteeseen perustuvista määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia ja 5—8 §:ää 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 1 ja 3 momenttia, 4 luvun 1—4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a ja 4 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 6—13 §:ää, 16 ja 17 §:ää sekä 19 ja 20 §:ää, 6, 7 ja 7 a lukua *sekä 8 luvun 6 §:ää* ei sovelleta vakuutuskassan tilinpäätöksen *tai toimintakertomuksen* laatimiseen.

Kirjanpitolain pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan vakuutuskassan taseen eriä aineettomat ja aineelliset hyödykkeet. Aineel-

72 §

Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Hallituksen ja toimitusjohtajan on päivätävä ja allekirjoitettava tilinpäätös. Jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma liitettävä siihen hänen vaatimuksestaan.

Tilinpäätös on annettava tilintarkastajille vähintään kuukautta ennen varsinaista kassankokousta.

72 a §

Toimintakertomus on laadittava hyvän kirjanpitolain mukaisesti ja siinä on annettava tietoja sellaisista vakuutuskassan tilin ja toiminnan arviointia varten tärkeistä seikoista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa.

Jos kassa tilikauden aikana on sulautumisen, jakautumisen tai vastuun siirron nojalla vastaanottanut tai luovuttanut varoja ja velkoja, on siitä annettava toimintakertomuksessa selostus.

72 §

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää:

- 1) tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen;
- 2) tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman; sekä
- 3) taseen ja tuloslaskelman liitteenä ilmoitettavat tiedot (**liitetiedot**).

Kustakin taseen ja tuloslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (**vertailutieto**). Jos taseen tai tuloslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen.

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jossa annetaan tiedot vakuutuskassan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista.

Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen on oltava selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille vähintään kuukautta ennen varsinaista kassankokousta.

72 a §

(1 ja 2 mom. kumotaan)

72 b §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

1) vakuutuskassan omistamat kassan osakkaina olevien työnantajayritysten osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

2) kassan omistamat toisten yhteisöjen osakkeet tai vastaavat osuudet sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

3) jos kassalla on erilajisia takuuosuuksia, on takuupääoma jaoteltava takuupääomalajeittain; niin ikään on ilmoitettava kassan hallussa olevien omien takuuosuusien lukumäärä sekä niiden nimellisarvo;

4) sijoitusomaisuuteen kuuluvien velkakirjojen käypä arvo, taseen mukainen kirjanpitoarvo ja korkosaamisiin tai hankintamenoön kirjatut, velkakirjojen hankintameno ja nimellisarvon erosta syntyneet, tuloutetut korot sen mukaan eriteltyinä kuin ministeriö määrää;

5) kassan velkakirja- tai muut saamiset kassan osakkaana olevilta työnantajayrityksiltä sen mukaan eriteltyinä kuin asianomainen ministeriö määrää;

6) kassan myöntämien rahalainojen yhteismäärä hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille tai toimitusjohtajalle siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää; edellä tarkoitettuihin henkilöihin rinnastetaan tällaisen henkilön aviopuoliso tai häneen avio-liitonomaisessa suhteessa oleva henkilö, veli ja sisar sekä henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen sekä näiden henkilöiden aviopuolisot tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt; sekä

7) kassan antamat pantit ja velan vakuudeksi annetut kiinnitykset sekä kassan antamat vastuusitoumukset.

73 §

Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat.

72 b §

(kumotaan)

73 §

(3 mom. kumotaan)

74 a §

Taseeseen merkitään:

1) saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopa-perit ja muut sellaiset rahoitusvarat hankintamenojen suuruusina tai, jos niiden käypä arvo tilinpäätöspäivänä on sitä alempi, tämän määräisinä;

3) vastuovelka 79 §:n ja 80 §:n 2 momentin säännöksiä ja asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

4) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty saamisista 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

74 b §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevan sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno on poistettava vaikutusaikanaan. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei asianomainen ministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää.

74 a §

Taseeseen merkitään:

1) rahat ja muut kuin sijoituksiksi merkitävät saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;

2) vastuovelka 79 §:n ja 80 §:n 2 momentin säännöksiä ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä noudattaen laskettuun arvoon; sekä

3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

Jos kulukirjaus, joka on tehty saamisista 1 momentin 1 kohdan perusteella, osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

74 b §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseeseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Edellä 1—3 momentista säädetystä poiketen rahoitusvälineet voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään joko tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä rahoitusvälineistä annettavista liitetiedoista, ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sellaiset sijoitukset, joilla vakuutuskassa käy kauppaa voidaan luokitella kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvälineisiin. Vakuutusvalvontavirasto antaa ministeriön asetusta täydentävät tarkemmat määräykset käyvän arvon arvostuksen edellytyksistä ja määrittämisestä. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkempia määräyksiä kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta.

Edellä 1 ja 3 momentista säädetystä poiketen sijoituskiinteistöt ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa mainitut muut sijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan. Tarkemmat säännökset käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, käyvän arvon määrittämisestä, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tuloslaskelmaan sekä näistä eristä annettavista liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto antaa ministeriön asetusta täydentävät tarkemmat määräykset käyvän arvon arvostuksen edellytyksistä ja määrittämisestä.

Vakuutuskassan tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos kassa valitsee arvostusperiaatteeksi 4 tai 5 momentin mukaisen käypään arvoon arvostamisen, kassa ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—3 momentissa määritel-

tyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitetun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten, kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintamennon määrittämisestä, sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista sekä rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen pois-tojen esittämistavasta.

74 c §

Hyödyke siirretään sijoitus- tai käyttöomaisuusryhmästä toiseen 74 b §:ssä tarkoitetun tasearvon määräisenä.

Taseen liitteenä on ilmoitettava taseeräkohtaisesti sijoitusomaisuuden hankintameno ja käypä arvo.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset arvonkorotusten enimmäismääristä ja Vakuutusvalvontavirasto sijoitusten käyvän arvon ja hankintamennon määrittämisestä.

77 §

Asianomainen ministeriö antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat määräykset vakuutuskassan tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutuskassan tilinpäätöksen laatimisesta.

74 c §

(kumotaan)

77 §

Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase-, ja tuloslaskelmakaavoista, taseen ja tuloslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset vakuutuskassan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, vakuutuskassan tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta vakuutuskassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutuskassan hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutuskassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tilinpäätöksen laatimisajasta, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä.

97 §

Vakuutuskassan on vuosittain kuukauden kuluessa siitä kassankokouksesta, jossa tilinpäätös on vahvistettu, toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle tilinpäätös, tilintarkastajien lausunto ja sanotun kassankokouksen pöytäkirja sekä samalla tai ministeriön määräämänä myöhempänä ajankohtana vahvistetun kaavan mukainen kertomus toiminnastaan.

115 §

Kun vakuutuskassa on asetettu selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä laadittava tilinpäätös siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty kassankokouksessa. Tämä tilinpäätös on mahdollisimman pian esitettävä kas-

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, *sosiaali- ja terveysministeriön* 1 momentissa *tarkoitettun asetuksen* sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta vakuutuskassoihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutuskassan hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutuskassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen *tilinpäätöstä ja toimintakertomusta* koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, *sosiaali- ja terveysministeriön* tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisistä syistä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 1 momentista ja kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentista sekä 3 luvun 6 §:stä.

97 §

Vakuutuskassan on vuosittain kuukauden kuluessa siitä kassankokouksesta, jossa tilinpäätös ja toimintakertomus on vahvistettu, toimitettava *Vakuutusvalvontavirastolle* tilinpäätös, *toimintakertomus*, tilintarkastajien lausunto ja sanotun kassankokouksen pöytäkirja sekä samalla tai *viraston* määräämänä ajankohtana vahvistetun kaavan mukainen kertomus toiminnastaan.

115 §

Kun vakuutuskassa on asetettu selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä laadittava tilinpäätös *ja toimintakertomus* siltä selvitystilaa edeltävältä ajalta, jolta tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* ei vielä ole esitetty kassankokouksessa. Tämä tilinpäätös

sankokouksessa. Soveltuvin osin on noudatettava, mitä tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös.

118 §

Selvitysmiesten on laadittava kultakin tilikaudelta tilinpäätös, joka on esitettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä kassankokouksen hyväksyttäväksi. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, on heidän samalla ilmoitettava, mistä syystä se on viivästynyt.

123 §

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiesten tulee mahdollisimman pian antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla koko selvitysmenettelyä koskeva kertomus. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus vakuutus-kassan omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätöksiä koskevat asiakirjat koko selvitystilän ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajille, joiden tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilän aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus.

132 §

Seuraavat asiakirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kassankokousta pidettävä kassan toimistossa jäsenten ja osakkaiden tai edustajiston jäsenten nähtävinä sekä asetettava nähtäviksi kassankokouksessa:

- 1) sulautumista tai vastuun siirtämistä koskeva sopimus;
- 2) hallituksen selostus niistä seikoista, joilla voi olla merkitystä harkittaessa sulautumista tai vastuun siirtämistä koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 3) jos vastaanottava vakuutuslaitos on vakuutuskassa, sen säännöt ja niitä koskeva sulautumisesta tai vastuun siirtämisestä joh-

ja toimintakertomus on mahdollisimman pian esitettävä kassankokouksessa. Soveltuvin osin on noudatettava, mitä tilinpäätöksestä, *toimintakertomuksesta* ja tilintarkastuskertomuksesta säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös *ja toimintakertomus*.

118 §

Selvitysmiesten on laadittava kultakin tilikaudelta tilinpäätös *ja toimintakertomus*, jotka on esitettävä neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä kassankokouksen hyväksyttäväksi. Jollei selvitystilaa ole kahden vuoden kuluessa saatettu loppuun, on heidän samalla ilmoitettava mistä syystä se on viivästynyt.

123 §

Suoritettuaan tehtävänsä selvitysmiesten tulee mahdollisimman pian antaa lopputilitys hallinnostaan laatimalla koko selvitysmenettelyä koskeva kertomus. Kertomukseen tulee sisältyä myös selostus vakuutus-kassan omaisuuden jaosta. Kertomukseen on liitettävä tilinpäätöksiä *ja toimintakertomuksia* koskevat asiakirjat koko selvitystilän ajalta. Kertomus liitteineen on annettava tilintarkastajille, joiden tulee kuukauden kuluessa antaa lopputilitystä ja selvitystilän aikaista hallintoa koskeva tilintarkastuskertomus.

132 §

Seuraavat asiakirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kassankokousta pidettävä kassan toimistossa jäsenten ja osakkaiden tai edustajiston jäsenten nähtävinä sekä asetettava nähtäviksi kassankokouksessa:

- 1) sulautumista tai vastuun siirtämistä koskeva sopimus;
- 2) hallituksen selostus niistä seikoista, joilla voi olla merkitystä harkittaessa sulautumista tai vastuun siirtämistä koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 3) jos vastaanottava vakuutuslaitos on vakuutuskassa, sen säännöt ja niitä koskeva sulautumisesta tai vastuun siirtämisestä joh-

tuva muutosehdotus; sekä

4) jäljennökset sulautuvan ja vastaanottavan kassan viimeistä tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista tai, jos kyseessä on vastuun siirtäminen toiseen kassaan, luovuttavan kassan ja vastaanottavan kassan tilinpäätöstä koskevista asiakirjoista.

155 §

Kassankokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä tai kanteen nostamatta jättämisestä ei estä kassaa nostamasta kannetta, milloin kassankokoukselle ei tilinpäätöksessä tai tilintarkastuskertomuksessa taikka muutoin ole annettu olennaisesti oikeita ja täydellisiä tietoja kanteen perustana olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä.

163 §

Joka

2) toimii toisen välikätenä tässä laissa tai vakuutuskassan säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan säännöksen tai määräyksen kiertämiseksi;

3) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai kassan selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta; tai

4) ministeriön 101 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa kassan hallinnassa olevaa omaisuutta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *vakuutuskassarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

167 §

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista kassojen tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

tuva muutosehdotus; sekä

4) jäljennökset sulautuvan ja vastaanottavan kassan viimeistä tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista tai, jos kyseessä on vastuun siirtäminen toiseen kassaan, luovuttavan kassan ja vastaanottavan kassan tilinpäätöstä *ja toimintakertomusta* koskevista asiakirjoista.

155 §

Kassankokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä tai kanteen nostamatta jättämisestä ei estä kassaa nostamasta kannetta, milloin kassankokoukselle ei tilinpäätöksessä, *toimintakertomuksessa* tai tilintarkastuskertomuksessa taikka muutoin ole annettu olennaisesti oikeita ja täydellisiä tietoja kanteen perustana olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä.

163 §

Joka

1) toimii toisen välikätenä tässä laissa tai vakuutuskassan säännöissä olevan äänioikeuden rajoittamista koskevan säännöksen tai määräyksen kiertämiseksi;

2) rikkoo tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen, *toimintakertomuksen* tai tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai kassan selvitystilaa koskevan lopputilityksen antamisesta; tai

3) *Vakuutusvalvontaviraston* 101 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa kassan hallinnassa olevaa omaisuutta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *vakuutuskassarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen, enintään yhdeksi vuodeksi.

167 §

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista kassojen tilinpäätöksistä *ja toimintakertomuksista* on jokaisella oikeus saada tieto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutuskassan kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Vakuutuskassa saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.

Niihin arvonkorotuksiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan soveltaa niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa tämän lain tullessa voimaan.

7.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 37 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 51 §:n 2 momentti, 51 b §:n 1 momentti, 7 luvun otsikko, 54 §, 54 a §:n 1—3 ja 6 momentti ja 57 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 37 §:n 1 momentti, 51 §:n 2 momentti, 51 b §:n 1 momentti, 54 §, 54 a §:n 1—3 ja 6 momentti sekä 57 §:n 1 momentti laissa 485/2002 sekä 44 §:n 2 momentti osaksi laeissa 1253/1995 ja 739/1966 seuraavasti:

*Voimassa oleva teksti**Ehdotus*

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 2) ratkaista eläkeasiat;
- 3) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevissa asioissa;
- 4) huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että eläkekassalla on toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät;
- 5) hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma;
- 6) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 2) ratkaista eläkeasiat;
- 3) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevissa asioissa;
- 4) huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että eläkekassalla on toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät;
- 5) hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma;
- 6) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;

7) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;

8) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös, joka käsittää myös toimintakertomuksen;

9) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

10) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

44 §

Varsinaisessa kokouksessa on:

1) esitettävä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus;

2) käsiteltävä kysymys edellisen vuoden tilinpäätöksen vahvistamisesta;

3) päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin edellisen vuoden hallinto ja tilinpäätös antavat aihetta;

4) määrättävä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajain palkkiot;

5) valittava tilintarkastajat ja heidän varamiehensä; sekä

6) käsiteltävä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Tilinpäätöksen vahvistaminen sekä päätöksen teko toimenpiteestä, johon edellisen vuoden hallinto ja siitä tehty tili antavat aihetta, on siirrettävä viimeistään kahden viikon kuluessa ilman eri kutsua pidettävään jatkokokoukseen, jos siitä tehdään ehdotus, jota ei vastusteta tai jonka puolesta äänestyksessä annetaan vähintään kaksi kolmannelta saapuvilla olevien äänistä. Samalla on myös päätettävä jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

51 §

Eläkekassan kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä hallintoa tarkastamaan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppa-

7) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;

8) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös ja toimintakertomus;

9) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

10) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

44 §

Varsinaisessa kokouksessa on:

1) esitettävä tilinpäätös, *toimintakertomus* ja tilintarkastuskertomus;

2) käsiteltävä kysymys edellisen vuoden tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta;

3) päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin edellisen vuoden hallinto ja tilinpäätös antavat aihetta;

4) määrättävä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajain palkkiot;

5) valittava tilintarkastajat ja heidän varamiehensä; sekä

6) käsiteltävä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Tilinpäätöksen ja *toimintakertomuksen* vahvistaminen sekä päätöksen teko toimenpiteestä, johon edellisen vuoden hallinto ja siitä tehty tili antavat aihetta, on siirrettävä viimeistään kahden viikon kuluessa ilman eri kutsua pidettävään jatkokokoukseen, jos siitä tehdään ehdotus, jota ei vastusteta tai jonka puolesta äänestyksessä annetaan vähintään kaksi kolmannelta saapuvilla olevien äänistä. Samalla on myös päätettävä jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

51 §

Eläkekassan kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja *toimintakertomusta* sekä hallintoa tarkastamaan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava

kamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päätyttyä pidettävässä eläkekassan valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päätyttyä pidettävässä eläkekassan valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

51 b §

Eläkekassan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkekassaa koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan eläkekassan toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan eläkekassan toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

51 b §

Eläkekassan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkekassaa koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan eläkekassan toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan eläkekassan toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

7 luku

Eläkekassan tilinpäätös ja omaisuus

54 §

Eläkekassan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä taikka 54 a §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön asetukselta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, eläkekassan tilinpäätökseen sovelletaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 1 c, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa sekä 2 momenttia, 4 c §:ää, 4 e §:n 1, 2 ja 4 momenttia ja 10 §:n 1 momenttia.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 3 luvun 1 §:n 3—5 momenttia, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9, 11 ja 13 §:ää, 4 luvun 1, 3

7 luku

Eläkekassan tilinpäätös, toimintakertomus ja omaisuus

54 §

Eläkekassan kirjanpidossa sekä tilinpäätöksen *ja toimintakertomuksen* sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä taikka 54 a §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön asetukselta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, eläkekassan tilinpäätökseen *ja toimintakertomukseen* sovelletaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 1 §:n 5 ja 6 momenttia, 1 a—1 c, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa ja 2 momenttia sekä 4 c §:ää.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9 ja 11 §:ää, 4

ja 4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 12 §:n 2 momenttia sekä 13, 16, 17 ja 20 §:ää ja 7 lukua ei sovelleta eläkekassan tilinpäätöksen laatimiseen.

Eläkekassa on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c, 4 ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 momentissa, 4 c §:ssä, 4 e §:n 1, 2 ja 4 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 momenttia ja 7 §:n 6 momenttia ei sovelleta eläkekassan konsernitilinpäätöksen laatimiseen.

Eläkekassan tilikautena on kalenterivuosi. Tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Tilinpäätös on annettava tilintarkastajille vähintään kuukausi ennen eläkekassan valtuuskunnan kokousta.

Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt.

54 a §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat säännökset eläkekassan ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkekassan ja sen konsernin tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoite-

luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkekassan tilinpäätöksen ja toiminta-kertomuksen laatimiseen.

Eläkekassa on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa, 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentissa, 4 ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja 2 momentissa, 4 c §:ssä, 11 §:n 1 momentin 2—4 virkkeessä, 3—5 ja 8 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkekassan konsernitilinpäätöksen ja emoyrityksenä olevan eläkekassan toimintakertomuksen laatimiseen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille vähintään kuukausi ennen eläkekassan valtuuskunnan kokousta.

54 a §

Eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase-, ja tuloslaskelmakavaoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkekassan ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä toimintakertomusta koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tun asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkekassaan.

momentissa tarkoitetun asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkekassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapa-uksissa poikkeuksia 54 §:n 4 ja 6 momentista ja vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapa-uksissa poikkeuksia 54 §:n 4 momentista vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momentista ja 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista.

57 §

Merimieseläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen. Eläkekassan tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle jäljennös tilinpäätöksestä ja tilintarkastajien lausunnosta sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomus on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella.

57 §

Merimieseläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen. Eläkekassan tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomus on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2004.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen ker-
ran eläkekassan kirjanpitoon siltä tilikau-
delta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta
2005 tai sen jälkeen. Eläkekassa saa sovel-
taa tätä lakia sinä tilikautena, joka on ku-
lumassa, kun laki tulee voimaan.

8.

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 17 b §, 17 c §:n 2 momentti, 17 e §:n 1 momentti, 17 f §:n 1 momentti ja 17 g §:n 1—3 ja 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 484/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 b §

Eläkelaitoksen kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevista säännöksistä tai 17 g §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, eläkelaitoksen tilinpäätökseen sovelletaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa sekä 2 momenttia, 4 c §:ää, 4 e §:n 1, 2 ja 4 momenttia ja 10 §:n 1 momenttia.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 3 luvun 1 §:n 3—5 momenttia, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9, 11 ja 13 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 3—5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4 §:ää, 12 §:n 2 momenttia sekä 13, 16, 17 ja 20 §:ää sekä 7 lukua ei sovelleta eläkelaitoksen tilinpäätöksen laatimiseen.

Eläkelaitos on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c, 4 ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 momentissa, 4 c §:ssä, 4 e §:n 1, 2 ja 4 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

17 b §

Eläkelaitoksen kirjanpidossa, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä tai 17 g §:ssä tarkoitettua sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, eläkelaitoksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 5 ja 6 momenttia, 1 a—1 c, 4 ja 4 a §:ää, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa sekä 2 momenttia sekä 4 c §:ää.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 2 luvun 4 §:n 2 momenttia, 3 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia sekä 6, 9 ja 11 §:ää, 4 luvun 1, 3 ja 4 §:ää, 5 §:n 5 momenttia ja 7 §:ää, 5 luvun 2, 2 a, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 2—5 §:ää sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Eläkelaitos on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin, mitä säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa, 1 c §:n 1, 2, 4 ja 5 momentissa, 4 ja 4 a §:ssä, 4 b §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 momentissa, 4 c §:ssä, 11 §:n 1 momentin 2—4 virkkeessä sekä 3—5 ja 8 momentissa sekä 11 a ja 11 b §:ssä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kirjanpitolain 6 luvun 1 §:ää, 2 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 momenttia ja 7 §:n 6 momenttia ei sovelleta eläkelaitoksen konsernitilinpäätöksen laatimiseen.

Eläkelaitoksen tilikautena on kalenterivuosi. Tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Tilinpäätös on viimeistään tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä annettava tilintarkastajille, joiden tulee seuraavan huhtikuun 15 päivään mennessä antaa hallitukselle tilintarkastuskertomuksensa.

Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt.

17 c §

Eläkelaitoksen kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä hallintoa tarkastamaan valtuuskunnan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päätyttyä pidettävässä eläkelaitoksen valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

17 e §

Eläkelaitoksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkelaitosta koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan eläkelaitoksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan eläkelaitoksen toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 ja 2 §:ää, 7 §:n 6 momenttia, 7 a luvun 2—5 §:ää ja 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen konsernitilinpäätöksen ja emoyrityksenä olevan eläkelaitoksen toimintakertomuksen laatimiseen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on viimeistään tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä annettava tilintarkastajille, joiden tulee seuraavan huhtikuun 15 päivään mennessä antaa hallitukselle tilintarkastuskertomuksensa.

17 c §

Eläkelaitoksen kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä hallintoa tarkastamaan valtuuskunnan on tilikaudeksi kerrallaan valittava vähintään kaksi hyväksyttyä tilintarkastajaa ja heille vastaavat kelpoisuusehdot täyttävät varatilintarkastajat. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tilintarkastajan tehtävä päättyy tilikauden päätyttyä pidettävässä eläkelaitoksen valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa tai milloin uusi tilintarkastaja on valittu tämän tilalle.

17 e §

Eläkelaitoksen tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkelaitosta koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan eläkelaitoksen toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;
- 2) vaarantavan eläkelaitoksen toiminnan jatkumisen; tai
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

17 f §

Eläkelaitoksen tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa jäljennös tilinpäätöksestä ja tilintarkastajien lausunnosta Vakuutusvalvontavirastolle sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan:

- 1) maatalousyrittäjien eläkelain alaisen muun toimintansa kuin ryhmähenkivakuutuksen osalta eläketurvakeskukselle;
- 2) maatalousyrittäjien luopumisetuuksia koskevien lakien alaisen toimintansa osalta maa- ja metsätalousministeriölle; sekä
- 3) koko toimintansa osalta Vakuutusvalvontavirastolle.

17 g §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat säännökset eläkelaitoksen ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista, tase-erittelyistä sekä toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkelaitoksen ja sen konsernin tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitetun asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkelaitokseen.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 17 b §:n 4 ja 6 momentista ja vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista, liitetie-

17 f §

Eläkelaitoksen tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta Vakuutusvalvontavirastolle sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan:

- 1) maatalousyrittäjien eläkelain alaisen muun toimintansa kuin ryhmähenkivakuutuksen osalta eläketurvakeskukselle;
- 2) maatalousyrittäjien luopumisetuuksia koskevien lakien alaisen toimintansa osalta maa- ja metsätalousministeriölle; sekä
- 3) koko toimintansa osalta Vakuutusvalvontavirastolle.

17 g §

Eläkelaitoksen harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tase-, ja tuloslaskelma-kaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoista ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseesta, konsernituloslaskelmasta ja konsernin rahoituslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Vakuutusvalvontavirasto antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset eläkelaitoksen ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän lain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä sekä toimintakertomusta koskevien säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitetun asetuksen sekä kirjanpitolain ja kirjanpitoasetuksen soveltamisesta eläkelaitokseen.

Vakuutusvalvontavirasto voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 17 b §:n 4 momentista vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 c §:n 5 momentista ja 11 a §:n 2 momentista, tuloslaskelman ja taseen laatimisessa noudatettavis-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

doista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista.

ta kaavoista, liitetiedoista, toimintakertomuksen tarkemmasta sisällöstä, tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä sekä konsernituloslaskelman ja -taseen laatimisessa noudatettavista kaavoista ja liitetiedoista.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2004.*

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran eläkelaitoksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Eläkelaitos saa soveltaa tätä lakia sinä tilikautena, joka on kulumassa, kun laki tulee voimaan.
